

**ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ
ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ**

Բելառուսի Հանրապետությունը, Ղազախստանի Հանրապետությունը եւ Ռուսաստանի Դաշնությունը, այսուհետ՝ Կողմեր,

հիմնվելով «Եվրասիական տնտեսական ինտեգրման մասին» 2011 թվականի նոյեմբերի 18-ի հռչակագրի վրա,

առաջնորդվելով պետությունների ինքնիշխան հավասարության սկզբունքով, մարդու եւ քաղաքացու սահմանադրական իրավունքների եւ ազատությունների գերակայության սկզբունքն անվերապահորեն պահպանելու անհրաժեշտությամբ,

ցանկանալով ամրապնդել համերաշխությունը եւ խորացնել համագործակցությունն իրենց ազգերի միջեւ՝ պահպանելով հարգանքը նրանց պատմության, մշակույթի եւ ավանդույթների նկատմամբ,

համոզմունք հայտնելով, որ Եվրասիական տնտեսական ինտեգրման հետագա զարգացումը համահունչ է Կողմերի ազգային շահերին,

ձգտելով ամրապնդել Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետությունների տնտեսությունները եւ ապահովել դրանց ներդաշնակ զարգացումն ու մոտարկումը, ինչպես նաեւ՝ երաշխավորել գործարար ակտիվության կայուն աճը, հավասարակշռված առեւտուրը եւ բարեխիղճ մրցակցությունը,

ապահովելով տնտեսական առաջընթաց՝ Եվրասիական տնտեսական միության անդամ պետությունների առջեւ դրված այն խնդիրների լուծմանն ուղղված համատեղ գործողությունների միջոցով, որոնք առնչվում են համաշխարհային տնտեսության շրջանակներում կայուն տնտեսական զարգացմանը, բազմակողմանի արդիականացմանը եւ ազգային տնտեսությունների մրցունակության ուժեղացմանը,

հաստատելով այլ երկրների, ինչպես նաեւ՝ միջազգային ինտեգրացիոն միավորումների եւ միջազգային կազմակերպությունների հետ տնտեսական փոխշահավետ եւ իրավահավասար համագործակցությունը հետագայում ամրապնդելու ձգտումը,

հաշվի առնելով Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության նորմերը, կանոններն ու սկզբունքները,

հաստատելով իրենց հավատարմությունը Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրության նպատակներին ու սկզբունքներին, նաեւ՝ միջազգային իրավունքի՝ համընդհանուր ճանաչում ունեցող այլ սկզբունքներին եւ նորմերին,

համաձայնեցին ներքոհիշյալի մասին.

**ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ
ԵՎՐԱՍԻԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՄԸ**

**Բաժին I
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ**

Հոդված 1

**Եվրասիական տնտեսական միության հիմնադրումը
Իրավասություններով**

1. Սույն Պայմանագրով Կողմերը հիմնադրում են Եվրասիական տնտեսական միությունը (այսուհետ՝ Միություն, ԵԱՏՄ), որի շրջանակներում ապահովվում են ապրանքների,

ծառայությունների, կապիտալի եւ աշխատուժի շարժի ազատությունը, համակարգված, համաձայնեցված կամ միասնական քաղաքականության իրականացումը տնտեսության այն ճյուղերում, որոնք սահմանված են սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով:

2. Միությունը տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրման միջազգային կազմակերպություն է, որն ունի միջազգային իրավասուբյեկտություն:

Հոդված 2 Սահմանումները

Սույն Պայմանագրի նպատակներով օգտագործվում են հետեւյալ հիմնական հասկացությունները, որոնք ունեն հետեւյալ իմաստը.

«օրենսդրության ներդաշնակեցում»՝ անդամ պետությունների օրենսդրության մոտարկում, որն ուղղված է առանձին ըլրտններում նման (համադրելի) նորմատիվ իրավական կարգավորում սահմանելուն.

«անդամ պետություններ»՝ Միության անդամներ եւ սույն Պայմանագրի Կողմեր հանդիսացող պետություններ.

«պաշտոնատար անձինք»՝ անդամ պետությունների այն քաղաքացիները, որոնք նշանակված են Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի դեպարտամենտների տնօրենների եւ Հանձնաժողովի դեպարտամենտների տնօրենների տեղակալների, ինչպես նաեւ՝ Միության դատարանի քարտուղարության ղեկավարի, Միության դատարանի քարտուղարության ղեկավարի տեղակալների եւ Միության դատարանի դատավորների խորհրդականների պաշտոններում.

«միասնական տնտեսական տարածք»՝ անդամ պետությունների տարածքներից բաղկացած տարածք, որտեղ շուկայական սկզբունքների եւ ներդաշնակեցված կամ միասնականացված իրավական նորմերի կիրառման հիման վրա գործում են տնտեսության կարգավորման նման (համադրելի) եւ միատեսակ մեխանիզմներ եւ որտեղ գոյություն ունի միասնական ենթակառուցվածք.

«միասնական քաղաքականություն»՝ անդամ պետությունների սահմանած՝ սույն Պայմանագրով նախատեսված ըլրտններում իրենց կողմից իրականացվող քաղաքականություն, որը ենթադրում է անդամ պետությունների կողմից միասնականացված իրավական կարգավորում, այդ թվում՝ Միության մարմինների՝ իրենց լիազորությունների շրջանակներում կայացված որոշումների հիման վրա.

«Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրեր»՝ Միության գործունեությանը եւ զարգացմանն առնչվող հարցերով անդամ պետությունների միջեւ կնքվող միջազգային պայմանագրեր.

«Երրորդ կողմի հետ Միության միջազգային պայմանագրեր»՝ երրորդ պետությունների, նրանց ինտեգրացիոն միավորումների եւ միջազգային կազմակերպությունների հետ կնքվող միջազգային պայմանագրերը.

«ընդհանուր (միասնական) շուկա»՝ Միության շրջանակներում տնտեսական այն հարաբերությունների ամբողջությունը, որոնց դեպքում ապահովվում է ապրանքների, ծառայությունների, կապիտալի եւ աշխատուժի տեղաշարժի ազատությունը.

«կարգադրություն»՝ Միության մարմինների կողմից ընդունվող կազմակերպակարգադրական ակտ.

«որոշում»՝ Միության մարմինների կողմից ընդունվող, նորմատիվ իրավական դրույթներ պարունակող ակտ.

«համակարգված քաղաքականություն»՝ քաղաքականություն, որը ենթադրում է անդամ պետությունների համագործակցության իրականացում Միության մարմինների շրջանակներում հավանության արժանացած ընդհանուր մոտեցումների հիման վրա, որոնք անհրաժեշտ են Միության՝ սույն Պայմանագրով նախատեսված նպատակների իրագործման համար.

«համաձայնեցված քաղաքականություն»՝ տարբեր ոլորտներում անդամ պետությունների կողմից իրականացվող քաղաքականություն, որը ենթադրում է իրավական կարգավորման ներդաշնակեցում, այդ թվում՝ Միության մարմինների որոշումների հիման վրա, այն չափով, որն անհրաժեշտ է Միության՝ սույն Պայմանագրով նախատեսված նպատակների իրագործման համար.

«աշխատակիցներ»՝ անդամ պետությունների քաղաքացիներ, որոնք Միության մարմիններում աշխատում են իրենց հետ կնքվող աշխատանքային պայմանագրերի հիման վրա, եւ որոնք պաշտոնատար անձինք չեն.

«Մաքսային միություն»՝ անդամ պետությունների առետրատնտեսական ինտեգրման ձեւ, որով նախատեսվում է միասնական մաքսային տարածք, որի սահմաններում փոխադարձ առետրի մեջ չեն կիրառվում մաքսատուրքեր (համարժեք այլ տուրքեր, հարկեր եւ հավաքագրումներ), ոչ սակազնային կարգավորման միջոցներ, հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման եւ փոխհատուցման միջոցներ, եւ որտեղ գործում են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագինը եւ երրորդ կողմի հետ ապրանքների արտաքին առետրի կարգավորման միասնական միջոցները.

«երրորդ կողմ»՝ Միության անդամ չհանդիսացող պետություն, միջազգային կազմակերպություն կամ միջազգային ինտեգրացիոն միավորում.

«օրենսդրության միասնականացում»՝ անդամ պետությունների օրենսդրության մոտարկում, որն ուղղված է սույն Պայմանագրով սահմանված առանձին ոլորտներում իրավական կարգավորման նույնական մեխանիզմներ սահմանելուն:

Սույն Պայմանագրում գործածվող այլ հասկացություններն ընկալվում են այն իմաստներով, որոնք ներկայացված են սույն Պայմանագրի եւ դրա հավելվածների համապատասխան բաժիններում:

Բաժին II

ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐԸ, ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ, ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

Հոդված 3

Միության գործունեության հիմնական սկզբունքները

Միությունն իր գործունեությունն իրականացնում է անդամ պետությունների կողմից սույն Պայմանագրի համաձայն իրեն տրվող իրավասության շրջանակներում՝ հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա.

միջազգային իրավունքի՝ համընդհանուր ճանաչում ունեցող սկզբունքների՝ ներառյալ անդամ պետությունների ինքնիշխան հավասարության եւ նրանց տարածքային ամբողջականության սկզբունքների նկատմամբ հարգանքը,

անդամ պետությունների քաղաքական կարգի առանձնահատկությունների նկատմամբ հարգանքը,

Կողմերի փոխշահավետ համագործակցությունը, իրավահավասարությունն ապահովելը եւ ազգային շահերը հաշվի առնելը,

շուկայական տնտեսության եւ բարեխիղճ մրցակցության սկզբունքների պահպանումը,

անցումային ժամանակահատվածների ավարտից հետո Մաքսային միության գործունեությունը՝ առանց բացառումների եւ սահմանափակումների:

Անդամ պետությունները բարենպաստ պայմաններ են ստեղծում Միության կողմից իր գործառույթներն իրականացնելու համար եւ ձեռնպահ են մնում այնպիսի միջոցներից, որոնք կարող են վտանգել Միության նպատակների իրագործումը:

Հոդված 4

Միության հիմնական նպատակները

Միության հիմնական նպատակներն են՝

անդամ պետությունների տնտեսությունների կայուն զարգացման համար պայմանների ստեղծումը՝ ելնելով դրանց բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման շահերից,

Միության շրջանակներում ապրանքների, ծառայությունների, կապիտալի եւ աշխատուժի միասնական շուկա ձեւավորելու ձգտումը,

համաշխարհային տնտեսության պայմաններում բազմակողմանի արդիականացումը, համագործակցությունը եւ ազգային տնտեսությունների մրցունակության բարձրացումը:

Հոդված 5

Իրավասությունը

1. Միությունն օժտվում է իրավասությամբ սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով նախատեսված սահմաններում եւ չափով:

2. Անդամ պետություններն իրականացնում են համակարգված կամ համաձայնեցված քաղաքականություն՝ սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով նախատեսված սահմաններում եւ ծավալներով:

3. Տնտեսության այլ ոլորտներում անդամ պետությունները ձգտում են իրականացնել համակարգված կամ համաձայնեցված քաղաքականություն՝ Միության հիմնական սկզբունքների եւ նպատակների համաձայն:

Այդ նպատակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի որոշմամբ կարող են ստեղծվել համապատասխան հարցերով օժանդակ մարմիններ (Կողմերի պետական մարմինների ղեկավարների խորհուրդներ, աշխատանքային խմբեր, հատուկ հանձնաժողովներ), եւ (կամ) տրվել Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի հանձնարարականներ՝ համապատասխան ոլորտներում Կողմերի փոխգործակցությունը համակարգելու ուղղությամբ:

Հոդված 6

Միության իրավունքը

1. Միության իրավունքը կազմում են.

սույն Պայմանագիրը,

Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերը,

երրորդ կողմի հետ Միության միջազգային պայմանագրերը,

Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի, Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի եւ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի որոշումները եւ կարգադրությունները, որոնք ընդունվել են սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով նախատեսված իրենց լիազորությունների շրջանակներում:

Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի եւ Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի որոշումները ենթակա են անդամ պետությունների կողմից՝ նրանց ազգային օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով կատարմանը:

2. Երրորդ կողմի հետ Միության միջազգային պայմանագրերը չպետք է հակասեն Միության գործունեության հիմնական նպատակներին, սկզբունքներին եւ կանոններին:

3. Սույն Պայմանագրի եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերի միջեւ հակասություններ առաջանալու դեպքում գերակա է համարվում սույն Պայմանագիրը:

Միության մարմինների որոշումները եւ կարգադրությունները չպետք է հակասեն սույն Պայմանագրին եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերին:

4. Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի, Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի եւ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի որոշումների միջեւ հակասություններ առաջանալու դեպքում՝

Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի որոշումները գերակայություն ունեն Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի եւ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի որոշումների նկատմամբ,

Եվրասիական միջկառավարական խորհրդի որոշումները գերակայություն ունեն Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի որոշումների նկատմամբ:

Հոդված 7

Միության միջազգային գործունեությունը

1. Միությունն իրավունք ունի իր իրավասության շրջանակներում իրականացնելու Միության առջեւ դրված խնդիրների լուծմանն ուղղված միջազգային գործունեություն: Այսպիսի գործունեության շրջանակներում Միությունն իրավունք ունի իրականացնելու միջազգային համագործակցություն պետությունների, միջազգային կազմակերպությունների եւ միջազգային ինտեգրացիոն միավորումների հետ եւ ինքնուրույն կամ անդամ պետությունների հետ համատեղ նրանց հետ կնքելու իր իրավասությանը վերապահված հարցերին առնչվող միջազգային պայմանագրեր:

Միության կողմից միջազգային համագործակցություն իրականացնելու կարգը սահմանվում է Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի որոշմամբ: Երրորդ կողմի հետ Միության միջազգային պայմանագրեր կնքելու հարցերը սահմանվում են Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրով:

2. Միության՝ երրորդ կողմի հետ միջազգային պայմանագրերի նախագծերին առնչվող բանակցությունների վարումը, ինչպես նաեւ՝ դրանց ստորագրումն իրականացվում են Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի որոշման հիման վրա՝ անդամ պետությունների կողմից համապատասխան ներպետական ընթացակարգերը կատարելուց հետո:

Երրորդ կողմի հետ Միության միջազգային պայմանագրի՝ Միության համար պարտադիր լինելու վերաբերյալ նրա համաձայնությունն արտահայտելու մասին, միջազգային պայմանագիրը դադարեցնելու, կասեցնելու կամ դրանից դուրս գալու մասին որոշումը Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհուրդն ընդունում է բոլոր անդամ պետությունների կողմից անհրաժեշտ ներպետական ընթացակարգերը կատարելուց հետո:

Բաժին III

ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

Հոդված 8

Միության մարմինները

1. Միության մարմիններն են՝

Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհուրդը (այսուհետ՝ Բարձրագույն խորհուրդ),
Եվրասիական միջկառավարական խորհուրդը (այսուհետ՝ Միջկառավարական խորհուրդ),

Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովը (այսուհետ՝ Հանձնաժողով, ԵՏՀ),

Եվրասիական տնտեսական միության դատարանը (այսուհետ՝ Միության դատարան):

2. Միության մարմինները գործում են այն լիազորությունների շրջանակներում, որոնք նրանց վերապահվել են սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով:

3. Միության մարմինները գործում են սույն Պայմանագրի 3-րդ հոդվածում նշված սկզբունքների հիման վրա:

4. Բարձրագույն խորհրդում, Միջկառավարական խորհրդում եւ Հանձնաժողովի խորհրդում նախագահությունն իրականացվում է ռոտացիոն սկզբունքով՝ ռուտերեն այբբենական կարգով, մեկ անդամ պետության կողմից, օրացուցային մեկ տարվա ընթացքում առանց երկարաձգման իրավունքի:

5. Անդամ պետությունների տարածքներում Միության մարմինների գտնվելու պայմանները սահմանվում են Միության եւ գտնվելու վայրի պետությունների միջեւ կնքված առանձին միջազգային պայմանագրերով:

Հոդված 9

Միության՝ մշտապես գործող մարմինների կառուցվածքային ստորաբաժանումներում պաշտոններ զբաղեցնելը

1. Միության՝ մշտապես գործող մարմինների կառուցվածքային ստորաբաժանումներում պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունք ունեն անդամ պետությունների այն քաղաքացիները, որոնք ունեն համապատասխան մասնագիտական կրթություն եւ աշխատանքային փորձ:

2. Հանձնաժողովի դեպարտամենտի պաշտոնատար անձինք չեն կարող լինել միեւնույն պետության քաղաքացիներ: Նշված պաշտոններն զբաղեցնելու համար թեկնածուների ընտրությունն իրականացվում է ԵՏՀ-ի մրցութային հանձնաժողովի կողմից՝ հաշվի առնելով Կողմերի հավասար ներկայացվածության սկզբունքը: Նշված պաշտոններն զբաղեցնելու մրցույթին մասնակցելու համար թեկնածությունները ներկայացնում է Հանձնաժողովի խորհրդի անդամը՝ համապատասխան Կողմից:

3. Հանձնաժողովի դեպարտամենտներում այլ պաշտոններ զբաղեցնելու համար թեկնածուների ընտրությունն իրականացվում է ԵՏՀ-ի կողմից՝ մրցութային հիմունքով՝ հաշվի առնելով Հանձնաժողովի ֆինանսավորման մեջ Կողմերի բաժնեմասային մասնակցությունը:

4. Սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված պաշտոններն զբաղեցնելու համար թեկնածուների ընտրության հարցերով ԵՏՀ մրցութային հանձնաժողովի կազմի մեջ մտնում են Հանձնաժողովի կոլեգիայի բոլոր անդամները՝ բացառությամբ Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահի:

ԵՏՀ-ի մրցութային հանձնաժողովն իր որոշումները կայացնում է ձայների մեծամասնությամբ՝ առաջարկությունների տեսքով, եւ դրանք ներկայացնում Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահի հաստատմանը: Եթե Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահը կոնկրետ թեկնածուի վերաբերյալ ընդունում է այնպիսի որոշում, որը հակասում է ԵՏՀ մրցութային հանձնաժողովի առաջարկությանը, ապա հարցը Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահի կողմից առաջադրվում է Հանձնաժողովի խորհրդի քննարկմանը՝ վերջնական որոշում կայացնելու համար:

«ԵՏՀ մրցութային հանձնաժողովի մասին» հիմնադրույթը՝ (ներառյալ մրցույթի անցկացման կանոնները), դրա կազմը, ինչպես նաեւ՝ Հանձնաժողովի դեպարտամենտների տնօրենների եւ տնօրենների տեղակալների պաշտոններն զբաղեցնելու համար թեկնածուներին ներկայացվող որակավորման պահանջները հաստատվում են Հանձնաժողովի խորհրդի կողմից:

5. Թեկնածուների ընտրության կարգը եւ Միության դատարանի աշխատակազմում պաշտոնի նշանակումն իրականացվում են Միության դատարանի գործունեությունը կարգավորող փաստաթղթերի համաձայն:

Հոդված 10

Բարձրագույն խորհուրդը

1. Բարձրագույն խորհուրդը Միության բարձրագույն մարմինն է:
2. Բարձրագույն խորհրդի կազմի մեջ մտնում են անդամ պետությունների ղեկավարները:

Հոդված 11

Բարձրագույն խորհրդի աշխատակարգը

1. Բարձրագույն խորհրդի նիստերն անցկացվում են տարին առնվազն մեկ անգամ:
Միության գործունեությանն առնչվող անհետաձգելի հարցերի կարգավորման համար կարող են գումարվել Բարձրագույն խորհրդի արտահերթ նիստեր՝ ցանկացած անդամ պետության կամ Բարձրագույն խորհրդի նախագահի նախաձեռնությամբ:
2. Բարձրագույն խորհրդի նիստերն անցկացվում են Բարձրագույն խորհրդի նախագահի ղեկավարությամբ:
Բարձրագույն խորհրդի նախագահը՝ վարում է Բարձրագույն խորհրդի նիստերը, կազմակերպում է Բարձրագույն խորհրդի աշխատանքը, իրականացնում է Բարձրագույն խորհրդի քննարկմանը ներկայացվող հարցերի նախապատրաստական գործընթացների ընդհանուր ղեկավարումը:
Բարձրագույն խորհրդի նախագահի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում Բարձրագույն խորհրդի՝ նախագահող անդամ պետությունը ներկայացնող նոր անդամն իրականացնում է Բարձրագույն խորհրդի նախագահի լիազորությունները մնացած ժամկետի ընթացքում:
3. Բարձրագույն խորհրդի նախագահի հրավերով՝ Բարձրագույն խորհրդի նիստերին կարող են մասնակցել Հանձնաժողովի խորհրդի անդամները, Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահը եւ հրավիրված այլ անձինք:
Բարձրագույն խորհրդի մասնակիցների ցուցակը եւ նիստերի ձեռնարկը սահմանվում են Բարձրագույն խորհրդի նախագահի կողմից՝ Բարձրագույն խորհրդի անդամների հետ համաձայնեցմամբ:
Բարձրագույն խորհրդի նիստերի օրակարգը ձեւավորվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ անդամ պետությունների առաջարկությունների հիման վրա:
Բարձրագույն խորհրդի նիստերին զանգվածային լրատվամիջոցների հավատարմագրված ներկայացուցիչների ներկայության հարցը կարգավորվում է Բարձրագույն խորհրդի նախագահի կողմից:
4. Բարձրագույն խորհրդի նիստերի անցկացումը կազմակերպելու կարգը հաստատվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:
5. Բարձրագույն խորհրդի նիստերի նախապատրաստման ու անցկացման կազմակերպչական, տեղեկատվական եւ նյութատեխնիկական ապահովումն իրականացվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ ընդունող անդամ պետության աջակցությամբ: Բարձրագույն խորհրդի նիստերի անցկացման ֆինանսական ապահովումն իրականացվում է Միության բյուջեի միջոցների հաշվին:

Հոդված 12

Բարձրագույն խորհրդի լիազորությունները

1. Բարձրագույն խորհուրդը քննարկում է Միության գործունեությանն առնչվող սկզբունքային հարցերը, սահմանում ինտեգրացիայի զարգացման ռազմավարությունը,

ուղղություններն ու հեռանկարները եւ ընդունում Միության նպատակների իրագործմանն ուղղված որոշումներ:

2. Բարձրագույն խորհուրդն իրականացնում է հետեւյալ հիմնական լիազորությունները.

1) սահմանում է Միության ձեւավորման եւ զարգացման ռազմավարությունը, ուղղություններն ու հեռանկարները եւ ընդունում Միության նպատակների իրագործմանն ուղղված որոշումներ,

2) հաստատում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի կազմը, բաշխում է պարտականությունները Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների միջեւ եւ դադարեցնում է նրանց լիազորությունները,

3) նշանակում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահին եւ ընդունում նրա լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցնելու մասին որոշում,

4) անդամ պետությունների ներկայացմամբ՝ նշանակում է Միության դատարանի դատավորներին,

5) հաստատում է Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի աշխատանքային կանոնակարգը,

6) հաստատում է Միության բյուջեն, «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնադրույթը եւ Միության բյուջեի կատարման վերաբերյալ հաշվետվությունը,

7) սահմանում է անդամ պետությունների՝ Միության բյուջե կատարած բաժնեմասային ներդրումների չափը (սանդղակը),

8) անդամ պետության առաջարկով քննարկում է այն հարցերը, որոնք վերաբերում են Միջկառավարական խորհրդի կամ Հանձնաժողովի ընդունած որոշումները չեղարկելուն կամ փոփոխելուն՝ հաշվի առնելով 16-րդ հոդվածի 7-րդ կետի դրույթները,

9) Միջկառավարական խորհրդի կամ Հանձնաժողովի առաջարկությամբ քննարկում է այն հարցերը, որոնց շուրջ որոշում ընդունելիս կոնսենսուս ձեռք չի բերվել,

10) հարցումներով դիմում է Միության դատարան,

11) հաստատում է Միության դատարանի դատավորների, Միության դատարանի աշխատակազմի պաշտոնատար անձանց եւ աշխատակիցների, ինչպես նաեւ նրանց ընտանիքի անդամների եկամուտների, գույքի եւ գույքային բնույթի պարտավորությունների մասին տվյալների հավաստիությունն ու ամբողջականությունը ստուգելու կարգը,

12) սահմանում է Միություն նոր անդամներ ընդունելու եւ Միությանն անդամակցությունը դադարեցնելու կարգը,

13) ընդունում է դիտորդի կարգավիճակ կամ Միությանը միանալու համար թեկնածու պետության կարգավիճակ շնորհելու կամ այն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին որոշում,

14) հաստատում է Եվրասիական տնտեսական միության կողմից միջազգային համագործակցություն իրականացնելու կարգը,

15) ընդունում է Միության անունից երրորդ կողմի հետ բանակցելու, այդ թվում՝ նրա հետ Միության միջազգային պայմանագրեր կնքելու եւ բանակցություններ վարելու իրավունք վերապահելու, ինչպես նաեւ՝ երրորդ կողմի հետ կնքած միջազգային պայմանագրի՝ Միության համար պարտադիր լինելուն նրա համաձայնությունն արտահայտելու, միջազգային պայմանագիրը դադարեցնելու, կասեցնելու կամ դրանից դուրս գալու մասին որոշումներ,

16) հաստատում է Միության մարմինների ընդհանուր հաստիքային թվակազմը, Միության մարմիններում անդամ պետությունների քաղաքացիների թվից պաշտոնատար անձանց ներկայացվածության չափանիշները, որոնք մրցութային հիմունքով ուղարկվում են անդամ պետությունների ներկայացմամբ,

17) հաստատում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների, Միության դատարանի դատավորների, Միության մարմինների պաշտոնատար անձանց եւ աշխատողների աշխատանքի դիմաց վարձատրության կարգը,

18) հաստատում է «Եվրասիական տնտեսական միության մարմիններում արտաքին աուդիտի (վերահսկողության) մասին» հիմնադրույթը,

19) քննարկում է Միության մարմիններում անցկացված արտաքին աուդիտի (վերահսկողության) արդյունքները,

20) հաստատում է Միության խորհրդանշանները,

21) հանձնարարություններ է տալիս Միջկառավարական խորհրդին եւ Հանձնաժողովին,

22) ընդունում է համապատասխան հարցերով օժանդակ մարմիններ ստեղծելու մասին որոշումներ,

23) իրականացնում է սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով նախատեսված այլ լիազորություններ:

Հոդված 13

Բարձրագույն խորհրդի որոշումներն ու կարգադրությունները

1. Բարձրագույն խորհուրդն ընդունում է որոշումներ ու կարգադրություններ:

2. Բարձրագույն խորհրդի որոշումներն ու կարգադրություններն ընդունվում են կոնսենսուսով:

Բարձրագույն խորհրդի՝ Միությունում անդամ պետության անդամակցության դադարեցման հետ կապված որոշումներն ընդունվում են հետեւյալ սկզբունքով. «կոնսենսուս՝ հանած այն անդամ պետության ձայնը, որը ծանուցել է Միությունում իր անդամակցությունը դադարեցնելու մտադրության մասին»:

Հոդված 14

Միջկառավարական խորհուրդը

Միջկառավարական խորհուրդն անդամ պետությունների կառավարությունների ղեկավարներից բաղկացած՝ Միության մարմին է:

Հոդված 15

Միջկառավարական խորհրդի աշխատակարգը

1. Միջկառավարական խորհրդի նիստերն անցկացվում են ըստ անհրաժեշտության, սակայն տարին առնվազն երկու անգամ:

Միության գործունեությանն առնչվող անհետաձգելի հարցերի լուծման համար կարող են գումարվել Միջկառավարական խորհրդի արտահերթ նիստեր՝ ցանկացած անդամ պետության կամ Միջկառավարական խորհրդի նախագահի նախաձեռնությամբ:

2. Միջկառավարական խորհրդի նիստերն անցկացվում են Միջկառավարական խորհրդի նախագահի ղեկավարությամբ:

Միջկառավարական խորհրդի նախագահը՝

վարում է Միջկառավարական խորհրդի նիստերը,

կազմակերպում է Միջկառավարական խորհրդի աշխատանքը,

իրականացնում է Միջկառավարական խորհրդի քննարկմանը ներկայացվող հարցերի նախապատրաստական գործընթացների ընդհանուր ղեկավարումը:

Միջկառավարական խորհրդի նախագահի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում Միջկառավարական խորհրդի՝ նախագահող անդամ պետությունը ներկայացնող նոր անդամն իրականացնում է Միջկառավարական խորհրդի նախագահի լիազորությունները մնացած ժամկետի ընթացքում:

3. Միջկառավարական խորհրդի նախագահի հրավերով՝ Միջկառավարական խորհրդի նիստերին կարող են մասնակցել Հանձնաժողովի խորհրդի անդամները, Հանձնաժողովի կոլեգիայի նախագահը եւ այլ հրավիրված անձինք:

Միջկառավարական խորհրդի մասնակիցների ցուցակը եւ նիստերի ձեւաչափը սահմանվում են Միջկառավարական խորհրդի նախագահի կողմից՝ Միջկառավարական խորհրդի անդամների հետ համաձայնեցմամբ:

Միջկառավարական խորհրդի նիստերի օրակարգը ձեւավորվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ անդամ պետությունների առաջարկությունների հիման վրա:

Միջկառավարական խորհրդի նիստերին զանգվածային լրատվամիջոցների հավատարմագրված ներկայացուցիչների ներկայության հարցը կարգավորվում է Միջկառավարական խորհրդի նախագահի կողմից:

4. Միջկառավարական խորհրդի նիստերի անցկացման կարգը հաստատվում է Միջկառավարական խորհրդի կողմից:

5. Միջկառավարական խորհրդի նիստերի նախապատրաստման ու անցկացման կազմակերպչական, տեղեկատվական եւ նյութատեխնիկական ապահովումն իրականացվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ ընդունող անդամ պետության աջակցությամբ: Միջկառավարական խորհրդի նիստերի անցկացման ֆինանսավորումն իրականացվում է Միության բյուջեի միջոցների հաշվին:

Հոդված 16

Միջկառավարական խորհրդի լիազորությունները

Միջկառավարական խորհուրդն իրականացնում է հետեւյալ հիմնական լիազորությունները.

1) ապահովում է սույն Պայմանագրի, Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերի եւ Բարձրագույն խորհրդի որոշումների իրականացումն ու կատարման նկատմամբ հսկողությունը,

2) Հանձնաժողովի խորհրդի առաջարկությամբ՝ քննարկում է այն հարցերը, որոնց շուրջ Հանձնաժողովի խորհրդում որոշումներ ընդունելիս կոնսենսուս ձեռք չի բերվել,

3) հանձնարարություններ է տալիս Հանձնաժողովին,

4) Բարձրագույն խորհրդին ներկայացնում է Խորհրդի անդամների եւ Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների թեկնածությունները,

5) հավանություն է տալիս Միության բյուջեի, «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնդրույթի եւ Միության բյուջեի կատարման վերաբերյալ հաշվետվության նախագծերին,

6) հաստատում է «Եվրասիական տնտեսական միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգման մասին» հիմնդրույթը, Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգման ստանդարտներն ու մեթոդաբանությունը, ընդունում է որոշումներ Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգում անցկացնելու վերաբերյալ եւ սահմանում դրանց անցկացման ժամկետները,

7) անդամ պետության առաջարկությամբ՝ քննարկում է Հանձնաժողովի ընդունած որոշումների չեղարկմանը կամ փոփոխմանն առնչվող հարցերը կամ, համաձայնություն ձեռք չբերելու դեպքում, դրանք ներկայացնում է Բարձրագույն խորհրդի քննարկմանը,

8) ընդունում է որոշում Խորհրդի կամ Հանձնաժողովի կոլեգիայի որոշումների գործողության կասեցման վերաբերյալ,

9) հաստատում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների, Հանձնաժողովի պաշտոնատար անձանց եւ աշխատողների, ինչպես նաեւ նրանց ընտանիքի անդամների եկամուտների, գույքի եւ գույքային բնույթի պարտավորությունների մասին տվյալների հավաստիությունն ու ամբողջականությունը ստուգելու կարգը,

10) իրականացնում է սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով նախատեսված այլ լիազորություններ:

Հոդված 17

Միջկառավարական խորհրդի որոշումներն ու կարգադրությունները

1. Միջկառավարական խորհուրդն ընդունում է որոշումներ ու կարգադրություններ:
2. Միջկառավարական խորհրդի որոշումներն ու կարգադրություններն ընդունվում են կոնսենսուսով:

Հոդված 18

Հանձնաժողովը

1. Հանձնաժողովը Միության մշտապես գործող կարգավորող մարմին է: Հանձնաժողովը բաղկացած է Խորհրդից ու Կոլեգիայից:

2. Հանձնաժողովն ընդունում է որոշումներ, կարգադրություններ ու առաջարկություններ:

Հանձնաժողովի խորհրդի որոշումները, կարգադրություններն ու առաջարկություններն ընդունվում են կոնսենսուսով:

Հանձնաժողովի Կոլեգիայի որոշումները, կարգադրություններն ու առաջարկություններն ընդունվում են որակյալ մեծամասնությամբ կամ կոնսենսուսով:

Բարձրագույն խորհուրդը սահմանում է «զգայուն» հարցերի ցանկը, որոնց վերաբերյալ Հանձնաժողովի կոլեգիայի որոշումներն ընդունվում են կոնսենսուսով:

Ընդ որում, մեծամասնությունը կազմում է Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամների ընդհանուր թվի ձայների երկու երրորդը:

3. Հանձնաժողովի կարգավիճակը, խնդիրները, կազմը, գործառույթները, լիազորությունները եւ աշխատակարգը սահմանվում են սույն Պայմանագրի թիվ 1 հավելվածի համաձայն:

4. Հանձնաժողովի գտնվելու վայրն է՝ Ռուսաստանի Դաշնություն, քաղաք Մոսկվա:

Հոդված 19

Միության դատարանը

1. Միության դատարանը մշտապես գործող դատական մարմին է:

2. Միության դատարանի կարգավիճակը, կազմը, իրավասությունը, գործունեության իրականացման եւ ձեւավորման կարգը սահմանվում են «Եվրասիական տնտեսական միության դատարան» ստատուտով՝ սույն Պայմանագրի թիվ 2 հավելվածի համաձայն:

3. Միության դատարանի գտնվելու վայրն է՝ Բելառուսի Հանրապետություն, քաղաք Մինսկ:

Բաժին IV

ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԲՅՈՒՋԵՆ

Հոդված 20

Միության բյուջեն

1. Միության մարմինների գործունեության ֆինանսավորումն իրականացվում է Միության բյուջեի միջոցների հաշվին, որը ձեւավորվում է «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնադրույթով սահմանված կարգով:

Հերթական ֆինանսական տարվա համար Միության բյուջեն ձեւավորվում է ռուսական ռուբլով՝ անդամ պետությունների բաժնեմասային ներդրումների հաշվին: Միության բյուջե անդամ պետությունների բաժնեմասային ներդրումների չափը (սանդղակը) սահմանվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

Միության բյուջեն պետք է հավասարակշռված լինի եկամուտների ու ծախսերի մասով: Ֆինանսական տարին սկսվում է հունվարի 1-ից եւ ավարտվում դեկտեմբերի 31-ին:

2. Միության բյուջեն եւ «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնադրույթը հաստատվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

Միության բյուջեում եւ «Եվրասիական տնտեսական միության բյուջեի մասին» հիմնադրույթում փոփոխությունների կատարումն իրականացվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

Հոդված 21

Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգումը

Միության բյուջեի կատարման նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու նպատակով՝ երկու տարվա ընթացքում առնվազն մեկ անգամ անցկացվում է Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգում:

Ցանկացած անգամ պետության նախաձեռնությամբ կարող են ստուգումներ անցկացվել Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության հետ կապված առանձին հարցերի մասով:

Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգումներն իրականացվում են անդամ պետությունների պետական ֆինանսական հսկողության մարմինների ներկայացուցիչներից բաղկացած վերստուգողների խմբի կողմից:

Միության մարմինների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերստուգումների արդյունքները սահմանված կարգով ներկայացվում են Միջկառավարական խորհրդի քննարկմանը:

Հոդված 22

Արտաքին աուդիտ (վերահսկողություն)

Միության բյուջեի միջոցների ձեւավորման, կառավարման եւ տնօրինման արդյունավետության, Միության գույքի եւ այլ ակտիվների օգտագործման արդյունավետության որոշման նպատակով՝ անցկացվում է արտաքին աուդիտ (վերահսկողություն): Արտաքին աուդիտը (վերահսկողությունը) իրականացվում է անդամ պետությունների պետական ֆինանսական հսկողության մարմինների ներկայացուցիչներից բաղկացած ստուգողների խմբի կողմից: Արտաքին աուդիտի (վերահսկողության) ստանդարտներն ու մեթոդաբանությունը սահմանվում են անդամ պետությունների պետական ֆինանսական հսկողության մարմինների կողմից:

Միության մարմիններում անցկացված արտաքին աուդիտի (վերահսկողության) արդյունքները սահմանված կարգով ներկայացվում են Բարձրագույն խորհրդի քննարկմանը:

**ՄԱՍ ԵՐԿՐՈՐԴ
ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ**

**Բաժին V
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՓՈԽԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Հոդված 23

Տեղեկատվական փոխգործակցությունը Միության շրջանակներում

1. Միության գործունեությանն առնչվող բոլոր ոլորտներում ինտեգրացիոն գործընթացների տեղեկատվական ապահովման նպատակով մշակվում ու իրականացվում են միջոցառումներ՝ ուղղված Միության շրջանակներում տեղեկատվահաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ տեղեկատվական փոխգործակցության եւ վստահության անդրսահմանային տարածության ապահովմանը:

2. Միության շրջանակներում ընդհանուր գործընթացների իրականացման դեպքում տեղեկատվական փոխգործակցությունն իրականացվում է Միության ինտեգրացված տեղեկատվական համակարգի օգտագործմամբ, որով ապահովվում է ըստ տարածքների տեղաբաշխված պետական տեղեկատվական ռեսուրսների եւ լիազոր մարմինների տեղեկատվական համակարգերի, ինչպես նաեւ Հանձնաժողովի տեղեկատվական ռեսուրսների եւ տեղեկատվական համակարգերի ինտեգրացումը:

3. Պետական տեղեկատվական ռեսուրսների եւ տեղեկատվական համակարգերի արդյունավետ փոխգործակցությունն ու համակարգումն ապահովելու նպատակով տեղեկատվայնացման ու տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում անդամ պետություններն իրականացնում են համաձայնեցված քաղաքականություն:

4. Ծրագրատեխնիկական միջոցներ ու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ օգտագործելիս անդամ պետությունների կողմից ապահովվում է փոխգործակցության գործընթացում օգտագործվող կամ ձեռք բերվող մտավոր սեփականության պաշտպանությունը:

5. Միության շրջանակներում տեղեկատվական փոխգործակցության եւ դրա իրականացումը համակարգելու հիմնարար սկզբունքները, ինչպես նաեւ ինտեգրացված տեղեկատվական համակարգի ստեղծման ու զարգացման կարգը սահմանվում են սույն Պայմանագրի թիվ 3 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 24

Միության պաշտոնական վիճակագրական տեղեկատվությունը

1. Միության գործունեության ու զարգացման արդյունավետության նպատակով ձեւավորվում է Միության պաշտոնական վիճակագրական տեղեկատվությունը:

2. Միության պաշտոնական վիճակագրական տեղեկատվության ձեւավորումն իրականացվում է համաձայն հետեւյալ սկզբունքների.

- 1) մասնագիտական անկախություն,
- 2) գիտական հիմնավորում եւ համադրելիություն,
- 3) ամբողջականություն եւ արժանահավատություն,
- 4) արդիականություն ու յուրաժամություն,
- 5) հրապարակայնություն ու համընդհանուր հասանելիություն,
- 6) ծախսերի արդյունավետություն,
- 7) վիճակագրական գաղտնիություն:

3. Միության պաշտոնական վիճակագրական տեղեկատվության ձեւավորման եւ տարածման կարգը սահմանվում է սույն Պայմանագրի թիվ 4 հավելվածի համաձայն:

Բաժին VI
ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդված 25

Մաքսային միության գործունեության սկզբունքները

1. Անդամ պետությունների Մաքսային միության շրջանակներում.

1) գործում է ապրանքների ներքին շուկա,

2) կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագինը եւ երրորդ կողմերի հետ ապրանքների արտաքին առետրի կարգավորման այլ միասնական միջոցներ,

3) գործում է ապրանքների առետրի միասնական ռեժիմ երրորդ կողմերի հետ հարաբերություններում,

4) իրականացվում է միասնական մաքսային կարգավորում,

5) իրականացվում է ապրանքների ազատ տեղափոխում անդամ պետությունների տարածքներով՝ առանց մաքսային հայտարարագրման եւ պետական հսկողության (տրանսպորտային, սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական, կարանտինային բուսասանիտարական) կիրառման՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրով նախատեսված դեպքերի:

2. Սույն Պայմանագրի նպատակներով՝ օգտագործվում են հասկացություններ, որոնք ունեն հետեւյալ իմաստը.

«ներմուծման մաքսատուրք»՝ պարտադիր վճար, որը գանձվում է անդամ պետությունների մաքսային մարմինների կողմից Միության մաքսային տարածք ապրանքներ ներմուծելու պարագայում,

«Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկ» (ԵԱՏՄ ԱՏԳ ՄԱԱ)՝ արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկ՝ հիմնված Համաշխարհային մաքսային կազմակերպության՝ ապրանքների նկարագրման եւ ծածկագրման ներդաշնակեցված համակարգի եւ Անկախ պետությունների համագործակցության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկի վրա,

«Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագին» (ԵԱՏՄ ՄՄՍ)՝ երրորդ երկրներից Միության մաքսային տարածք ներմուծվող (ներմուծված) ապրանքների նկատմամբ կիրառվող մաքսատուրքերի դրույքաչափերի ամբողջություն, որը համակարգված է՝ Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկին համապատասխան,

«սակագնային առանձնաշնորհում (պրեֆերենցիա)»՝ ներմուծման մաքսատուրքերի վճարումից ազատում կամ Միության հետ միասին ազատ առետրի գոտի ձեւավորող երկրների ծագման ապրանքների համար ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերի նվազեցում կամ Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող երկրների եւ (կամ) Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների համար ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերի նվազեցում:

Հոդված 26

Ներմուծման մաքսատուրքերի (համարժեք այլ տուրքերի, հարկերի եւ հավաքագրումներ) հաշվեգրումն ու բաշխումը

Վճարված (գանձված) ներմուծման մաքսատուրքերը ենթակա են հաշվեգրման եւ բաշխման անդամ պետությունների բյուջեների միջեւ:

Ներմուծման մաքսատուրքերի գումարների հաշվեգրումն ու բաշխումը, անդամ պետությունների բյուջեների եկամուտների կազմ դրանք փոխանցելն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 5 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 27

Ազատ (հատուկ, առանձնահատուկ) տնտեսական գոտիների ու ազատ պահեստների ստեղծումն ու գործունեությունը

Անդամ պետությունների սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը նպաստելու, ներդրումներ ներգրավելու, նոր տեխնոլոգիաների վրա հիմնված արտադրություններ ստեղծելու եւ զարգացնելու, տրանսպորտային ենթակառուցվածքի, զբոսաշրջության ու առողջարանային-հանգստավայրային ոլորտը զարգացնելու նպատակով, ինչպես նաեւ այլ նպատակներով անդամ պետությունների տարածքներում ստեղծվում եւ գործում են ազատ (հատուկ, առանձնահատուկ) տնտեսական գոտիներ ու ազատ պահեստներ:

Ազատ (հատուկ, առանձնահատուկ) տնտեսական գոտիների ու ազատ պահեստների ստեղծման եւ գործունեության պայմանները սահմանվում են Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով:

Հոդված 28

Ներքին շուկան

1. Միությունը ձեռնարկում է միջոցներ՝ ուղղված ներքին շուկայի՝ սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան գործունեության ապահովմանը:

2. Ներքին շուկան ընդգրկում է տնտեսական տարածք, որում, սույն Պայմանագրի դրույթների համաձայն, ապահովվում է ապրանքների, անձանց, ծառայությունների եւ կապիտալի ազատ տեղաշարժը:

3. Ներքին շուկայի գործունեության շրջանակներում ապրանքների փոխադարձ առետրում անդամ պետությունները չեն կիրառում ներմուծման եւ արտահանման մաքսատուրքեր (համարժեք այլ տուրքեր, հարկեր եւ հավաքագրումներ), ոչ սակագնային կարգավորման միջոցներ, հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման եւ փոխհատուցման միջոցներ՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրով նախատեսված դեպքերի:

Հոդված 29

Ապրանքների ներքին շուկայի գործունեության կարգից բացառությունները

1. Ապրանքների փոխադարձ առետրում անդամ պետություններն իրավունք ունեն կիրառելու սահմանափակումներ (պայմանով, որ այդ միջոցները անհիմն խտրականության միջոց կամ առետրի քողարկված սահմանափակում չլինեն), եթե այդ սահմանափակումներն անհրաժեշտ են.

- 1) մարդու կյանքի եւ առողջության պահպանման,
- 2) հասարակական բարոյականության եւ իրավակարգի պահպանման,
- 3) շրջակա միջավայրի պահպանման,
- 4) կենդանիների եւ բույսերի, մշակութային արժեքների պահպանության,
- 5) միջազգային պարտավորությունների կատարման,
- 6) երկրի պաշտպանության եւ անդամ պետության անվտանգության ապահովման համար:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված հիմքերով՝ ներքին շուկայում կարող են սահմանվել նաեւ սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցներ՝ սույն Պայմանագրի XI բաժնով սահմանվող կարգով:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված հիմքերով՝ առանձին կատեգորիայի ապրանքների շրջանառությունը կարող է սահմանափակվել:

Միության մաքսային տարածքում նման ապրանքների տեղափոխման կամ շրջանառության կարգը սահմանվում է սույն Պայմանագրի, Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերի համաձայն:

Բաժին VII

ԴԵՂԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՈՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԱՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Հոդված 30

Դեղամիջոցների ընդհանուր շուկայի ձեավորումը

1. Միության շրջանակներում անդամ պետություններն ստեղծում են պատշաճ դեղագործական գործելակերպի չափանիշներին համապատասխանող դեղամիջոցների ընդհանուր շուկա՝ հիմնված հետեւյալ սկզբունքների վրա.

1) անդամ պետությունների՝ դեղամիջոցների շրջանառության ոլորտում օրենսդրության պահանջների ներդաշնակեցում եւ միասնականացում,

2) Միության տարածքում շրջանառության մեջ գտնվող դեղամիջոցների որակին, արդյունավետությանը եւ անվտանգությանն առնչվող պարտադիր պահանջների միասնականության ապահովում,

3) դեղամիջոցների շրջանառության ոլորտում միասնական կանոնների ընդունում,

4) դեղամիջոցների որակի, արդյունավետության ու անվտանգության գնահատման համար հետազոտության եւ հսկողության միատեսակ կամ համադրելի մեթոդների մշակում ու կիրառում,

5) անդամ պետությունների՝ դեղամիջոցների շրջանառության նկատմամբ հսկողության (վերահսկողության) ոլորտում օրենսդրության ներդաշնակեցում,

6) դեղամիջոցների շրջանառության ոլորտում անդամ պետությունների համապատասխան լիազոր մարմինների կողմից թույլատրական եւ հսկողական ու վերահսկողական գործառույթների իրականացում:

2. Միության շրջանակներում դեղամիջոցների ընդհանուր շուկայի գործունեությունն իրականացվում է Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերին համապատասխան՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 100-րդ հոդվածի դրույթները:

Հոդված 31

Բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) ընդհանուր շուկայի ձեավորումը

1. Միության շրջանակներում անդամ պետություններն ստեղծում են բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) ընդհանուր շուկա՝ հիմնված հետեւյալ սկզբունքների վրա.

1) անդամ պետությունների՝ բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) շրջանառության ոլորտում օրենսդրության պահանջների ներդաշնակեցում,

2) Միության տարածքում շրջանառության մեջ գտնվող բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) արդյունավետությանը եւ անվտանգությանը ներկայացվող պարտադիր պահանջների միասնականության ապահովում,

3) բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) շրջանառության ոլորտում միասնական կանոնների ընդունում,

4) բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) որակի ապահովման համակարգի ստեղծման համար միասնական մոտեցումների սահմանում,

5) անդամ պետությունների՝ բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) շրջանառության նկատմամբ հսկողության (վերահսկողության) ոլորտում օրենսդրության ներդաշնակեցում:

2. Միության շրջանակներում բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) ընդհանուր շուկայի գործունեությունն իրականացվում է Միության շրջանակներում առկա միջազգային պայմանագրերին համապատասխան՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 100-րդ հոդվածի դրույթները:

Բաժին VIII ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Հոդված 32

Մաքսային կարգավորումը Միությունում

Միությունում իրականացվում է միասնական մաքսային կարգավորում՝ Եվրասիական տնտեսական միության Մաքսային օրենսգրքին եւ Միության իրավունքը կազմող՝ մաքսային իրավահարաբերությունները կարգավորող միջազգային պայմանագրերին ու ակտերին համապատասխան, ինչպես նաեւ սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան:

Բաժին IX ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Ընդհանուր դրույթներ արտաքին առևտրային քաղաքականության մասին

Հոդված 33

Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության նպատակները եւ սկզբունքները

1. Միության արտաքին առևտրային քաղաքականությունն ուղղված է անդամ պետությունների կայուն տնտեսական զարգացման խթանմանը, տնտեսության դիվերսիֆիկացմանը, նորարարության զարգացմանը, առևտրի եւ ներդրումների ծավալների մեծացմանը եւ կառուցվածքի բարելավմանը, ինտեգրացիոն գործընթացների արագացմանը, ինչպես նաեւ համաշխարհային տնտեսության շրջանակներում Միության՝ որպես արդյունավետ եւ մրցունակ կազմակերպության հետագա զարգացման ապահովմանը:

2. Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության իրականացման հիմնական սկզբունքներն են՝

Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության իրականացման այնպիսի միջոցների եւ մեխանիզմների կիրառումը, որոնք անդամ պետությունների արտաքին առևտրային քաղաքականության մասնակիցների համար ծանրաբեռնող են ոչ ավելի, քան անհրաժեշտ է Միության նպատակների արդյունավետ իրագործման համար.

Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության իրականացման միջոցները եւ մեխանիզմները մշակելու, ընդունելու ու կիրառելու գործընթացի հրապարակայնությունը.

Միության արտաքին առևտրային քաղաքականության իրականացման միջոցները եւ մեխանիզմները կիրառելու հիմնավորվածությունն ու օբյեկտիվությունը.

անդամ պետությունների արտաքին առևտրային գործունեության մասնակիցների իրավունքների եւ օրինական շահերի, ինչպես նաեւ ապրանքներն արտադրողների ու ծառայությունները մատուցողների ու դրանց սպառողների իրավունքների եւ օրինական շահերի պաշտպանությունը.

արտաքին առևտրային քաղաքականության մասնակիցների իրավունքների պաշտպանությունը:

3. Արտաքին առևտրային քաղաքականությունն իրականացվում է Միության կողմից ինքնուրույն կամ անդամ պետությունների հետ համատեղ այն ոլորտներում, որտեղ Միության մարմիններն ընդունում են անդամ պետությունների կողմից պարտադիր կատարման ենթակա որոշումներ, երրորդ կողմի հետ միջազգային պայմանագրեր կնքելու, միջազգային կազմակերպություններում մասնակցելու կամ արտաքին առևտրային քաղաքականության միջոցներ եւ մեխանիզմներ ավտոնոմ կերպով կիրառելու միջոցով:

Միությունը պատասխանատվություն է կրում կնքվող միջազգային պայմանագրերով սահմանված պարտավորությունների կատարման համար եւ իրականացնում է այդ պայմանագրերով սահմանված իր իրավունքները:

Հոդված 34

Առավել բարենպաստության ռեժիմը

Ապրանքների արտաքին առևտրի նկատմամբ կիրառվում է առավել բարենպաստության ռեժիմը, Սակագների եւ առևտրի գլխավոր համաձայնագրի իմաստով (ՍԱԳՀ, 1994թ.), այն դեպքերում եւ պայմաններով, երբ առավել բարենպաստության ռեժիմի կիրառումը նախատեսված է երրորդ կողմի հետ Միության միջազգային պայմանագրերով, ինչպես նաեւ երրորդ կողմի հետ անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրերով:

Հոդված 35

Ազատ առևտրի ռեժիմը

ՍԱԳՀ-ի (1994թ.) իմաստով ապրանքների ազատ առևտրի ռեժիմը սահմանվում է երրորդ կողմի հետ առևտրի նկատմամբ՝ նման երրորդ կողմի հետ Միության կնքած միջազգային պայմանագրի հիման վրա՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 102-րդ հոդվածի դրույթները:

Երրորդ կողմի հետ Միության միջազգային պայմանագիրը, որով սահմանվում է ազատ առևտրի ռեժիմը, կարող է ներառել արտաքին առևտրային գործունեության հետ կապված այլ դրույթներ:

Հոդված 36

Զարգացող եւ (կամ) առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ կիրառվող սակագնային առանձնաշնորհումները

1. Զարգացող եւ (կամ) առավել թույլ զարգացած երկրների տնտեսական զարգացմանը նպաստելու նպատակով Միությունը, սույն Պայմանագրին համապատասխան, կարող է տրամադրել սակագնային առանձնաշնորհումներ՝ Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող երկրների եւ (կամ) Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ:

2. Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ, որոնք Միության մաքսային տարածք ներմուծվում են առանձնաշնորհումների տրամադրմամբ, կիրառվում են ներմուծման

մաքսատուրքերի դրույքաչափեր՝ Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերի 75 տոկոսի չափով:

3. Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների նկատմամբ, որոնք Միության մաքսային տարածք ներմուծվում են առանձնաշնորհումների տրամադրմամբ, կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի ներմուծման մաքսատուրքերի զրոյական դրույքաչափեր:

Հոդված 37

Ապրանքների ծագումը որոշելու կանոնները

1. Միության մաքսային տարածքում կիրառվում են Միության մաքսային տարածք ներմուծվող ապրանքների ծագումը որոշելու միասնական կանոններ:

2. Մաքսասակագնային կարգավորման միջոցների կիրառելու (բացառությամբ սակագնային առանձնաշնորհումների տրամադրման), ոչ սակագնային կարգավորման եւ շուկայի պաշտպանության միջոցներ կիրառելու, ապրանքների ծագումը մակնշելուն ներկայացվող պահանջներ սահմանելու, պետական (մունիցիպալ) գնումներ իրականացնելու, ապրանքների արտաքին առետրի վիճակագրությունը վարելու նպատակներով կիրառվում են Միության մաքսային տարածք ներմուծվող ապրանքների ծագումը որոշելու կանոններ (ապրանքների ծագումը որոշելու ոչ առանձնաշնորհային (ոչ պրեֆերենցիալ) պայմաններ), որոնք սահմանվում են Հանձնաժողովի կողմից:

3. Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող կամ առավել թույլ զարգացած երկրներից Միության մաքսային տարածք ներմուծվող ապրանքների նկատմամբ սակագնային առանձնաշնորհումներ տրամադրելու նպատակով կիրառվում են զարգացող եւ առավել թույլ զարգացած երկրներից ներմուծվող ապրանքների ծագումը որոշելու կանոններ, որոնք հաստատվում են Հանձնաժողովի կողմից:

4. Միության տարածք այնպիսի պետություններից ներմուծվող ապրանքների նկատմամբ սակագնային առանձնաշնորհումներ տրամադրելու նպատակով, որոնց հետ առետրատնտեսական հարաբերություններում Միության կողմից կիրառվում է ազատ առետրի ռեժիմը, կիրառվում են ապրանքների ծագումը որոշելու այն կանոնները, որոնք հաստատվում են երրորդ կողմի հետ Միության՝ ազատ առետրի ռեժիմի կիրառումը նախատեսող համապատասխան միջազգային պայմանագրով:

5. Այն դեպքում, երբ երրորդ կողմի հետ Միության՝ ազատ առետրի ռեժիմի կիրառումը նախատեսող միջազգային պայմանագրով սահմանված չեն ապրանքի ծագումը որոշելու կանոններ, կամ դրանք ընդունված չեն նման պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու դրությամբ, ապա Միության տարածք ներմուծվող՝ այդ երկրի ծագման ապրանքների նկատմամբ մինչեւ ապրանքների ծագումը որոշելու համապատասխան կանոնների ընդունումը կիրառվում են ապրանքների ծագումը որոշելու՝ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված կանոնները:

6. Ապրանքների ծագումը որոշելու (հաստատելու) ոլորտում երրորդ կողմի բազմակի խախտումների վերաբերյալ փաստերի առկայության դեպքում Հանձնաժողովը կարող է ընդունել որոշում անդամ պետությունների մաքսային ծառայությունների կողմից տվյալ պետությունից ներմուծվող ապրանքների ծագումը որոշելու (հաստատելու) ճշտության նկատմամբ մոնիթորինգ անցկացնելու վերաբերյալ: Ապրանքների ծագումը որոշելու (հաստատելու) ոլորտում երրորդ կողմի համակարգային խախտումներ բացահայտելու դեպքում Հանձնաժողովը կարող է ընդունել որոշում անդամ պետությունների մաքսային ծառայությունների կողմից ապրանքների ծագումը հաստատող փաստաթղթերի ընդունումը կասեցնելու մասին: Սույն կետի դրույթները չեն սահմանափակում

անդամ պետությունների՝ ներմուծվող ապրանքների ծագման նկատմամբ հսկողության եւ դրա արդյունքների հիման վրա միջոցներ ձեռնարկելու լիազորությունները:

Հոդված 38

Ծառայությունների արտաքին առևտուրը

Անդամ պետություններն իրականացնում են համակարգում երրորդ կողմերի հետ ծառայությունների առևտրի ոլորտում:

Համակարգման իրականացումը չի նշանակում այդ ոլորտում Միության վերազգային իրավասություն:

Հոդված 39

Երրորդ կողմերի հետ առևտրում սահմանափակող միջոցների վերացումը

Հանձնաժողովն աջակցում է երրորդ կողմերի շուկաներ մուտք գործելուն, իրականացնում է անդամ պետությունների նկատմամբ երրորդ կողմի սահմանափակող միջոցների մոնիթորինգ, իսկ այն դեպքում, երբ երրորդ կողմը Միության նկատմամբ որեւէ միջոց է կիրառում, կամ Միության ու երրորդ կողմի միջեւ առևտրային վեճ է առաջանում, անդամ պետությունների մասնակցությամբ անցկացնում է խորհրդակցություններ համապատասխան երրորդ կողմի հետ:

Հոդված 40

Երրորդ կողմի նկատմամբ պատասխան միջոցների կիրառումը

1. Այն դեպքում, երբ երրորդ կողմի հետ Միության եւ (կամ) երրորդ կողմերի հետ անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրով նախատեսվում է պատասխան միջոցներ կիրառելու հնարավորություն, Միության տարածքում պատասխան միջոցներ սահմանելու մասին որոշումն ընդունվում է Հանձնաժողովի կողմից, այդ թվում՝ ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերը բարձրացնելու, քանակական սահմանափակումներ սահմանելու, առանձնաշնորհումների տրամադրումը ժամանակավորապես կասեցնելու կամ Հանձնաժողովի իրավասությունների շրջանակներում այլ միջոցներ ընդունելու միջոցով, որոնք ազդեցություն ունեն համապատասխան պետության հետ արտաքին առևտրի վրա:

2. Երրորդ կողմերի հետ մինչեւ 2015 թվականի հունվարի 1-ն անդամ պետությունների կնքած միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերում անդամ պետություններն իրավունք ունեն միակողմանիորեն՝ որպես պատասխան միջոցներ կիրառելու ներմուծման մաքսատուրքերի ավելի բարձր դրույքաչափեր՝ Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի հետ համեմատ, ինչպես նաեւ միակողմանիորեն կասեցնելու սակագնային առանձնաշնորհումների տրամադրումը՝ պայմանով, որ նման պատասխան միջոցների վարչարարության մեխանիզմները չեն խախտում սույն Պայմանագրի դրույթները:

Հոդված 41

Արտահանման զարգացմանն ուղղված միջոցները

Միությունը, Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության միջազգային պայմանագրերին, նորմերին ու կանոններին համապատասխան, կարող է համատեղ միջոցներ կիրառել՝ ուղղված երրորդ կողմերի շուկաներ անդամ պետությունների ապրանքների արտահանումը զարգացնելուն:

Համատեղ միջոցները ներառում են, մասնավորապես, արտահանման ապահովագրումը եւ վարկավորումը, միջազգային լիզինգը, «Եվրասիական տնտեսական միության ապրանք» հասկացության խթանումը եւ Միության ապրանքների միասնական մակնշման սահմանումը, ցուցահանդեսատոնավաճառային եւ էքսպոզիցիոն գործունեությունը, գովազդային եւ իմիջի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումն արտասահմանում:

2. Մաքսասակագնային կարգավորումը եւ ոչ սակագնային կարգավորումը

Հոդված 42

Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագինը

1. Միության մաքսային տարածքում կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկը եւ Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագինը, որոնք հաստատվում են Հանձնաժողովի կողմից եւ համարվում են Միության առետրային քաղաքականության գործիքները:

2. Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագինը կիրառելու հիմնական նպատակներն են՝

1) համաշխարհային տնտեսությանը Միության արդյունավետ ինտեգրման համար պայմանների ապահովումը.

2) Միության մաքսային տարածք ապրանքների ներմուծման ապրանքային կառուցվածքի ռացիոնալացումը.

3) Միության մաքսային տարածքում ապրանքների արտահանման եւ ներմուծման ռացիոնալ հարաբերակցության պահպանումը.

4) Միությունում ապրանքների արտադրության եւ սպառման կառուցվածքում առաջընթացի ապահովմանն ուղղված փոփոխությունների համար պայմանների ստեղծումը.

5) Միության տնտեսության ճյուղերին աջակցության տրամադրումը:

3. Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի շրջանակներում կիրառվում են ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերի հետեւյալ տեսակները՝

1) ադվալորային, որոնք սահմանվում են տոկոսներով՝ հարկման ենթակա ապրանքների մաքսային արժեքի նկատմամբ.

2) յուրահատուկ, որոնք սահմանվում են ըստ ֆիզիկական հատկանիշների՝ հարկման ենթակա ապրանքների բնաիրային արտահայտությամբ (քանակ, զանգված, ծավալ կամ այլ հատկանիշներ).

3) խառը, որոնցում զուգակցվում են սույն կետի 1-ին եւ 2-րդ ենթակետերում նշված երկու մեթոդները:

4. Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերը միասնական են եւ ենթակա չեն փոփոխման՝ կախված Միության մաքսային սահմանով ապրանք տեղափոխող անձանցից, գործարքների տեսակներից եւ այլ հանգամանքներից՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրի 35-րդ, 36-րդ եւ 43-րդ հոդվածներով սահմանված դեպքերի:

5. Միության մաքսային տարածք ապրանքների ներմուծման օպերատիվ կարգավորման նպատակով, անհրաժեշտության դեպքում, կարող են սահմանվել սեզոնային մաքսատուրքեր, որոնց գործողության ժամկետը չի կարող գերազանցել տարեկան 6 ամիսը, եւ որոնք կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնով նախատեսված ներմուծման մաքսատուրքերի փոխարեն:

6. Միությանը միացած պետությունն իրավունք ունի կիրառելու Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնից տարբերվող ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափեր, ապրանքների անվանացանկին եւ դրույքաչափերին համապատասխան, որը հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ Միությանն այդ անդամ պետությանը միանալու մասին միջազգային պայմանագրի հիման վրա:

Միությանը միացած պետությունը պարտավոր է ապահովել միայն իր տարածքի սահմաններում այն ապրանքների օգտագործումը, որոնց նկատմամբ կիրառվել են Եվրասիական

տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի համեմատ ավելի ցածր ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափեր, եւ ձեռնարկի միջոցներ՝ թույլ չտալու համար այլ անդամ պետություններ նման ապրանքների արտահանումը՝ առանց վճարելու Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի դրույքաչափերով հաշվարկված ներմուծման մաքսատուրքերի գումարների եւ ապրանքները ներմուծելիս վճարված ներմուծման մաքսատուրքերի գումարների տարբերության չափով ներմուծման մաքսատուրքերը:

Հոդված 43

Սակագնային արտոնությունները

1. Միության մաքսային տարածք ներմուծվող (ներմուծված) ապրանքների նկատմամբ կարող են կիրառվել սակագնային արտոնություններ՝ ներմուծման մաքսատուրքի վճարումից ազատելու կամ ներմուծման մաքսատուրքի դրույքաչափը նվազեցնելու ձեռով:

2. Սակագնային արտոնությունները չեն կարող անհատական բնույթ կրել եւ կիրառվում են անկախ ապրանքների ծագման երկրից:

3. Սակագնային արտոնությունների տրամադրումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 6 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 44

Սակագնային քվոտաները

1. Միության մաքսային տարածք ներմուծվող՝ երրորդ երկրների ծագման գյուղատնտեսական ապրանքների առանձին տեսակների նկատմամբ թույլատրվում է սակագնային քվոտաների սահմանումը, եթե նույնանման ապրանքներ արտադրվում (արդյունահանվում, աճեցվում) են Միության մաքսային տարածքում:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված ապրանքների նկատմամբ, որոնք Միության մաքսային տարածք են ներմուծվում սահմանված սակագնային քվոտայի ծավալի սահմաններում, կիրառվում են Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի ներմուծման մաքսատուրքերի համապատասխան դրույքաչափերը:

3. Միության մաքսային տարածք ներմուծվող՝ երրորդ երկրների ծագման գյուղատնտեսական ապրանքների առանձին տեսակների նկատմամբ սակագնային քվոտաների սահմանումը եւ սակագնային քվոտաների ծավալների բաշխումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 6 հավելվածով նախատեսված կարգով:

Հոդված 45

Մաքսասակագնային կարգավորման հարցերով Հանձնաժողովի լիազորությունները

1. Հանձնաժողովը՝

իրականացնում է Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկի եւ Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագնի վարումը.

սահմանում է ներմուծման մաքսատուրքերի դրույքաչափերը, այդ թվում՝ սեզոնայինները.

սահմանում է սակագնային արտոնությունների տրամադրման դեպքերը եւ պայմանները.

սահմանում է սակագնային արտոնություններ կիրառելու կարգը.

սահմանում է Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգը կիրառելու պայմանները եւ կարգը, այդ թվում հաստատում է՝

Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգացող երկրների ցանկը.

Միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգից օգտվող՝ առավել թույլ զարգացած երկրների ցանկը.

զարգացող երկրների եւ առավել թույլ զարգացած երկրների ծագման ապրանքների ցանկը, որոնց նկատմամբ Միության մաքսային տարածք ներմուծելիս տրամադրվում են միասնական սակագնային առանձնաշնորհումներ.

սահմանում է սակագնային քվոտաները, բաշխում է սակագնային քվոտայի ծավալն անդամ պետությունների միջեւ, սահմանում է արտաքին առետրային գործունեության մասնակիցների միջեւ սակագնային քվոտայի ծավալը բաշխելու մեթոդն ու կարգը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ բաշխում է սակագնային քվոտայի ծավալը երրորդ երկրների միջեւ կամ ընդունում է ակտ, որի համաձայն անդամ պետությունները սահմանում են արտաքին առետրային գործունեության մասնակիցների միջեւ սակագնային քվոտայի ծավալը բաշխելու մեթոդը եւ կարգը, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ բաշխում են սակագնային քվոտայի ծավալը երրորդ երկրների միջեւ:

2. «Զգայուն» ապրանքների ցանկը, որոնց համար ներմուծման մաքսատուրքի դրույքաչափի փոփոխության մասին որոշումն ընդունվում է Հանձնաժողովի Խորհրդի կողմից, հաստատվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

Հոդված 46

Ոչ սակագնային կարգավորման միջոցները

1. Երրորդ երկրների հետ առետրում Միության կողմից ընդունվում են ոչ սակագնային կարգավորման հետեւյալ միջոցները՝

1) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման արգելք.

2) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման քանակական սահմանափակումներ.

3) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման բացառիկ իրավունք.

4) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման ավտոմատ լիցենզավորում (հսկում).

5) ապրանքների ներմուծման եւ (կամ) արտահանման թույլատրական կարգ:

2. Ոչ սակագնային կարգավորման միջոցները սահմանվում եւ կիրառվում են հրապարակայնության եւ խտրականության բացառման սկզբունքների հիման վրա՝ սույն Պայմանագրի թիվ 7 հավելվածով սահմանված կարգով:

Հոդված 47

Ոչ սակագնային կարգավորման միջոցների միակողմանի սահմանումը

Անդամ պետությունները երրորդ երկրների հետ առետրում կարող են միակողմանիորեն սահմանել եւ կիրառել ոչ սակագնային կարգավորման միջոցներ՝ սույն Պայմանագրի թիվ 7 հավելվածով սահմանված կարգով:

3. Ներքին շուկայի պաշտպանության միջոցները

Հոդված 48

Ընդհանուր դրույթներ ներքին շուկայի պաշտպանության միջոցներ սահմանելու մասին

1. Ապրանքներ արտադրողների տնտեսական շահերի պաշտպանության նպատակով Միության մաքսային տարածք ներմուծվող եւ երրորդ երկրների ծագում ունեցող ապրանքների նկատմամբ Միությունում կարող են սահմանվել ներքին շուկայի պաշտպանության միջոցներ՝ հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման եւ փոխհատուցման միջոցների ձեւով, ինչպես նաեւ այլ միջոցների ձեւով՝ սույն Պայմանագրի 50-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերում:

2. Հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման կամ փոխհատուցման միջոց կիրառելու կամ հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման կամ փոխհատուցման միջոցը փոփոխելու կամ չեղարկելու կամ միջոցը չկիրառելու մասին որոշումն ընդունվում է Հանձնաժողովի կողմից:

3. Հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման կամ փոխհատուցման միջոցների կիրառումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 8 հավելվածով սահմանված պայմաններով եւ կարգով:

4. Ապրանքը ներմուծելիս հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման կամ փոխհատուցման միջոցի կիրառմանը նախորդում է քննություն, որն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 8 հավելվածի համաձայն՝ Հանձնաժողովի կողմից որպես քննությունների իրականացման համար պատասխանատու մարմին նշանակված մարմնի կողմից (այսուհետ՝ քննություն իրականացնող մարմին):

5. Հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման կամ փոխհատուցման տուրքերի հաշվեգրումը եւ բաշխումն իրականացվում են սույն Պայմանագրի թիվ 8 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 49

Հատուկ պաշտպանական, հակազնագցման կամ փոխհատուցման միջոցները կիրառելու սկզբունքները

1. Հատուկ պաշտպանական միջոցը կարող է ապրանքի նկատմամբ կիրառվել այն դեպքում, երբ քննություն իրականացնող մարմնի քննության արդյունքներով հաստատվել է, որ Միության մաքսային տարածք տվյալ ապրանքի ներմուծումն իրականացվում է այնպիսի ավելացված քանակներով (բացարձակ կամ հարաբերական ցուցանիշներով՝ անդամ պետություններում նույնանման կամ անմիջականորեն մրցակցող ապրանքի արտադրության ընդհանուր ծավալի հետ համեմատած) եւ այնպիսի պայմաններով, որոնք լուրջ վնաս են հասցնում անդամ պետության տնտեսության ճյուղին կամ նման վնաս հասցնելու վտանգ են ստեղծում:

2. Հակազնագցման միջոցը կարող է կիրառվել գնագցող ներմուծման առարկա հանդիսացող ապրանքի նկատմամբ այն դեպքում, երբ քննություն իրականացնող մարմնի քննության արդյունքներով հաստատվել է, որ Միության մաքսային տարածք տվյալ ապրանքի ներմուծումը նյութական վնաս է հասցնում անդամ պետության տնտեսության ճյուղին, ստեղծում է նման վնաս հասցնելու սպառնալիք կամ էականորեն դանդաղեցնում է անդամ պետության տնտեսության ճյուղի ստեղծումը:

3. Փոխհատուցման միջոցը կարող է կիրառվել ներմուծվող այն ապրանքի նկատմամբ, որի արտադրության, արտահանման կամ փոխադրման ժամանակ կիրառվել է արտահանող երրորդ երկրի հատուկ սուբսիդիա, եթե քննություն իրականացնող մարմնի քննության արդյունքներով հաստատվել է, որ նման ապրանքի ներմուծումը Միության մաքսային տարածք նյութական վնաս է հասցնում անդամ պետության տնտեսության ճյուղին, ստեղծում է նման վնաս հասցնելու սպառնալիք կամ էականորեն դանդաղեցնում է անդամ պետությունների տնտեսության ճյուղի ստեղծումը:

4. Ներքին շուկայի պաշտպանության միջոցներ կիրառելու նպատակով անդամ պետությունների տնտեսության ճյուղ ասելով ենթադրվում են նույնանման ապրանքի (հակազնագցման եւ փոխհատուցման քննությունների նպատակով) կամ նույնանման կամ անմիջականորեն մրցակցող ապրանքի (հատուկ պաշտպանական քննության նպատակով) բոլոր արտադրողները, կամ այդ արտադրողներից նրանք, որոնց մասնաբաժինն անդամ պետության համապատասխանաբար նույնանման ապրանքի կամ նույնանման կամ անմիջականորեն մրցակցող ապրանքի արտադրության ընդհանուր ծավալի մեջ կազմում է զգալի մասը, բայց ոչ պակաս, քան 25 տոկոսը:

Հոդված 50

Ներքին շուկայի պաշտպանության այլ միջոցներ

Անդամ պետությունների արտադրողների վրա երրորդ կողմից ներմուծման բացասական ազդեցությունը վերացնելու նպատակով ազատ առևտրի ռեժիմ սահմանելու մասին այդ երրորդ կողմի հետ Միության միջազգային պայմանագրով կարող է նախատեսվել ներքին շուկայի պաշտպանության՝ հատուկ պաշտպանական, հակազնազցման եւ փոխհատուցման միջոցներից տարբերվող միջոցներ կիրառելու իրավունք երկկողմանի հիմունքներով, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական ապրանքների ներմուծման մասով:

Այդպիսի միջոցներ կիրառելու մասին որոշումն ընդունվում է Հանձնաժողովի կողմից:

ԲԱԺԻՆ X

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Հոդված 51

Տեխնիկական կարգավորման ընդհանուր սկզբունքները

1. Միության շրջանակներում տեխնիկական կարգավորումն իրականացվում է հետեւյալ սկզբունքների համաձայն՝

1) արտադրանքին կամ արտադրանքին եւ արտադրանքին ներկայացվող պահանջների հետ կապված՝ նախագծման (ներառյալ՝ հետազննման), արտադրության, շինարարության, մոնտաժի, կարգաբերման, շահագործման, պահման, փոխադրման, իրացման եւ ուտիլիզացման գործընթացներին ներկայացվող պարտադիր պահանջների սահմանում.

2) Միության տեխնիկական կանոնակարգերում միասնական պարտադիր պահանջների կամ անդամ պետությունների օրենսդրություններում ազգային պարտադիր պահանջների սահմանում ապրանքների միասնական ցանկում ընդգրկված արտադրանքի նկատմամբ, որի համար Միության շրջանակներում սահմանվում են պարտադիր պահանջներ (այսուհետ՝ միասնական ցանկ).

3) Միության տեխնիկական կանոնակարգերի կիրառում եւ կատարում առանց բացառումների.

4) Միության շրջանակներում տեխնիկական կարգավորման համապատասխանություն անդամ պետությունների տնտեսական զարգացման եւ գիտատեխնիկական զարգացման մակարդակի հետ.

5) անդամ պետությունների հավատարմագրման, անդամ պետությունների համապատասխանության հաստատման եւ անդամ պետությունների վերահսկիչ (հսկիչ) մարմինների անկախություն արտադրողներից, վաճառողներից, կատարողներից եւ ձեռքբերողներից, այդ թվում՝ սպառողներից.

6) համապատասխանության գնահատման պարտադիր ընթացակարգերի անցկացման ժամանակ հետազոտությունների (փորձարկումների) եւ չափումների միասնական մեթոդների կիրառում.

7) Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջների կիրառման միասնականություն՝ անկախ գործարքների տեսակներից եւ (կամ) առանձնահատկություններից.

8) համապատասխանության գնահատում իրականացնելու դեպքում մրցակցության սահմանափակման անթույլատրելիություն.

9) Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջների պահպանման նկատմամբ պետական հսկողության (վերահսկողության) իրականացում՝ անդամ պետությունների օրենսդրությունների ներդաշնակեցման հիման վրա.

10) ստանդարտների կիրառման կամավորություն.

11) միջպետական ստանդարտների մշակում եւ կիրառում.

12) միջպետական ստանդարտների ներդաշնակեցում միջազգային եւ տարածաշրջանային ստանդարտների հետ.

13) համապատասխանության պարտադիր գնահատում անցկացնելու կանոնների եւ ընթացակարգերի միասնականություն.

14) անդամ պետությունների օրենսդրությունների ներդաշնակեցման ապահովում արտադրանքին ներկայացվող պարտադիր պահանջների, համապատասխանության պարտադիր գնահատման կանոնների եւ ընթացակարգերի խախտման համար պատասխանատվության սահմանման մասով.

15) Միության շրջանակներում չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում համաձայնեցված քաղաքականության իրականացում.

16) ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացման համար ավելորդ խոչընդոտների սահմանման անթույլատրելիություն.

17) նոր պահանջներին եւ փաստաթղթերին փոլ առ փոլ անցնելու նպատակներով անցումային դրույթների սահմանում:

2. Սույն բաժնի դրույթները չեն տարածվում սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցների սահմանման եւ կիրառման վրա:

3. Միության շրջանակներում տեխնիկական կարգավորման կարգը, կանոններն ու ընթացակարգերը սահմանվում են սույն Պայմանագրի թիվ 9 հավելվածի համաձայն:

4. Միության շրջանակներում չափումների միասնականության ապահովման ոլորտում համաձայնեցված քաղաքականությունն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 10 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 52

Միության տեխնիկական կանոնակարգերն ու ստանդարտները

1. Մարդու կյանքի եւ (կամ) առողջության, գույքի, շրջակա միջավայրի, կենդանիների ու բույսերի կյանքի եւ (կամ) առողջության պաշտպանության, սպառողներին մոլորության մեջ գցող գործողությունների կանխման, ինչպես նաեւ էներգետիկ արդյունավետության եւ ռեսուրսախնայողության ապահովման նպատակով Միության շրջանակներում ընդունվում են Միության տեխնիկական կանոնակարգերը:

Այլ նպատակներով Միության տեխնիկական կանոնակարգերի ընդունում չի թույլատրվում:

Միության տեխնիկական կանոնակարգերի մշակելու եւ ընդունելու կարգը, ինչպես նաեւ դրանց մեջ փոփոխություններ կատարելու եւ դրանք չեղարկելու կարգը սահմանում է Հանձնաժողովը:

Միության տեխնիկական կանոնակարգերը կամ պարտադիր ազգային պահանջները գործում են միայն այն ապրանքների նկատմամբ, որոնք ընդգրկված են Հանձնաժողովի կողմից հաստատված միասնական ցանկում:

Միասնական ցանկի ստեղծման եւ վարման կարգը հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից:

Անդամ պետությունները թույլ չեն տալիս իրենց օրենսդրություններում սահմանել միասնական ցանկում չընդգրկված արտադրանքին առնչվող պարտադիր պահանջներ:

2. Միության տեխնիկական կանոնակարգերը Միության տարածքում գործում են անմիջականորեն:

Միության կողմից ընդունված տեխնիկական կանոնակարգը գործողության մեջ դնելու կարգը եւ անցումային դրույթները սահմանվում են Միության տեխնիկական կանոնակարգով եւ (կամ) Հանձնաժողովի ակտով:

3. Միության տեխնիկական կանոնակարգի պահանջների կատարման եւ Միության տեխնիկական կանոնակարգի պահանջների հետ համապատասխանության գնահատման համար կամավոր հիմունքներով կարող են կիրառվել միջազգային, տարածաշրջանային (միջպետական) ստանդարտները, իսկ դրանց բացակայության դեպքում՝ (մինչեւ տարածաշրջանային (միջպետական) ստանդարտների ընդունումը) անդամ պետությունների ազգային (պետական) ստանդարտները:

Հոդված 53

Արտադրանքի շրջանառությունն ու Միության տեխնիկական կանոնակարգերի գործողությունը

1. Միության տարածքում շրջանառության մեջ դրվող արտադրանքը պետք է լինի անվտանգ:

Այն արտադրանքի անվտանգության ապահովման եւ շրջանառության կանոնները եւ կարգը, որին ներկայացվող պահանջները սահմանված չեն Միության տեխնիկական կանոնակարգերով, որոշվում են Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրով:

2. Այն արտադրանքը, որի համար ուժի մեջ է մտել Միության տեխնիկական կանոնակարգ (Միության տեխնիկական կանոնակարգեր), Միության տարածքում շրջանառության մեջ է դրվում պայմանով՝ որ այն անցել է Միության տեխնիկական կանոնակարգով (Միության տեխնիկական կանոնակարգերով) սահմանված համապատասխանության գնահատման անհրաժեշտ ընթացակարգերը:

Անդամ պետություններն իրենց տարածքում ապահովում են Միության տեխնիկական կանոնակարգի (Միության տեխնիկական կանոնակարգերի) պահանջներին համապատասխանող արտադրանքի շրջանառությունը՝ առանց ներկայացնելու Միության տեխնիկական կանոնակարգում պարունակվող՝ այդ արտադրանքին ներկայացվող պահանջներից բացի լրացուցիչ պահանջներ եւ առանց անցկացնելու համապատասխանության գնահատման լրացուցիչ ընթացակարգեր:

Սույն կետի երկրորդ պարբերության դրույթները չեն տարածվում սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցների կիրառման վրա:

3. Միության տեխնիկական կանոնակարգն ուժի մեջ մտնելու օրվանից անդամ պետությունների տարածքներում արտադրանքին կամ արտադրանքին եւ արտադրանքին ներկայացվող պահանջների հետ կապված՝ նախագծման (ներառյալ հետազննման), արտադրության, շինարարության, մոնտաժի, կարգաբերման, շահագործման, պահման, փոխադրման, իրացման եւ ուտիլիզացման գործընթացներին ներկայացվող համապատասխան պարտադիր պահանջները, որոնք սահմանված են անդամ պետությունների օրենսդրությամբ կամ Հանձնաժողովի ակտերով, գործում են միայն անցումային դրույթներով սահմանված մասով, եւ Միության տեխնիկական կանոնակարգով եւ (կամ) Հանձնաժողովի ակտով սահմանված անցումային դրույթների գործողության ավարտի ամսաթվից չեն կիրառվում արտադրանքը շրջանառության մեջ դնելու, տեխնիկական կարգավորման օբյեկտների համապատասխանությունը գնահատելու, Միության տեխնիկական կանոնակարգի պահանջների պահպանման նկատմամբ պետական հսկողության (վերահսկողության) համար:

Սույն կետի առաջին պարբերության դրույթները չեն տարածվում սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցների կիրառման վրա:

Արտադրանքին կամ արտադրանքին եւ արտադրանքին ներկայացվող պահանջների հետ կապված՝ նախագծման (ներառյալ հետազննման), արտադրության, շինարարության, մոնտաժի, կարգաբերման, շահագործման, պահման, փոխադրման, իրացման եւ ուտիլիզացման գործընթացներին ներկայացվող պարտադիր պահանջները, որոնք սահմանված են Հանձնաժողովի ակտերով մինչ Միության տեխնիկական կանոնակարգի ուժի մեջ մտնելը, ընդգրկվում են Միության տեխնիկական կանոնակարգերում:

4. Միության տեխնիկական կանոնակարգի պահանջների պահպանման նկատմամբ պետական հսկողությունն (վերահսկողությունն) իրականացվում է անդամ պետությունների օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահպանման նկատմամբ պետական հսկողության (վերահսկողության) ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցման սկզբունքներն ու կարգը սահմանվում են Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրով:

5. Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջները չպահպանելու համար, ինչպես նաեւ Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջների հետ արտադրանքի համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերի խախտման համար պատասխանատվությունը սահմանվում է անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:

Հոդված 54

Հավատարմագրում

1. Միության շրջանակներում հավատարմագրումն իրականացվում է հետեւյալ սկզբունքների համաձայն՝

1) հավատարմագրման ոլորտում առկա կանոնների եւ մոտեցումների ներդաշնակեցում միջազգային ստանդարտների հետ.

2) հավատարմագրման կամավորության, հավատարմագրման ընթացակարգերի, կանոնների եւ արդյունքների մասին տեղեկատվության հրապարակայնության եւ հասանելիության ապահովում.

3) անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինների օբյեկտիվության, անաչառության եւ կոմպետենտության ապահովում.

4) հավատարմագրման համար դիմողների համար հավասար պայմանների ապահովում՝ հավատարմագրման եւ հավատարմագրման ընթացքում ստացված տեղեկատվության գաղտնիության ապահովման առումով.

5) անդամ պետության մի մարմնի կողմից՝ հավատարմագրման լիազորությունները պետական հսկողության (վերահսկողության) լիազորությունների հետ համատեղելու անթույլատրելիություն, բացառությամբ անդամ պետությունների՝ համապատասխանության գնահատման հավատարմագրված մարմինների (այդ թվում՝ սերտիֆիկացման մարմինների, փորձարկման լաբորատորիաների (կենտրոնների)) գործունեության նկատմամբ հսկողության իրականացման.

6) անդամ պետության մեկ մարմնի կողմից՝ հավատարմագրման եւ համապատասխանության գնահատման լիազորությունները համատեղելու անթույլատրելիություն:

2. Համապատասխանության գնահատման մարմինների հավատարմագրումն իրականացնում են անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինները, որոնք՝ անդամ պետությունների օրենսդրության համաձայն, լիազորված են իրականացնելու այդ գործունեությունը:

3. Մեկ անդամ պետության հավատարմագրման մարմինը չպետք է մրցակցի այլ անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինների հետ:

Անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինների մրցակցություն թույլ չտալու համար մեկ անդամ պետության համապատասխանության գնահատման մարմինը հավատարմագրման նպատակով դիմում է այն անդամ պետության հավատարմագրման մարմին, որի տարածքում այն գրանցված է որպես իրավաբանական անձ:

Այն դեպքում, եթե մեկ անդամ պետության հավատարմագրման մարմին հավատարմագրման նպատակով դիմում է այլ անդամ պետության տարածքում որպես իրավաբանական անձ գրանցված համապատասխանության գնահատման մարմինը, ապա այդ հավատարմագրման մարմինն այդ մասին տեղեկացնում է այն անդամ պետության հավատարմագրման մարմին, որի տարածքում գրանցված է համապատասխանության գնահատման մարմինը: Նշված դեպքում թույլատրվում է հավատարմագրում անցկացնել անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմինների կողմից, եթե այն անդամ պետության հավատարմագրման մարմինը, որի տարածքում գրանցված է համապատասխանության գնահատման տվյալ մարմինը, հավատարմագրում չի իրականացնում պահանջվող ոլորտում: Ընդ որում, այն անդամ պետության հավատարմագրման մարմինը, որի տարածքում գրանցված է համապատասխանության գնահատման մարմինը, իրավունք ունի հանդես գալ որպես դիտորդ:

4. Անդամ պետությունների հավատարմագրման մարմիններն իրականացնում են փոխադարձ համեմատական գնահատումներ՝ կիրառվող ընթացակարգերի համազորության հասնելու նպատակով:

Անդամ պետությունների համապատասխանության գնահատման մարմինների հավատարմագրման աշխատանքների արդյունքների ճանաչումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 11 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 55

Երրորդ պետությունների հետ փոխադարձ առևտրի տեխնիկական խոչընդոտների վերացում

Երրորդ պետությունների հետ փոխադարձ առևտրի տեխնիկական խոչընդոտների վերացման կարգն ու պայմանները սահմանվում են Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրով:

Բաժին XI

ՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ, ԱՆԱՍՆԱՔՈՒԺԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԿԱՐԱՆՏԻՆԱՅԻՆ ԲՈՒՍԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

Հոդված 56

Սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների կիրառման ընդհանուր սկզբունքները

1. Սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումները կիրառվում են գիտական հիմնավորում ունեցող սկզբունքների հիման վրա, եւ միայն այնքանով, որքանով դա անհրաժեշտ է մարդկանց, կենդանիների եւ բույսերի կյանքի եւ առողջության պաշտպանության համար:

Սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումները, որոնք կիրառվում են Միության շրջանակներում, հիմնվում են միջազգային եւ տարածաշրջանային ստանդարտների, հրահանգների եւ (կամ) հանձնարարականների վրա՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան գիտական հիմնավորմամբ կիրառության մեջ

են դրվում սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներ, որոնցով ապահովվում է սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական պաշտպանության ավելի բարձր մակարդակ, քան միջազգային եւ տարածաշրջանային ստանդարտների, հրահանգների եւ (կամ) հանձնարարականների վրա հիմնված միջոցներով:

2. Բնակչության սանիտարահամաճարակաբանական բարեկեցությունը, ինչպես նաեւ անասնաբուժասանիտարական, կարանտինային բուսասանիտարական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով, Միության շրջանակներում համաձայնեցված քաղաքականություն է իրականացվում սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների կիրառման ոլորտում:

3. Համաձայնեցված քաղաքականությունն իրականացվում է սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների կիրառման ոլորտում միջազգային պայմանագրերի ու Հանձնաժողովի ակտերի՝ անդամ պետությունների կողմից համատեղ մշակման, ընդունման եւ իրականացման միջոցով:

4. Անդամ պետություններից յուրաքանչյուրը իրավունք ունի մշակել եւ կիրառության մջ դնել ժամանակավոր սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական ու կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներ:

Ժամանակավոր սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումներ կիրառության մեջ դնելիս անդամ պետությունների լիազորված մարմինների համագործակցության կարգը հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից:

5. Կենդանիների եւ կենդանական ծագման մթերքի նույնականացման, գրանցման եւ հետազօծելիության իրականացման ժամանակ համաձայնեցված մոտեցումները կիրառվում են համաձայն Հանձնաժողովի ակտերի:

6. Սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների կիրառումը եւ անդամ պետությունների Սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցառումների ոլորտում լիազորված մարմինների համագործակցությունն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 12 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 57

Սանիտարական միջոցառումների ձեռնարկումը

1. Սանիտարական միջոցառումները ձեռնարկվում են անձանց, տրանսպորտային միջոցների, ինչպես նաեւ սանիտարահամաճարակաբանական վերահսկողության (հսկողության) ենթակա՝ Հանձնաժողովի ակտերի համաձայն արտադրանքի (ապրանքների) միասնական ցանկում ընդգրկված եւ սանիտարահամաճարակաբանական վերահսկողության (հսկողության) ենթակա արտադրանքի (ապրանքների) նկատմամբ:

2. Պետական սանիտարահամաճարակաբանական վերահսկողության (հսկողության) ենթակա արտադրանքի (ապրանքների) նկատմամբ սահմանվում են միասնական սամիտարահամաճարակաբանական եւ հիգիենիկ պահանջներ եւ ընթացակարգեր:

Այն արտադրանքին (ապրանքներին) ներկայացվող միասնական սանիտարահամաճարակաբանական եւ հիգիենիկ պահանջները, որոնց վերաբերյալ Միության տեխնիկական կանոնակարգեր են մշակվում, ընդգրկվում են Միության տեխնիկական կանոնակարգերում՝ Հանձնաժողովի ակտերի համաձայն:

3. Միասնական սանիտարահամաճարակաբանական եւ հիգիենիկ պահանջների եւ ընթացակարգերի մշակման, հաստատման, փոփոխության եւ կիրառման կարգը հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից:

4. Բնակչության սանիտարահամաճարակաբանական բարեկեցությունն ապահովելու նպատակով, բնակչության սանիտարահամաճարակաբանական բարեկեցության ոլորտում լիազորված մարմինների կողմից իրականացվում է պետական սանիտարահամաճարակաբանական վերահսկողություն (հսկողություն)՝ ըստ անդամ պետությունների օրենսդրության եւ Հանձնաժողովի ակտերի:

Բնակչության սանիտարահամաճարակաբանական բարեկեցության ոլորտում լիազորված մարմինները կարող են պետական վերահսկողություն՝ (հսկողություն) իրականացնել Միության տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջների պահպանման նկատմամբ, պետական սանիտարահամաճարակաբանական վերահսկողության (հսկողության) շրջանակներում՝ անդամ պետությունների օրենսդրության համաձայն:

Հոդված 58

Անասնաբուժասանիտարական միջոցառումների ձեռնարկումը

1. Անասնաբուժասանիտարական միջոցառումները ձեռնարկվում են Միության մաքսային տարածք ներմուծվող եւ Միության մաքսային տարածքով տեղափոխվող ապրանքների (այդ թվում՝ անձնական օգտագործման ապրանքների) նկատմամբ, որոնք ներառված են անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքների՝ Հանձնաժողովի կողմից հաստատվող միասնական ցանկում, ինչպես նաեւ անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա օբյեկտների նկատմամբ:

2. Անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքների եւ օբյեկտների նկատմամբ կիրառվում են Հանձնաժողովի կողմից հաստատվող միասնական անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջներ:

3. Կենդանիների, այդ թվում՝ մարդու եւ կենդանիների համար ընդհանուր վարակիչ հիվանդությունների հարուցիչների եւ միասնական անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջներին չհամապատասխանող ապրանքների ներմուծման եւ տարածման կանխարգելման նպատակով անասնաբուժական հսկողություն (վերահսկողություն) է իրականացվում անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքների, այդ թվում՝ անձնական օգտագործման ապրանքների, ինչպես նաեւ Հանձնաժողովի ակտերի համաձայն անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա օբյեկտների նկատմամբ:

Անդամ պետությունների համագործակցությունն՝ ուղղված կենդանիների հատկապես վտանգավոր, կարանտինային եւ զոոնոզ հիվանդությունների կանխարգելմանը, ախտորոշմանը, օջախների տեղայնացմանը եւ վերացմանը, իրականացվում է Հանձնաժողովի կողմից հաստատվող կարգով:

4. Միության մաքսային տարածքով անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքների տեղափոխման ժամանակ անասնաբուժության ոլորտում լիազորված մարմիններն անասնաբուժական հսկողություն (վերահսկողություն) են իրականացնում անդամ պետությունների պետական սահմաններով անցման կետերում կամ անդամ պետությունների օրենսդրությամբ սահմանված այլ վայրերում, որոնք անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան՝ սարքավորվում եւ ապահովվում են անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) միջոցներով:

5. Անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքների յուրաքանչյուր խմբաքանակ Միության մաքսային տարածք է ներմուծվում Հանձնաժողովի կողմից

հաստատվող միասնական անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջների համաձայն, եւ պայմանով՝ որ առկա լինի անասնաբուժության ոլորտում այն անդամ պետության լիազոր մարմնի կողմից տրված թույլտվությունը, որի տարածք են ներմուծվում նշված ապրանքները, եւ (կամ) անասնաբուժական սերտիֆիկատը, որը տրամադրվում է նշված ապրանքը ուղարկող պետության իրավասու մարմնի կողմից:

6. Անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքները մեկ անդամ պետության տարածքից մյուս անդամ պետության տարածք են փոխադրվում միասնական անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջների համաձայն: Նշված ապրանքներն ուղեկցվում են անասնաբուժական սերտիֆիկատով, եթե այլ բան սահմանված չէ Հանձնաժողովի կողմից:

Անդամ պետությունները փոխադարձաբար ճանաչում են անասնաբուժության ոլորտում լիազոր մարմինների կողմից տրամադրվող՝ Հանձնաժողովի կողմից հաստատվող միասնական ձեւանմուշով անասնաբուժական սերտիֆիկատները:

7. Անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա ապրանքների արտադրության, վերամշակման, տրանսպորտային փոխադրման եւ (կամ) երրորդ երկրներում պահպանության ժամանակ դրանց անվտանգության ապահովման հիմնական սկզբունքը վերահսկման արտասահմանյան պաշտոնական համակարգի աուդիտի անցկացումն է:

Անասնաբուժության ոլորտում լիազորված մարմիններն անցկացնում են անասնաբուժական հսկողության (վերահսկողության) ենթակա օբյեկտների վերահսկման արտասահմանյան պաշտոնական համակարգերի աուդիտներ եւ ստուգումներ (տեսչական ստուգումներ), համաձայն Հանձնաժողովի ակտերի:

8. Անդամ պետություններն իրավունք ունեն մշակել եւ կիրառության մեջ դնել ժամանակավոր անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) պահանջներ եւ միջոցներ՝ երրորդ երկրների կամ անդամ պետությունների տարածքներում կենդանահամաճարակային իրավիճակի վատթարացման մասին համապատասխան միջազգային կազմակերպություններից, անդամ պետություններից, ինչպես նաեւ երրորդ երկրներից պաշտոնական տեղեկատվություն ստանալու դեպքում:

Նշված տեղեկատվության առկայության դեպքում, սակայն բավականաչափ գիտական հիմնավորվածության բացակայության կամ անհրաժեշտ ժամկետներում այն ներկայացնելու անհնարինության դեպքում. անդամ պետությունները կարող են ձեռնարկել անհետաձգելի անասնաբուժասանիտարական միջոցներ:

Հոդված 59

Կարանտինային բուսասանիտարական միջոցներ

1. Կարանտինային բուսասանիտարական միջոցները կիրառվում են ենթակարանտինային արտադրանքի (ենթակարանտինային բեռների, ենթակարանտինային նյութերի, ենթակարանտինային ապրանքների) ցանկում ընդգրկված արտադրանքի նկատմամբ, որը Միության մաքսային սահմանի վրա եւ Միության մաքսային տարածքում ենթակա է կարանտինային բուսասանիտարական հսկողության (վերահսկողության) (այսուհետ՝ ենթակարանտինային արտադրանքի ցանկ), Միության կարանտինային օբյեկտների միասնական ցանկում ընդգրկված կարանտինային օբյեկտների, ինչպես նաեւ ենթակարանտինային օբյեկտների նկատմամբ:

2. Միության մաքսային տարածքում եւ Միության մաքսային սահմանի վրա կարանտինային բուսասանիտարական հսկողությունը (վերահսկողությունը) իրականացվում է ենթակարանտինային արտադրանքի ցանկում ընդգրկված արտադրանքի, Միության կարանտինային օբյեկտների

միասնական ցանկում ընդգրկված կարանտինային օբյեկտների, ինչպես նաև ենթակարանտինային օբյեկտների նկատմամբ:

3. Ենթակարանտինային արտադրանքի ցանկը, Միության կարանտինային օբյեկտների միասնական ցանկը եւ միասնական կարանտինային բուսասանիտարական պահանջները հաստատվում են Հանձնաժողովի կողմից:

ԲԱԺԻՆ XII

ՍՊԱՌՈՂՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 60

Սպառողների իրավունքների պաշտպանության երաշխիքները

1. Սպառողների իրավունքները եւ դրանց պաշտպանությունը երաշխավորվում են սպառողների իրավունքների պաշտպանության մասին՝ անդամ պետությունների օրենսդրությամբ, ինչպես նաև սույն Պայմանագրով:

2. Անդամ պետության քաղաքացիները, ինչպես նաև դրա տարածքում բնակվող այլ անձինք, այլ անդամ պետությունների տարածքում սպառողների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում օգտվում են նույն իրավական պաշտպանությունից, որից որ օգտվում են այդ մյուս անդամ պետությունների քաղաքացիները, եւ իրավունք ունեն դիմելու սպառողների իրավունքների հարցերով պետական եւ հասարակական կազմակերպություններ, այլ կազմակերպություններ, ինչպես նաև դատարաններ եւ (կամ) իրականացնել այլ ընթացակարգային գործողություններ՝ մյուս անդամ պետությունների քաղաքացիներին տրամադրվող նույն պայմաններով:

Հոդված 61

Սպառողների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում իրականացվող քաղաքականությունը

1. Անդամ պետությունները սպառողների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում իրականացնում են համաձայնեցված քաղաքականություն, որն ուղղված է անդամ պետության քաղաքացիների շահերը տնտեսավարող սուբյեկտների անբարեխիղճ գործունեությունից պաշտպանելու համար հավասար պայմաններ ստեղծելուն:

2. Սպառողների իրավունքների պաշտպանության ոլորտում համաձայնեցված քաղաքականության իրականացումը ապահովվում է սույն Պայմանագրին եւ սպառողների իրավունքների պաշտպանության մասին անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան՝ սույն Պայմանագրի 13-րդ հավելվածի սկզբունքների համաձայն:

ՄԱՍ ԵՐՐՈՐԴ

ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔ

Բաժին XIII

ՄԱԿՐՈՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 62

Համաձայնեցված մակրոտնտեսական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները

1. Միության շրջանակներում իրականացվում է համաձայնեցված մակրոտնտեսական քաղաքականություն, որով նախատեսվում է անդամ պետությունների համատեղ գործողությունների

մշակում եւ իրականացում՝ անդամ պետությունների տնտեսության հավասարակշռված զարգացմանը հասնելու նպատակով:

2. Անդամ պետությունների կողմից համաձայնեցված քաղաքականության իրականացման համակարգումը կատարվում է Հանձնաժողովի կողմից՝ սույն Պայմանագրի թիվ 14 հավելվածի համաձայն:

3. Անդամ պետությունների կողմից իրականացվող համաձայնեցված մակրոտնտեսական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները ներառում են՝

1) անդամ պետությունների տնտեսության կայուն զարգացման ապահովումը՝ Միության ինտեգրացիոն ներուժը եւ յուրաքանչյուր անդամ պետության մրցակցային առավելությունները օգտագործելու միջոցով:

2) անդամ պետությունների տնտեսության գործունեության միասնական սկզբունքների ձեւավորումը եւ դրանց արդյունավետ փոխգործակցության ապահովումը.

3) անդամ պետությունների տնտեսության ներքին կայունության, մակրոտնտեսական կայունության ապահովումը ներառյալ, ինչպես նաեւ արտաքին ազդեցության նկատմամբ կայունության բարձրացման համար բարենպաստ պայմանների ստեղծումը.

4) անդամ պետությունների սոցիալ-տնտեսական զարգացումը կանխատեսելու համար ընդհանուր սկզբունքների եւ կողմնորոշիչների մշակումը:

4. Համաձայնեցված մակրոտնտեսական քաղաքականության հիմնական ուղղությունների իրագործումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի 14-րդ հավելվածի համաձայն:

Հոդված 63

Տնտեսական զարգացման կայունությունը որոշող հիմնական մակրոտնտեսական ցուցանիշները

Անդամ պետությունները տնտեսական քաղաքականությունը ձեւավորում են տնտեսական զարգացման կայունությունը որոշող հետեւյալ մակրոտնտեսական ցուցանիշների քանակական արժեքների շրջանակներում՝

պետական կառավարման հատվածի համախմբված բյուջեի տարեկան դեֆիցիտը չի գերազանցում համախառն ներքին արդյունքի 3 տոկոսը.

պետական կառավարման հատվածի պարտքը չի գերազանցում համախառն ներքին արդյունքի 50 տոկոսը.

գնաճի մակարդակը (սպառողական գների ինդեքսը) տարեկան արտահայտությամբ (դեկտեմբերը նախորդ տարվա դեկտեմբերի նկատմամբ) ավելի քան 5 տոկոսային կետով չի գերազանցում գնաճի մակարդակն այն անդամ պետությունում, որտեղ այդ ցուցանիշը ունի ամենափոքր արժեքը:

Բաժին XIV

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 64

Համաձայնեցված արժույթային քաղաքականության նպատակները եւ սկզբունքները

1. Անդամ պետությունները, տնտեսական ինտեգրումը խորացնելու, արժույթային-ֆինանսական ոլորտում համագործակցությունը զարգացնելու, անդամ պետությունների տարածքներում ապրանքների, ծառայությունների եւ կապիտալի ազատ տեղաշարժն ապահովելու, արտաքին առետրային եւ ներդրումային գործառնություններում՝ անդամ պետությունների ազգային արժույթների դերը բարձրացնելու, ինչպես նաեւ նշված արժույթների փոխադարձ

փոխարկելիությունը ապահովելու նպատակով, մշակում եւ իրականացնում են համաձայնեցված արժութային քաղաքականություն հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա՝

1) արժութային քաղաքականության ձեւավորման եւ իրականացման նկատմամբ մոտեցումների փուլ առ փուլ ներդաշնակեցում եւ մոտարկում այն ծավալով, որքանով դա համապատասխանում է ինտեգրացիոն համագործակցության ձեւավորված մակրոտնտեսական պահանջներին,

2) ազգային եւ միջպետական մակարդակներում անհրաժեշտ կազմակերպաիրավական պայմանների ստեղծում՝ արժութային ոլորտում ինտեգրացիոն գործընթացների զարգացման, արժութային քաղաքականության համակարգման եւ համաձայնեցման նպատակով,

3) արժութային ոլորտում այնպիսի գործողությունների բացառում, որոնք կարող են բացասական կերպով ազդել ինտեգրացիոն գործընթացների զարգացման վրա, իսկ դրանք ստիպված կիրառելու դեպքում՝ այդպիսի գործողությունների հետեւանքների նվազեցում,

4) տնտեսական քաղաքականության իրականացում՝ ուղղված անդամ պետությունների ազգային արժույթների նկատմամբ վստահությունը բարձրացնելուն՝ ինչպես յուրաքանչյուր անդամ պետության ներքին արժութային շուկայում, այնպես էլ միջազգային արժութային շուկաներում:

2. Անդամ պետությունները, համաձայնեցված արժութային քաղաքականություն իրականացնելու նպատակով, միջոցներ են ձեռնարկում՝ սույն Պայմանագրի 15-րդ հոդվածի համաձայն:

3. Փոխարժեքային քաղաքականության համակարգումն իրականացվում է առանձին մարմնի կողմից, որի կազմի մեջ են մտնում անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերի ղեկավարները եւ որի գործունեության կարգը սահմանվում է Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրով:

4. Արժութային իրավահարաբերությունները համակարգելու եւ ազատականացման միջոցներ ձեռնարկելու՝ անդամ պետությունների համաձայնեցված մոտեցումները սահմանվում են Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրով:

Բաժին XV

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԵՎՏՈՒՐ, ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՄ, ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ

Հոդված 65

Նպատակները եւ կարգավորման առարկան, կիրառության ոլորտը

1. Սույն բաժնի նպատակը ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատության ապահովումն է Միության շրջանակներում՝ սույն բաժնի պայմաններին եւ սույն Պայմանագրի թիվ 16 հավելվածին համապատասխան:

Անդամ պետություններում ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման կարգավորման իրավական հիմքերը սահմանվում են սույն Պայմանագրի թիվ 16 հավելվածով:

2. Սույն բաժնի դրույթները կիրառվում են անդամ պետությունների կողմից իրականացվող այն միջոցների նկատմամբ, որոնք առնչվում են ծառայությունների մատակարարմանը եւ ստացմանը, հիմնադրմանը, գործունեությանը եւ ներդրումների իրականացմանը:

Սույն բաժնի դրույթները չեն կիրառվում՝

սույն Պայմանագրի XXII բաժնով կարգավորվող պետական (մունիցիպալ) գնումների նկատմամբ,

պետական իշխանության գործառույթների կատարման նպատակով մատակարարվող ծառայությունների եւ իրականացվող գործունեության նկատմամբ:

3. Սույն Պայմանագրի XVI, XIX, XX եւ XXI բաժիններում ընդգրկվող ծառայությունները համապատասխանաբար կարգավորվում են այդ բաժինների դրույթներով: Սույն բաժնի դրույթները գործում են նշված բաժիններին չհակասող մասով:

4. Էլեկտրակապի ծառայությունների առետրի առնչությամբ առաջացող իրավահարաբերությունների առանձնահատկությունները սահմանվում են «Էլեկտրակապի ծառայությունների առետրի» կարգի համաձայն (սույն Պայմանագրի թիվ 16 հավելվածի 1-ին հավելված):

5. Ֆիզիկական անձանց մուտքի, ելքի, ժամանման եւ աշխատանքային գործունեության առանձնահատկությունները կարգավորվում են սույն Պայմանագրի XXVI բաժնով՝ սույն բաժնին չհակասող մասով:

6. Սույն բաժնում ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի որպես՝

1) ցանկացած անդամ պետությանն ուղղված՝ այնպիսի տեղեկություններ տրամադրելու պահանջ, որոնց բացահայտումն այն դիտարկում է որպես իր անվտանգության կարեւորագույն շահերին հակասող,

2) խոչընդոտ ցանկացած անդամ պետության համար՝ ցանկացած գործողություններ ձեռնարկելու հարցում, որոնք այն անհրաժեշտ է համարում իր անվտանգության կարեւորագույն շահերը պաշտպանելու համար օրենսդրական ակտի ընդունման միջոցով, այդ թվում՝

ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ռազմական հաստատության մատակարարման նպատակով իրականացվող ծառայությունների տրամադրմանն առնչվող,

տրոհվող կամ ջերմամիջուկային նյութերին կամ այն նյութերին առնչվող, որոնցից դրանք ստացվել են,

պատերազմի ժամանակ կամ միջազգային հարաբերություններում այլ արտակարգ իրավիճակներում ընդունված,

3) խոչընդոտ յուրաքանչյուր անդամ պետության համար՝ միջազգային անվտանգության եւ խաղաղության պահպանման նպատակով՝ Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրության համաձայն իր պարտավորությունները կատարելու համար ցանկացած գործողություն ձեռնարկելու հարցում:

7. Սույն բաժնի դրույթները չեն խոչընդոտում անդամ պետությանը՝ այնպիսի միջոցներ ձեռնարկելու կամ կիրառելու, որոնք.

1) անհրաժեշտ են հասարակության բարոյականության կամ հասարակական կարգի պահպանության համար: Հասարակական կարգի նկատառումներով բացառությունները կարող են կիրառվել միայն այն դեպքերում, երբ իրական եւ բավականին լուրջ վտանգ է ի հայտ գալիս հասարակության արմատական շահերի համար,

2) անհրաժեշտ են մարդկանց, կենդանիների կամ բույսերի կյանքի կամ առողջության պաշտպանության համար,

3) անհրաժեշտ են անդամ պետությունների՝ սույն բաժնի դրույթներին չհակասող օրենսդրության պահպանման համար, ներառյալ այն միջոցները, որոնք վերաբերում են՝

մոլորության մեջ գցող եւ անբարեխիղճ գործելակերպի կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրերը չկատարելու հետեւանքների կանխարգելմանը,

անձնական բնույթի տեղեկություններ մշակելիս եւ տարածելիս՝ առանձին անձանց մասնավոր կյանքին միջամտելու դեմ պաշտպանությանը եւ անձնական կյանքի ու հաշիվների մասին տեղեկությունների գաղտնիության պաշտպանությանը,

անվտանգությանը,

4) անհամատեղելի են սույն Պայմանագրի թիվ 16 հավելվածի 21-րդ եւ 24-րդ կետերի հետ, պայմանով՝ որ փաստացի տրամադրվող ռեժիմի տարբերությունը պայմանավորված է ուղղակի

հարկերով արդար կամ արդյունավետ հարկումը եւ ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության առնչությամբ այլ անդամ պետության կամ երրորդ երկրների անձանցից դրանց գանձումն ապահովելու ձգտումով, եւ այդպիսի միջոցները չպետք է հակասեն անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրերի դրույթներին,

5) անհամատեղելի են սույն Պայմանագրի թիվ 16 հավելվածի 27-րդ եւ 29-րդ կետերի հետ, պայմանով՝ որ ռեժիմի մասով տարբերությունը հարկման հարցերին, այդ թվում՝ կրկնակի հարկումից խուսափելու հարցերին առնչվող այն համաձայնագրի արդյունքն է, որի մասնակիցն է համապատասխան անդամ պետությունը:

8. Սույն հոդվածի 7-րդ կետով նախատեսված միջոցների ձեռնարկումը չպետք է հանգեցնի անդամ պետությունների միջեւ կամայական կամ անհարկի խտրականության կամ ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման գործում քողարկված սահմանափակումների:

9. Եթե անդամ պետությունը երրորդ երկրի նկատմամբ պահպանում է սահմանափակումներ կամ արգելքներ՝ ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման առնչությամբ, ապա սույն բաժնում ոչինչ չպետք է մեկնաբանվի որպես այդ անդամ պետությանը պարտավորեցնող՝ այլ անդամ պետության անձանց վրա սույն բաժնի դրույթները տարածելու համար, եթե նման անձը պատկանում կամ վերահսկվում է նշված երրորդ պետության անձի կողմից, իսկ սույն բաժնի դրույթների տարածումը կհանգեցնի նշված արգելքների եւ սահմանափակումների շրջանցմանը կամ խախտմանը:

10 Անդամ պետությունը կարող է սույն բաժնի համաձայն ստանձնած իր պարտավորությունները չտարածել այլ անդամ պետության անձի վրա՝ ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման առնչությամբ այն դեպքում, երբ ապացուցվի, որ մյուս անդամ պետության այդպիսի անձը էական գործնական գործառնություններ չի իրականացնում այդ մյուս անդամ պետության տարածքում եւ պատկանում կամ վերահսկվում է առաջին անդամ պետության անձի կամ երրորդ պետության անձի կողմից:

Հոդված 66

Ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացումը

1. Անդամ պետությունները մյուս անդամ պետությունների անձանց ծառայությունների առետրի, հիմնադրման եւ գործունեության առնչությամբ չեն սահմանի նոր խտրական միջոցներ՝ սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի դրությամբ գործող ռեժիմի համեմատ:

2. Ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատությունն ապահովելու նպատակով անդամ պետություններն իրականացնում են փոխադարձ ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման պայմանների փոլ առ փոլ ազատականացում:

3. Անդամ պետությունները ձգտում են սույն Պայմանագրի թիվ 16 հավելվածի 38-43-րդ կետերով նախատեսված ծառայությունների միասնական շուկայի ձեւավորմանը եւ գործունեության ապահովմանը հնարավորինս մեծ թվով ծառայությունների հատվածներում:

Հոդված 67

Ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացման սկզբունքները

1. Ծառայությունների առետրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացումն իրականացվում է հաշվի առնելով միջազգային սկզբունքները եւ ստանդարտները՝ անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցման եւ անդամ

պետությունների իրավասու մարմինների փոխադարձ վարչական համագործակցության կազմակերպման միջոցով:

2. Ծառայությունների առևտրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացման գործընթացում անդամ պետությունները ղեկավարվում են հետեւյալ սկզբունքներով՝

1) ներքին կարգավորման օպտիմալացում՝ հավելյալ ներքին կարգավորման, այդ թվում՝ ծառայությունների մատակարարների, ստացողների, հիմնադրում կամ գործունեություն իրականացնող անձանց եւ ներդրողների համար թույլատրական պահանջների եւ ընթացակարգերի, փուլ առ փուլ պարզեցում եւ (կամ) վերացում՝ հաշվի առնելով ծառայությունների կոնկրետ ոլորտների կարգավորման լավագույն միջազգային փորձը, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ անդամ պետությունների առավել առաջադիմական մոդելները ընտրելու եւ կիրառելու միջոցով,

2) համաչափություն՝ անդամ պետությունների օրենսդրությունների ներդաշնակեցման եւ փոխադարձ վարչական համագործակցության մակարդակների անհրաժեշտություն եւ բավարարություն՝ ծառայությունների, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման շուկայի արդյունավետ գործունեության համար,

3) փոխշահավետություն՝ ծառայությունների առևտրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման ազատականացում՝ օգուտները եւ պարտականությունները արդար կերպով բաշխելու հիման վրա՝ յուրաքանչյուր անդամ պետության համար հաշվի առնելով ծառայությունների ոլորտների եւ գործունեության տեսակների «զգայունությունը»,

4) հետետողականություն՝ ծառայությունների առևտրի, հիմնադրման, գործունեության եւ ներդրումների իրականացման առնչությամբ ցանկացած միջոցների ձեռնարկում, այդ թվում՝ անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցում եւ վարչական համագործակցություն՝ ելնելով հետեւյալից՝

Ծառայությունների ոլորտներից եւ գործունեության տեսակներից ոչ մեկում թույլատրելի չէ փոխադարձ հասանելիության պայմանների վատթարացում՝ սույն Պայմանագրի ստորագրման ամսաթվի դրությամբ գործող պայմանների եւ սույն Պայմանագրում ամրագրված պայմանների համեմատ,

Բարձրագույն խորհրդի կողմից հաստատվող, սույն Պայմանագրի թիվ 16 հավելվածի 2-րդ կետի 4-րդ պարբերությունում եւ 15-17-րդ, 23-րդ, 26-րդ, 28-րդ, 31-րդ, 33-րդ եւ 35-րդ կետերում նշված՝ սահմանափակումների, բացառումների, հավելյալ պահանջների եւ պայմանների՝ առանձին ազգային ցանկերով նախատեսված սահմանափակումների, բացառումների, հավելյալ պահանջների եւ պայմանների փուլ առ փուլ կրճատում,

5) տնտեսական նպատակահարմարություն՝ սույն Պայմանագրի թիվ 16 հավելվածի 38-43-րդ կետերով նախատեսված՝ ծառայությունների միասնական շուկայի ձեւավորման շրջանակներում՝ ծառայությունների առևտրի ազատականացման իրականացում առաջնահերթության կարգով ծառայությունների այն ոլորտների նկատմամբ, որոնք ամենաշատն են ազդում Միության ներքին շուկայում արտադրվող եւ իրացվող ապրանքների ինքնարժեքի, մրցունակության եւ (կամ) ծավալների վրա:

Հոդված 68

Վարչական համագործակցությունը

1. Անդամ պետությունները սույն բաժնով կարգավորող հարցերի վերաբերյալ իրավասու մարմինների միջեւ արդյունավետ համագործակցություն ապահովելու համար միմյանց աջակցություն են ցուցաբերում:

Համագործակցության արդյունավետությունը, այդ թվում՝ տեղեկատվության փոխանակումը ապահովելու նպատակով անդամ պետությունների իրավասու մարմինները կնքում են համաձայնագրեր:

2. Վարչական համագործակցությունը ներառում է՝

1) անդամ պետությունների իրավասու մարմինների միջև օպերատիվ տեղեկատվական փոխանակումն ինչպես ըստ ծառայությունների ոլորտների՝ ընդհանուր առմամբ, այնպես էլ՝ ըստ շուկայի կոնկրետ մասնակիցների,

2) ծառայությունների մատակարարների կողմից սպառողների, շուկայի բարեխիղճ սուբյեկտների իրավունքների եւ օրինական շահերի, ինչպես նաեւ հասարակական (պետական) շահերի խախտումները կանխարգելող մեխանիզմի ստեղծումը:

3. Անդամ պետությունների իրավասու մարմինները կնքված համաձայնագրերի շրջանակներում կարող են այլ անդամ պետությունների իրավասու մարմիններից պահանջել վերջիններիս իրավասության ոլորտին առնչվող եւ սույն բաժնով նախատեսված պահանջների արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, այդ թվում՝

1) այդ այլ անդամ պետությունների այն անձանց մասին, որոնք առաջին անդամ պետության տարածքում իրականացնում են հիմնադրում կամ մատուցում են ծառայություններ, եւ, մասնավորապես, այն տեղեկությունների մասին, որոնցով հաստատվում են, որ այդպիսի անձինք իսկապես հիմնադրված են իրենց տարածքներում եւ որ, ըստ իրավասու մարմինների տեղեկությունների՝ տվյալ անձինք իրականացնում են ձեռնարկատիրական գործունեություն,

2) իրավասու մարմինների կողմից տրված թույլտվությունների եւ գործունեության այն տեսակների մասին, որոնց իրականացման համար տրվել են թույլտվությունները,

3) վարչական միջոցների, քրեաիրավական պատժամիջոցների կամ անձին անվճարունակ (անանկ) ճանաչելու մասին որոշումների, որոնք ընդունվել են իրավասու մարմինների կողմից այդ անձի վերաբերյալ եւ անմիջականորեն առնչվում են նրա իրավասությանը կամ գործարար համբավին: Մեկ անդամ պետության իրավասու մարմինները պետք է տրամադրեն մյուս անդամ պետության իրավասու մարմնի պահանջած համապատասխան տեղեկատվությունը, այդ թվում՝ առաջին անդամ պետության տարածքում հիմնադրում իրականացրած կամ ծառայություններ մատուցող անձանց պատասխանատվության ենթարկելու հիմքերի մասին տեղեկատվությունը:

4. Անդամ պետությունների իրավասու (այդ թվում՝ գործունեության նկատմամբ հսկողություն եւ վերահսկողություն իրականացնող) մարմինների վարչական համագործակցությունն իրականացվում է հետեւյալ նպատակով՝

1) մեկ անդամ պետության ծառայություններն ստացողների իրավունքների պաշտպանության արդյունավետ համակարգի ստեղծում մյուս անդամ պետության մատակարարի կողմից այդ ծառայությունները մատակարարելու դեպքում,

2) ծառայությունների մատակարարների եւ ստացողների կողմից հարկային եւ այլ պարտավորությունների կատարում,

3) անբարեխիղճ գործարար պրակտիկայի կասեցում,

4) անդամ պետությունների ծառայությունների ծավալների մասին վիճակագրական տվյալների հավաստիության ապահովում:

5. Այն դեպքում, եթե անդամ պետությանը հայտնի է դարձել ցանկացած ծառայությունների մատակարարների, հիմնադրում կամ գործունեություն իրականացնող անձանց կամ այն ներդրողների գործողությունների մասին, որոնք կարող են վնաս հասցնել մարդկանց, կենդանիների, բույսերի առողջությանը կամ անվտանգությանը կամ շրջակա միջավայրին այդ անդամ պետության տարածքում կամ այլ անդամ պետությունների տարածքներում, ապա առաջին

անդամ պետությունը կարճ ժամկետներում տեղեկացնում է դրա մասին բոլոր անդամ պետություններին եւ Հանձնաժողովին:

6. Հանձնաժողովն աջակցում է Միության՝ սույն բաժնով կարգավորվող հարցերի գծով տեղեկատվական համակարգերի ստեղծմանը եւ մասնակցում է դրանց գործունեության ընթացքին:

7. Անդամ պետությունները Հանձնաժողովին կարող են տեղեկացնել այլ անդամ պետությունների կողմից սույն հոդվածով նախատեսված պարտավորությունները չկատարելու դեպքերի մասին:

Հոդված 69 **Թափանցիկությունը**

1. Անդամ պետություններից յուրաքանչյուրն ապահովում է իր օրենսդրության հրապարակայնությունն ու հասանելիությունը սույն բաժնով կարգավորվող հարցերի առնչությամբ:

Այդ նպատակով անդամ պետության բոլոր նորմատիվ իրավական ակտերը, որոնք առնչվում են կամ կարող են առնչվել սույն բաժնով կարգավորվող հարցերին, պետք է հրապարակվեն պաշտոնական աղբյուրում, իսկ հնարավորության դեպքում՝ նաեւ «Համացանց» տեղեկատվական-հեռահաղորդակության ցանցում՝ համապատասխան կայքէջում (այսուհետ՝ համացանց) այնպես, որ ցանկացած անձ, որի իրավունքներին եւ (կամ) պարտավորություններին այդպիսի նորմատիվ իրավական ակտերը կարող են առնչվել, ունենա դրանց ծանոթանալու հնարավորություն:

2. Անդամ պետությունների՝ սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված նորմատիվ իրավական ակտերը պետք է հրապարակվեն իրավական որոշակիությունը եւ այն անձանց հիմնավորված ակնկալիքներն ապահովող ժամկետում, որոնց իրավունքներին եւ (կամ) պարտավորություններին այդ նորմատիվ իրավական ակտերը կարող են առնչվել, բայց, համենայնդեպս, մինչեւ դրանք ուժի մեջ մտնելու (գործողության մեջ դնելու) ամսաթիվը:

3. Անդամ պետություններն ապահովում են սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի նախնական հրապարակումը:

Անդամ պետությունները նորմատիվ իրավական ակտի նախագծի մշակման համար պատասխանատու պետական մարմինների համացանցի պաշտոնական կայքէջերում կամ հատուկ ստեղծված կայքէջերում տեղադրում են նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերը, անձանց կողմից դրանց վերաբերյալ դիտողություններ եւ առաջարկություններ ներկայացնելու կարգը, ինչպես նաեւ հնարավորության դեպքում՝ նորմատիվ իրավական ակտի նախագծի հանրային քննարկում անցկացնելու ժամկետի մասին տեղեկությունները՝ բոլոր շահագրգիռ անձանց իրենց դիտողությունները եւ առաջարկությունները ներկայացնելու հնարավորություն ընձեռնելու նպատակով:

Նշված նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերը հրապարակվում են, որպես կանոն, դրանք ընդունելու օրվանից 30 օրացույցային օր առաջ: Այդպիսի նախնական հրապարակում չի պահանջվում օպերատիվ արձագանք պահանջող բացառիկ դեպքերում, ինչպես նաեւ այն դեպքերում, երբ նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի նախնական հրապարակումը կարող է խանգարել դրանց կատարմանը կամ այլ կերպ հակասում է հանրության շահերին:

Հանրային քննարկման շրջանակներում անդամ պետությունների իրավասու մարմինների կողմից ստացված դիտողությունները եւ (կամ) առաջարկությունները հնարավորության դեպքում հաշվի են առնվում նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի լրամշակման ժամանակ:

4. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված նորմատիվ իրավական ակտերի (դրանց նախագծերի) հրապարակումը պետք է ուղեկցվի դրանց ընդունման եւ կիրառման նպատակների պարզաբանմամբ:

5. Անդամ պետություններն ստեղծում են մեխանիզմ, որն ապահովում է սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված գործող եւ (կամ) ընդունելու համար նախատեսվող նորմատիվ իրավական ակտերի մասին ցանկացած անձի գրավոր կամ էլեկտրոնային հարցումների պատասխանների տրամադրումը:

6. Անդամ պետություններն ապահովում են այլ անդամ պետությունների անձանց՝ սույն բաժնով կարգավորվող հարցերի վերաբերյալ դիմումների ուսումնասիրումը՝ իրենց օրենսդրությանը համապատասխան իրենց անձանց համար սահմանված կարգով:

Հոդված 70

Ֆինանսական շուկաների կարգավորման նպատակները եւ սկզբունքները

1. Միության շրջանակներում անդամ պետություններն իրականացնում են ֆինանսական շուկաների համաձայնեցված կարգավորում հետեւյալ նպատակներին եւ սկզբունքներին համապատասխան՝

1) Միության շրջանակներում ընդհանուր ֆինանսական շուկա ստեղծելու եւ անդամ պետությունների ֆինանսական շուկաների ոչ խտրական հասանելիություն ապահովելու նպատակով անդամ պետությունների տնտեսական ինտեգրման խորացում,

2) ֆինանսական ծառայությունների սպառողների իրավունքների եւ օրինական շահերի երաշխավորված եւ արդյունավետ պաշտպանության ապահովում,

3) բանկային եւ ապահովագրական ոլորտներում, ինչպես նաեւ արժեթղթերի շուկայում մեկ անդամ պետության լիազոր մարմինների կողմից տրված լիցենզիաների՝ այլ անդամ պետությունների տարածքներում փոխադարձ ճանաչման համար պայմանների ստեղծում,

4) անդամ պետությունների ֆինանսական շուկաներում ռիսկերի կարգավորման համար մոտեցումների սահմանում միջազգային չափանիշներին համապատասխան,

5) բանկային գործունեությանը, ապահովագրական գործունեությանը եւ արժեթղթերի շուկայում գործունեությանը (պրոդենցիալ պահանջներ) ներկայացվող պահանջների սահմանում,

6) ֆինանսական շուկայի մասնակիցների գործունեության նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնելու կարգի սահմանում,

7) ֆինանսական շուկայի մասնակիցների գործունեության թափանցիկության ապահովում:

2. Ֆինանսական շուկայում կապիտալի ազատ տեղաշարժն ապահովող պայմաններ ստեղծելու նպատակով անդամ պետությունների կողմից կիրառվում են համագործակցության հետեւյալ հիմնական ձեւերը, այդ թվում՝

1) անդամ պետությունների լիազոր մարմինների միջեւ բանկային գործունեության, ապահովագրական գործունեության եւ արժեթղթերի շուկայում գործունեության կարգավորման եւ զարգացման, Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերին համապատասխան հսկողության ու վերահսկողության հարցերով տեղեկատվության, այդ թվում՝ գաղտնի տեղեկատվության փոխանակում,

2) ֆինանսական շուկաներում ծագող ընթացիկ եւ հնարավոր խնդիրների քննարկման եւ դրանց լուծման համար առաջարկների մշակման վերաբերյալ համաձայնեցված միջոցառումների անցկացում,

3) անդամ պետությունների լիազոր մարմինների կողմից բանկային գործունեության, ապահովագրական գործունեության եւ արժեթղթերի շուկայում գործունեության կարգավորման հարցերով փոխադարձ խորհրդատվությունների անցկացում:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կետում շարադրված նպատակներն ապահովելու համար անդամ պետությունները, Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերին համապատասխան եւ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի թիվ 17 հավելվածը եւ սույն Պայմանագրի 103-րդ հոդվածը, իրականացնում են ֆինանսական շուկայի ոլորտում իրենց օրենսդրության ներդաշնակեցում:

Բաժին XVII

ՀԱՐԿԵՐԸ ԵՎ ՀԱՐԿՈՒՄԸ

Հոդված 71

Հարկման ոլորտում անդամ պետությունների փոխգործակցության սկզբունքները

1. Մեկ անդամ պետության տարածքից մյուս անդամ պետության տարածք ներմուծվող ապրանքները հարկվում են անուղղակի հարկերով:

2. Անդամ պետությունները փոխադարձ առետրի մեջ գանձում են հարկերը, այլ հավաքագրումները եւ վճարները այնպես, որ հարկումը այն անդամ պետությունում, որի տարածքում իրականացվում է այլ անդամ պետությունների ապրանքների իրացումը, լինի ոչ պակաս բարենպաստ, քան այն հարկումը, որը կիրառվում է այդ անդամ պետության կողմից նույն հանգամանքներում իր տարածքի ծագում ունեցող համանման ապրանքների նկատմամբ:

3. Անդամ պետությունները սահմանում են փոխադարձ առետրի վրա ազդեցություն ունեցող հարկերին առնչվող օրենսդրության ներդաշնակեցումն իրականացնելու ուղղությունները, ինչպես նաեւ՝ ձեւերը եւ կարգը, որպեսզի չխախտվեն մրցակցության պայմանները, եւ չխոչընդոտվի ապրանքների, աշխատանքների եւ ծառայությունների ազատ տեղաշարժն ազգային մակարդակով կամ Միության մակարդակով, ներառյալ՝

1) առավել զգայուն ենթակազմիցային ապրանքների ակցիզների դրույքաչափերի ներդաշնակեցումը (մոտարկումը),

2) փոխադարձ առետրում ավելացված արժեքի հարկի գանձման համակարգի հետագա կատարելագործումը (այդ թվում՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ կիրառելով):

Հոդված 72

Անդամ պետություններում անուղղակի հարկերի գանձման սկզբունքները

1. Ապրանքների փոխադարձ առետրում անուղղակի հարկերի գանձումն իրականացվում է ապրանքի նշանակման երկրի սկզբունքով, որով նախատեսվում է ավելացված արժեքի հարկի զրոյական դրույքաչափի կիրառում եւ (կամ) ակցիզների վճարումից ազատում ապրանքների արտահանման ժամանակ, ինչպես նաեւ՝ ներմուծման ժամանակ դրանց հարկումն անուղղակի հարկերով:

Ապրանքների արտահանման ու ներմուծման ժամանակ անուղղակի հարկերի գանձումը եւ դրանց վճարման նկատմամբ վերահսկողության մեխանիզմն իրականացվում են սույն Պայմանագրի թիվ 18 հավելվածի կարգին համաձայն:

2. Աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման ժամանակ անուղղակի հարկերի գանձումն իրականացվում է այն անդամ պետությունում, որի տարածքը ճանաչվում է աշխատանքների իրականացման, ծառայությունների մատուցման վայր:

Աշխատանքների կատարման, ծառայությունների մատուցման ժամանակ անուղղակի հարկերի գանձումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 18 հավելվածով նախատեսված կարգով:

3. Անուղղակի հարկերի վճարման ամբողջականությունն ապահովելու համար անհրաժեշտ տեղեկատվության փոխանակումն անդամ պետությունների հարկային մարմինների միջեւ իրականացվում է առանձին միջազգային միջգերատեսչական պայմանագրի համաձայն, որով նաեւ սահմանվում են տեղեկատվության փոխանակման կարգը, ապրանքների ներսբերման եւ անուղղակի հարկերի վճարման դիմումի ձեւը, դա լրացնելու կանոնները եւ փոխանակման ձեւաչափի վերաբերյալ պահանջները:

4. Մեկ անդամ պետության տարածքից մյուս անդամ պետության տարածք ապրանքներ ներմուծելու դեպքում անուղղակի հարկերը գանձվում են այն անդամ պետության հարկային մարմինների կողմից, որի տարածք ներմուծվում են ապրանքները, եթե ակցիզային դրոշմանիշերով (հսկիչ դրոշմապիտակներով, նշաններով) մակնշման ենթակա ապրանքների առնչությամբ այդ անդամ պետության օրենսդրությամբ այլ բան սահմանված չէ:

5. Փոխադարձ առետրում անդամ պետության տարածք ապրանքներ ներմուծելու ժամանակ անուղղակի հարկերի դրույքաչափերը չպետք է գերազանցեն անուղղակի հարկերի այն

դրույքաչափերը, որոնցով հարկվում են համանման ապրանքները այդ անդամ պետության տարածքում դրանց իրացման ժամանակ:

6. Անուղղակի հարկեր չեն գանձվում, երբ անդամ պետության տարածք են ներմուծվում՝

1) ապրանքներ, որոնք այդ անդամ պետության օրենսդրությանը համապատասխան դրա տարածք ներմուծելու դեպքում ենթակա չեն հարկման (ազատվում են հարկումից),

2) ապրանքներ, որոնք ֆիզիկական անձանց կողմից ներմուծվում են անդամ պետության տարածք ոչ ձեռնարկատիրական գործունեության նպատակով,

3) ապրանքներ, որոնց ներմուծումը մեկ անդամ պետության տարածքից մյուս անդամ պետության տարածք իրականացվում է մեկ իրավաբանական անձի շրջանակներում դրանց փոխանցման հետ կապված (անդամ պետության օրենսդրությամբ կարող է սահմանվել այդպիսի ապրանքների ներմուծման (արտահանման) մասին հարկային մարմիններին ծանուցելու պարտավորություն):

Հոդված 73

Ֆիզիկական անձանց եկամուտների հարկումը

Այն դեպքում, եթե մեկ անդամ պետություն իր օրենսդրությանը եւ միջազգային պայմանագրերի դրույթներին համապատասխան իրավունք ունի հարկելու մյուս անդամ պետության հարկային ռեզիդենտի (կացության մշտական վայր ունեցող անձի) կողմից՝ նշված առաջին անդամ պետությունում իրականացվող վարձու աշխատանքի հետ կապված եկամուտը, ապա այդպիսի եկամուտը առաջին անդամ պետությունում վարձու աշխատանքի առաջին օրվանից հարկվում է այդ առաջին անդամ պետության ֆիզիկական անձանց՝ հարկային ռեզիդենտների (կացության մշտական վայր ունեցող անձանց) այդպիսի եկամուտների համար նախատեսված հարկային դրույքաչափերով:

Սույն հոդվածի դրույթները կիրառվում են անդամ պետությունների քաղաքացիների կողմից վարձու աշխատանքի հետ կապված եկամուտների հարկման նկատմամբ:

Բաժին XVIII

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

Հոդված 74

Ընդհանուր դրույթներ

1. Սույն բաժնի առարկան անդամ պետությունների տարածքներում հակամրցակցային գործողությունների, ինչպես նաեւ երկու եւ ավելի անդամ պետությունների տարածքներում անդրսահմանային շուկաներում մրցակցության վրա բացասաբար անդրադարձող գործողությունների բացահայտումն ու կանխումն ապահովող մրցակցության ընդհանուր սկզբունքներ եւ կանոններ սահմանելն է:

2. Սույն բաժնի դրույթները տարածվում են անդամ պետությունների տարածքներում մրցակցային (հակամենաշնորհային) քաղաքականության իրականացման հետ կապված հարաբերությունների եւ այն անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) մասնակցությամբ հարաբերությունների վրա, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն երկու եւ ավելի անդամ պետությունների տարածքներում անդրսահմանային շուկաներում մրցակցության վրա: Հանձնաժողովի իրավասությունը որոշելու նպատակով շուկան անդրսահմանային համարելու չափորոշիչները սահմանվում են Բարձրագույն խորհրդի որոշմամբ:

3. Անդամ պետություններն իրենց օրենսդրության մեջ իրավունք ունեն սահմանելու լրացուցիչ արգելքներ, ինչպես նաև լրացուցիչ պահանջներ եւ սահմանափակումներ՝ սույն Պայմանագրի 75–րդ եւ 76–րդ հոդվածներով նախատեսված արգելքների նկատմամբ:

4. Անդամ պետությունները երրորդ երկրների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) գործողությունների նկատմամբ իրականացնում են համաձայնեցված մրցակցային (հակամենաշնորհային) քաղաքականություն, եթե այդպիսի գործողությունները կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ անդամ պետությունների ապրանքային շուկաներում մրցակցության վիճակի վրա:

5. Սույն բաժնում ոչինչ չի կարող մեկնաբանվել որպես ցանկացած անդամ պետության համար խոչընդոտ՝ ցանկացած այնպիսի միջոց ձեռնարկելու համար, որն այն անհրաժեշտ է համարում երկրի պաշտպանության կամ պետության անվտանգության կարեւորագույն շահերը պաշտպանելու համար:

6. Սույն բաժնի դրույթները կիրառվում են բնական մենաշնորհի սուբյեկտների նկատմամբ՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով նախատեսված առանձնահատկությունները:

7. Սույն բաժնի դրույթների կատարումն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 19 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 75

Մրցակցության ընդհանուր սկզբունքները

1. Անդամ պետությունների կողմից իրենց մրցակցային (հակամենաշնորհային) օրենսդրության նորմերի կիրառումը անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) նկատմամբ իրականացվում է հավասար պայմաններով նույն կերպ եւ հավասար չափով՝ անկախ այդպիսի տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) կազմակերպարավական ձեւից եւ գրանցման վայրից:

2. Անդամ պետություններն իրենց օրենսդրության մեջ սահմանում են արգելքներ նաև՝

1) պետական իշխանության մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, նրանց գործառույթներն իրականացնող այլ մարմինների կամ կազմակերպությունների կամ նրանց եւ տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) միջեւ համաձայնությունների առնչությամբ, եթե այդպիսի համաձայնությունները հանգեցնում են կամ կարող են հանգեցնել մրցակցությունը չթույլատրելուն, սահմանափակելուն կամ վերացնելուն՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված դեպքերի.

2) պետական կամ մունիցիպալ առանձնաշնորհումների տրամադրման առնչությամբ՝ բացառությամբ անդամ պետությունների օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի եւ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված առանձնահատկությունները:

3. Անդամ պետությունները ձեռնարկում են արդյունավետ միջոցներ սույն հոդվածի 2–րդ կետի առաջին ենթակետով նախատեսված գործողությունների (անգործության) կանխարգելման, հայտնաբերման եւ կանխման ուղղությամբ:

4. Անդամ պետություններն իրենց օրենսդրությանը համապատասխան ապահովում են տնտեսական համակենտրոնացման նկատմամբ արդյունավետ հսկողություն այն չափով, որ չափով որ դա անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր անդամ պետության տարածքում մրցակցության պաշտպանության եւ զարգացման համար:

5. Յուրաքանչյուր անդամ պետություն ապահովում է պետական իշխանության այնպիսի մարմնի առկայությունը, որի իրավասության մեջ մտնում է մրցակցային (հակամենաշնորհային)

քաղաքականության իրականացումը եւ (կամ) անցկացումը, ինչն, ի թիվս այլ բաների, ենթադրում է այդպիսի մարմինն՝ հակամրցակցային գործողությունների եւ անբարեխիղճ մրցակցության նկատմամբ արգելքը պահպանելու համար, տնտեսական համակենտրոնացման նկատմամբ վերահսկողական լիազորություններ վերապահելը, ինչպես նաեւ մրցակցային (հակամենաշնորհային) օրենսդրության խախտումները կանխարգելելու եւ հայտնաբերելու, նշված խախտումները դադարեցնելու ուղղությամբ միջոցներ ձեռնարկելու եւ այդպիսի խախտումների համար պատասխանատվության ենթարկելու լիազորություններ վերապահելը (այսուհետ՝ անդամ պետության լիազոր մարմին):

6. Անդամ պետություններն իրենց օրենսդրության մեջ սահմանում են տուգանային պատժամիջոցներ՝ տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) եւ իշխանության մարմինների պաշտոնատար անձանց նկատմամբ հակամրցակցային գործողություններ կատարելու համար՝ ելնելով արդյունավետության, համաչափության, ապահովվածության, անխուսափելիության եւ որոշակիության սկզբունքներից, եւ ապահովում են դրանց կիրառման նկատմամբ հսկողությունը: Ընդ որում, անդամ պետություններն ընդունում են, որ տուգանային պատժամիջոցներ կիրառելու դեպքում առավել բարձր տուգանային պատժամիջոցները պետք է սահմանվեն մրցակցության համար ամենամեծ սպառնալիք ներկայացնող խախտումների համար (մրցակցությունը սահմանափակող համաձայնություններ, անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) կողմից իրենց գերիշխող դիրքի չարաշահում), ընդ որում, նախապատվությունը տրվում է տուգանային այն պատժամիջոցներին, որոնք հաշվարկվում են՝ ելնելով իրավախախտի կողմից այն ապրանքի իրացումից ստացված հասույթի գումարից կամ իրավախախտի կողմից այն ապրանքը ձեռք բերելու համար ծախսերի գումարից, որի շուկայում կատարվել է իրավախախտումը:

7. Անդամ պետություններն իրենց օրենսդրությանը համապատասխան ապահովում են իրենց կողմից իրականացվող մրցակցային (հակամենաշնորհային) քաղաքականության տեղեկատվական թափանցիկությունը, այդ թվում՝ անդամ պետությունների լիազոր մարմինների գործունեության մասին տեղեկությունները զանգվածային լրատվամիջոցներում եւ համացանցում տեղադրելու միջոցով:

8. Անդամ պետությունների լիազոր մարմինները, իրենց պետության օրենսդրությանը եւ սույն Պայմանագրին համապատասխան, իրականացնում են փոխգործակցություն՝ միմյանց ծանուցումներ, տեղեկությունների տրամադրման վերաբերյալ հարցումներ ուղարկելու, խորհրդատվություններ անցկացնելու, մյուս անդամ պետության շահերին առնչվող քննություններ (գործերի ուսումնասիրության) մասին տեղեկացնելու, անդամ պետություններից մեկի լիազոր մարմնի պահանջի հիման վրա քննություններ (գործերի ուսումնասիրություն) անցկացնելու եւ դրա արդյունքների մասին տեղեկացնելու միջոցով:

Հոդված 76

Մրցակցության ընդհանուր կանոնները

1. Արգելվում են գերիշխող դիրք ունեցող տնտեսավարող սուբյեկտի (շուկայի սուբյեկտի) կողմից այնպիսի գործողությունները (անգործությունը), որոնք հանգեցնում են կամ կարող են հանգեցնել մրցակցությունը չթույլատրելուն, սահմանափակելուն, վերացնելուն եւ (կամ) այլ անձանց շահերը ոտնահարելուն, այդ թվում՝ հետեւյալ գործողությունները (անգործությունը)՝

1) ապրանքի բարձր կամ ցածր մենաշնորհային գին սահմանելը, պահպանելը.

2) ապրանքը շրջանառությունից հանելը, եթե դրա արդյունքում ապրանքի գինը բարձրացել

է.

3) կոնտրագենտին պայմանագրի՝ իր համար ոչ շահավետ կամ պայմանագրի առարկային չվերաբերող, տնտեսապես կամ տեխնոլոգիապես չհիմնավորված պայմաններ պարտադրելը.

4) ապրանքի արտադրությունը տնտեսապես կամ տեխնոլոգիապես չհիմնավորված ձեռով կրճատելը կամ դադարեցնելը, եթե այդ ապրանքն ունի պահանջարկ կամ դրա մատակարարման համար կատարվել են պատվերներ՝ դրա շահութաբեր արտադրության հնարավորության առկայության դեպքում, ինչպես նաև՝ եթե ապրանքի արտադրության այդպիսի կրճատումը կամ դադարեցումն ուղղակիորեն նախատեսված չէ սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով.

5) առանձին գնորդների (պատվիրատուների) հետ պայմանագիր կնքելուց տնտեսապես կամ տեխնոլոգիապես չհիմնավորված ձեռով հրաժարվելը կամ խուսափելը համապատասխան ապրանքի արտադրության կամ մատակարարման հնարավորության առկայության դեպքում՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված առանձնահատկությունները.

6) միեւնույն ապրանքի համար տնտեսապես, տեխնոլոգիապես կամ այլ կերպ չհիմնավորված տարբեր գներ (սակագներ) սահմանելը, խտրական պայմաններ ստեղծելը՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով եւ (կամ) անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերով նախատեսված առանձնահատկությունները.

7) այլ տնտեսավարող սուբյեկտների համար ապրանքային շուկա մուտք գործելու կամ ապրանքային շուկայից դուրս գալու խոչընդոտներ ստեղծելը:

2. Անբարեխիղճ մրցակցություն չի թույլատրվում, այդ թվում՝

1) կեղծ, ոչ ճշգրիտ կամ խեղաթյուրված տեղեկություններ տարածելը, որոնց պատճառով տնտեսավարող սուբյեկտը (շուկայի սուբյեկտը) կարող է կրել կորուստներ կամ որոնք կարող են վնաս հասցնել նրա գործարար համբավին.

2) ապրանքի արտադրության բնույթի, եղանակի եւ վայրի, դրա սպառողական հատկանիշների, որակի եւ քանակի կամ դրա արտադրողների առնչությամբ մոլորության մեջ գցելը.

3) տնտեսավարող սուբյեկտի (շուկայի սուբյեկտի) կողմից անտեղի համեմատություն կատարելն իր կողմից արտադրվող կամ իրացվող ապրանքների եւ այլ տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) կողմից արտադրվող կամ իրացվող ապրանքների միջեւ:

3. Մեկ ապրանքային շուկայում գործող, մրցակից հանդիսացող անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) միջեւ արգելվում են այնպիսի համաձայնագրերը, որոնք հանգեցնում են կամ կարող են հանգեցնել՝

1) գների (սակագների), զեղչերի, հավելումների (հավելվածարների), հավելագների սահմանմանը կամ պահպանմանը,

2) աճուրդի ժամանակ գների բարձրացմանը, իջեցմանը կամ պահպանմանը,

3) ապրանքային շուկայի բաժանմանը՝ ըստ տարածքային սկզբունքի, ապրանքների վաճառքի կամ գնման ծավալի, իրացվող ապրանքների տեսականու կամ վաճառողների կամ գնորդների (պատվիրատուների) կազմի,

4) ապրանքների արտադրության կրճատմանը կամ դադարեցմանը,

5) որոշակի վաճառողների կամ գնորդների (պատվիրատուների) հետ պայմանագրեր կնքելուց հրաժարվելուն:

4. Արգելվում են տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) միջեւ «ուղղահայաց» համաձայնությունները՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրի թիվ 19 հավելվածով սահմանված թույլատրելիության չափանիշների համաձայն թույլատրելի համարվող «ուղղահայաց» համաձայնությունների), եթե՝

1) այդպիսի համաձայնությունները հանգեցնում են կամ կարող են հանգեցնել ապրանքի վերավաճառքի գնի սահմանմանը՝ բացառությամբ այն դեպքի, երբ վաճառողը գնորդի համար սահմանում է ապրանքի վերավաճառքի առավելագույն գինը.

2) այդպիսի համաձայնությամբ նախատեսվում է գնորդի պարտավորությունը՝ չվաճառելու այն տնտեսավարող սուբյեկտի (շուկայի սուբյեկտի) ապրանքը, որը վաճառողի մրցակիցն է: Այդպիսի արգելքը չի տարածվում գնորդի կողմից՝ ապրանքային նշան կամ վաճառողի կամ արտադրողի անհատականացման այլ միջոց կրող ապրանքի վաճառքը կազմակերպելու վերաբերյալ համաձայնության վրա:

5. Տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) միջև արգելվում են այլ համաձայնություններ՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրի թիվ 19 հավելվածով սահմանված թույլատրելիության չափանիշների համաձայն թույլատրելի համարվող «ուղղահայաց» համաձայնությունների), այն դեպքում, եթե սահմանված է, որ այդպիսի համաձայնությունները հանգեցնում են կամ կարող են հանգեցնել մրցակցության սահմանափակմանը:

6. Ֆիզիկական անձանց, առետրային կազմակերպություններին եւ ոչ առետրային կազմակերպություններին արգելվում է իրականացնել անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների) տնտեսական գործունեության համակարգում, եթե այդպիսի համակարգումը հանգեցնում կամ կարող է հանգեցնել սույն հոդվածի 3-րդ եւ 4-րդ կետերում նշված այն հետեւանքներից ցանկացածին, որոնք չեն կարող համարվել թույլատրելի՝ սույն Պայմանագրի թիվ 19 հավելվածով սահմանված թույլատրելիության չափանիշների համաձայն: Անդամ պետություններն իրավունք ունեն իրենց օրենսդրությունում սահմանելու տնտեսական գործունեության համակարգման նկատմամբ արգելք, եթե այդպիսի համակարգումը հանգեցնում կամ կարող է հանգեցնել նաեւ սույն հոդվածի 5-րդ կետում նշված հետեւանքներին, որոնք չեն կարող համարվել թույլատրելի՝ սույն Պայմանագրի թիվ 19 հավելվածով սահմանված թույլատրելիության չափանիշների համաձայն:

7. Անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների (շուկայի սուբյեկտների), ինչպես նաեւ անդամ պետությունների՝ ձեռնարկատիրական գործունեություն չիրականացնող ֆիզիկական անձանց եւ ոչ առետրային կազմակերպությունների կողմից սույն բաժնով սահմանված մրցակցության ընդհանուր կանոնների խախտումների կանխումն այն դեպքում, երբ այդպիսի խախտումներն ունեն կամ կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն մրցակցության վրա երկու կամ ավելի անդամ պետությունների տարածքներում անդրսահմանային շուկաներում՝ բացառությամբ ֆինանսական շուկաների, իրականացվում է Հանձնաժողովի կողմից սույն Պայմանագրի թիվ 19 հավելվածով նախատեսված կարգով:

Հոդված 77

Գների պետական կարգավորումը

Գների պետական կարգավորում սահմանելու, ինչպես նաեւ այն սահմանելու մասին անդամ պետությունների որոշումները վիճարկելու կարգը սահմանվում է սույն պայմանագրի թիվ 19 հավելվածով:

Բաժին XIX

ԲՆԱԿԱՆ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԸ

Հոդված 78

Բնական մենաշնորհի ոլորտները եւ սուբյեկտները

1. Անդամ պետությունները բնական մենաշնորհի սուբյեկտների գործունեությունը կարգավորելիս առաջնորդվում են սույն Պայմանագրի թիվ 20 հավելվածով նախատեսված նորմերով եւ դրույթներով:

2. Սույն բաժնի դրույթները տարածվում են անդամ պետությունների միջեւ առետորի վրա ազդող եւ սույն Պայմանագրի թիվ 20 հավելվածի 1-ին հավելվածում նշված բնական մենաշնորհի ոլորտում անդամ պետությունների բնական մենաշնորհի սուբյեկտների, սպառողների, գործադիր իշխանության մարմինների եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների հարաբերությունների վրա:

3. Բնական մենաշնորհի կոնկրետ ոլորտներում իրավահարաբերությունները սահմանվում են սույն բաժնով՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի XX եւ XXI բաժիններով նախատեսված առանձնահատկությունները:

4. Անդամ պետություններում բնական մենաշնորհի ոլորտներից են նաեւ սույն Պայմանագրի թիվ 20 հավելվածի 2-րդ հավելվածում նշված բնական մենաշնորհի ոլորտները:

Սույն Պայմանագրի թիվ 20 հավելվածի 2-րդ հավելվածում նշված բնական մենաշնորհի ոլորտների առնչությամբ կիրառվում են անդամ պետությունների օրենսդրության պահանջները:

5. Բնական մենաշնորհի ոլորտներին դասվող բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների ցանկը սահմանվում է անդամ պետությունների օրենսդրությամբ:

6. Անդամ պետությունները ձգտում են սույն Պայմանագրի թիվ 20 հավելվածի 1-ին եւ 2-րդ հավելվածներում նշված բնական մենաշնորհի ոլորտների ներդաշնակեցմանը՝ դրանք կրճատելու միջոցով եւ սույն Պայմանագրի XX եւ XXI բաժիններում անցումային շրջանի հնարավոր սահմանմամբ:

7. Անդամ պետություններում բնական մենաշնորհի ոլորտների ընդլայնումն իրականացվում է՝

անդամ պետությունների օրենսդրության համաձայն, այն դեպքում, երբ անդամ պետությունը մտադիր է բնական մենաշնորհի ոլորտին դասել այն ոլորտը, որն այլ անդամ պետությունում բնական մենաշնորհի ոլորտ է եւ նշված է սույն Պայմանագրի թիվ 20 հավելվածի 1-ին կամ 2-րդ հավելվածում.

Հանձնաժողովի որոշմամբ այն դեպքում, երբ անդամ պետությունը Հանձնաժողովին համապատասխան կերպով դիմելուց հետո մտադիր է բնական մենաշնորհի ոլորտին դասել բնական մենաշնորհի այլ ոլորտ, որը նշված չէ սույն Պայմանագրի թիվ 20 հավելվածի 1-ին կամ 2-րդ հավելվածում:

8. Սույն բաժինը չի տարածվում անդամ պետությունների միջեւ գործող երկկողմ միջազգային պայմանագրերով կարգավորվող հարաբերությունների վրա: Անդամ պետությունների միջեւ նոր կնքվող երկկողմ միջազգային պայմանագրերը չեն կարող հակասել սույն բաժնին:

9. Սույն Պայմանագրի XVIII բաժնի դրույթները կիրառվում են բնական մենաշնորհի սուբյեկտների նկատմամբ՝ հաշվի առնելով սույն բաժնով նախատեսված առանձնահատկությունները:

Բաժին XX ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՆ

Հոդված 79

Անդամ պետությունների փոխգործակցությունն էներգետիկայի ոլորտում

1. Անդամ պետությունների վառելիքաէներգետիկ համալիրների ներուժն արդյունավետ օգտագործելու, ինչպես նաեւ ազգային տնտեսություններն էներգետիկ պաշարների հիմնական տեսակներով (էլեկտրաէներգիա, գազ, նավթ եւ նավթամթերք) ապահովելու նպատակով անդամ պետությունները մշակում են էներգետիկայի ոլորտում երկարաժամկետ փոխշահավետ

համագործակցություն, վարում են համակարգված էներգետիկ քաղաքականություն, իրականացնում են էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաների փուլ առ փուլ ձեւավորում՝ սույն Պայմանագրի 81-րդ, 83-րդ եւ 84-րդ հոդվածներով նախատեսված միջազգային պայմանագրերի համաձայն՝ հաշվի առնելով էներգետիկ անվտանգության ապահովումն՝ ըստ հետեւյալ հիմնական սկզբունքների՝

1) էներգետիկ պաշարների համար շուկայական գնագոյացման ապահովում,

2) էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաներում մրցակցության զարգացման ապահովում,

3) էներգետիկ պաշարների, համապատասխան սարքավորումների, տեխնոլոգիաների եւ դրանց առնչվող այլ ծառայությունների առետրի գործընթացում տեխնիկական, վարչական եւ այլ խոչընդոտների բացակայություն,

4) էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաների տրանսպորտային ենթակառուցվածքի զարգացման ապահովում,

5) էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաներում անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների համար ոչ խտրական պայմանների ապահովում,

6) անդամ պետությունների էներգետիկ համալիրում ներդրումներ ներգրավելու համար բարենպաստ պայմանների ստեղծում,

7) էներգետիկ պաշարների ընդհանուր շուկաների տեխնոլոգիական եւ առետրային ենթակառուցվածքի գործունեության ազգային նորմերի եւ կանոնների ներդաշնակեցում:

2. Էլեկտրաէներգետիկայի, գազի, նավթի եւ նավթամթերքի ոլորտներում իրենց գործունեությունն իրականացնող անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների՝ սույն բաժնով չկարգավորվող հարաբերությունների առնչությամբ կիրառվում է անդամ պետությունների օրենսդրությունը:

3. Սույն Պայմանագրի XVIII բաժնի դրույթները էլեկտրաէներգետիկայի, գազի, նավթի եւ նավթամթերքի ոլորտներում անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների գործունեության նկատմամբ կիրառվում են՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի սույն բաժնով եւ XIX բաժնով նախատեսված առանձնահատկությունները:

Հոդված 80

Գազի, նավթի եւ նավթամթերքի ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռները

1. Էներգետիկ ամբողջական ներուժի արդյունավետ օգտագործման եւ էներգետիկ պաշարների միջպետական մատակարարումների օպտիմալացման նպատակով անդամ պետությունների լիազոր մարմինները մշակում եւ համաձայնեցնում են՝

Միության գազի ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը,

Միության նավթի ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը,

Միության նավթամթերքի ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռները:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված հաշվեկշիռների մշակումն իրականացվում է Հանձնաժողովի մասնակցությամբ եւ սույն Պայմանագրի 104-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված ժամկետում մշակվող եւ անդամ պետությունների լիազոր մարմինների կողմից համաձայնեցվող՝ գազի, նավթի եւ նավթամթերքի ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռների ձեւավորման մեթոդաբանության համաձայն:

Հոդված 81

Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձեւավորումը

1. Անդամ պետություններն իրականացնում են Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի փուլ առ փուլ ձեւավորումը՝ զուգահեռ աշխատող

էլեկտրաէներգետիկական համակարգերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 104-րդ հոդվածի 2-րդ եւ 3-րդ կետերով նախատեսված անցումային դրույթները:

2. Անդամ պետությունները մշակում են Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձեւավորման հայեցակարգն ու ծրագիրը, որոնք հաստատվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

3. Անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կնքում են ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձեւավորման մասին միջազգային պայմանագիր, որի հիմքում ընկած են Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձեւավորման հաստատված հայեցակարգի եւ ծրագրի դրույթները:

Հոդված 82

էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովումը

1. Առկա տեխնիկական հնարավորության շրջանակներում անդամ պետություններն ապահովում են էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների անարգել հասանելիությունը անդամ պետությունների՝ էլեկտրական էներգիայի (հզորության) ներքին պահանջներն ապահովելու համար նշված ծառայություններն առաջնահերթորեն օգտագործելու պայմանով՝ սույն Պայմանագրի թիվ 21 հավելվածի համաձայն միասնական սկզբունքներին եւ կանոններին համապատասխան:

2. էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության սկզբունքները եւ կանոնները՝ ներառյալ սույն Պայմանագրի թիվ 21 հավելվածում շարադրված գնագոյացման եւ սակագնային քաղաքականության հիմունքները, գործում են Բելառուսի Հանրապետության, Ղազախստանի Հանրապետության եւ Ռուսաստանի Դաշնության առնչությամբ: Նոր անդամների՝ Միությանը միանալու դեպքում նշված հավելվածում կատարվում են համապատասխան փոփոխություններ:

Հոդված 83

Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորումը եւ գազի փոխադրման ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովումը

1. Անդամ պետություններն իրականացնում են Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի փուլ առ փուլ ձեւավորումը համաձայն թիվ 22 հավելվածի՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 104-րդ հոդվածի 4-րդ եւ 5-րդ կետերով նախատեսված անցումային դրույթները:

2. Անդամ պետությունները մշակում են Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման հայեցակարգն ու ծրագիրը, որոնք հաստատվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

3. Անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կնքում են գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման մասին միջազգային պայմանագիր, որի հիմքում ընկած են Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման հաստատված հայեցակարգի եւ ծրագրի դրույթները:

4. Անդամ պետություններն առկա տեխնիկական հնարավորությունների, գազափոխադրման համակարգերի ազատ հզորությունների շրջանակներում, հաշվի առնելով Միության գազի համաձայնեցված ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը եւ հիմնվելով տնտեսավարող սուբյեկտների քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի վրա, ապահովում են այլ անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների համար սույն Պայմանագրի թիվ 22 հավելվածով նախատեսված միասնական սկզբունքների, պայմանների եւ կանոնների հիման վրա գազի փոխադրման համար անդամ պետությունների տարածքներում տեղակայված գազափոխադրման համակարգերի անարգել հասանելիությունը:

Հոդված 84

Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկաների ձեւավորումն ու նավթի եւ նավթամթերքի փոխադրման ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության ապահովումը

1. Անդամ պետություններն իրականացնում են Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկաների փուլ առ փուլ ձեւավորումը՝ համաձայն սույն Պայմանագրի թիվ 23 հավելվածի՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 104-րդ հոդվածի 6-րդ եւ 7-րդ կետերով նախատեսված անցումային դրույթները:

2. Անդամ պետությունները մշակում են Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկաների ձեւավորման հայեցակարգն ու ծրագիրը, որոնք հաստատվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

3. Անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կնքում են նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկաների ձեւավորման մասին միջազգային պայմանագիր, որի հիմքում ընկած են Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկաների ձեւավորման հաստատված հայեցակարգի եւ ծրագրի դրույթները:

4. Անդամ պետություններն առկա տեխնիկական հնարավորությունների շրջանակներում, հաշվի առնելով Միության նավթի համաձայնեցված ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը, Միության նավթամթերքի համաձայնեցված ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռը եւ հիմնվելով տնտեսավարող սուբյեկտների քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի վրա, այլ անդամ պետությունների տնտեսավարող սուբյեկտների համար սույն Պայմանագրի թիվ 23 հավելվածով նախատեսված միասնական սկզբունքների, պայմանների եւ կանոնների հիման վրա ապահովում են անդամ պետությունների տարածքներում տեղակայված նավթի եւ նավթամթերքի փոխադրման համակարգերի անարգել հասանելիությունը:

Հոդված 85

Էներգետիկայի ոլորտում Հանձնաժողովի լիազորությունները

Էներգետիկայի ոլորտում Հանձնաժողովն իրականացնում է սույն բաժնի կիրարկման մոնիթորինգ:

Բաժին XXI

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԸ

Հոդված 86

Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականությունը

1. Միությունում իրականացվում է համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականություն՝ ուղղված տնտեսական ինտեգրման ապահովմանը, միասնական տրանսպորտային տարածքի հաջորդական եւ փուլ առ փուլ ձեւավորմանը՝ հիմնված մրցակցության, թափանցիկության, անվտանգության, հուսալիության, հասանելիության եւ էկոլոգիականության սկզբունքների:

2. Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականության խնդիրներն են՝

1) տրանսպորտային ծառայությունների ընդհանուր շուկայի ստեղծումը,

2) տրանսպորտի եւ լավագույն փորձի կիրառման ոլորտում ընդհանուր առավելությունների ապահովմանն ուղղված համաձայնեցված միջոցների ընդունումը,

3) անդամ պետությունների տրանսպորտային համակարգերի ինտեգրումը համաշխարհային տրանսպորտային համակարգին,

- 4) անդամ պետությունների տարանցման ներուժի արդյունավետ օգտագործումը,
 - 5) տրանսպորտային ծառայությունների որակի բարձրացումը,
 - 6) տրանսպորտում անվտանգության ապահովումը,
 - 7) շրջակա միջավայրի եւ մարդու առողջության վրա տրանսպորտի վնասակար ազդեցության նվազեցումը,
 - 8) բարենպաստ ներդրումային միջավայրի ձեւավորումը:
3. Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականության հիմնական գերակայություններն են՝
- 1) միասնական տրանսպորտային տարածքի ձեւավորումը,
 - 2) եվրասիական տրանսպորտային միջանցքների ստեղծումն ու զարգացումը,
 - 3) Միության շրջանակներում տարանցման ներուժի օգտագործումը եւ զարգացումը,
 - 4) տրանսպորտային ենթակառուցվածքի զարգացման համակարգումը,
 - 5) փոխադրման գործընթացների օպտիմալացումն ապահովող լրգիստիկ կենտրոնների եւ տրանսպորտային կազմակերպությունների ստեղծումը,
 - 6) անդամ պետությունների կադրային ներուժի ներգրավումը եւ օգտագործումը,
 - 7) տրանսպորտի ոլորտում գիտության եւ նորարարությունների զարգացումը:
4. Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականությունը ձեւավորվում է անդամ պետությունների կողմից:
5. Համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականության հիմնական ուղղությունները եւ իրականացման փուլերը սահմանվում են Բարձրագույն խորհրդի կողմից:
6. Անդամ պետությունների կողմից համակարգված (համաձայնեցված) տրանսպորտային քաղաքականության իրագործման մոնիթորինգն իրականացնում է Հանձնաժողովը:

Հոդված 87

Կիրառման ոլորտը

1. Սույն բաժնի դրույթները կիրառվում են ավտոմոբիլային, օդային, ջրային եւ երկաթուղային տրանսպորտի նկատմամբ՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի XVIII եւ XIX բաժինների դրույթները եւ սույն Պայմանագրի թիվ 24 հավելվածով նախատեսված առանձնահատկությունները:

2. Անդամ պետությունները ձգտում են անդամ պետությունների միջեւ տրանսպորտային ծառայությունների փուլ առ փուլ ազատականացմանը:

Ազատականացման կարգը, պայմանները եւ փուլայնությունը սահմանվում են Միություն շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի թիվ 24 հավելվածով նախատեսված առանձնահատկությունները:

3. Տրանսպորտում անվտանգության (տրանսպորտային անվտանգության եւ տրանսպորտի շահագործման անվտանգության) պահանջները սահմանվում են անդամ պետությունների օրենսդրությամբ եւ միջազգային պայմանագրերով:

ԲԱԺԻՆ XXII

ՊԵՏԱԿԱՆ (ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼ) ԳՆՈՒՄՆԵՐ

Հոդված 88

Կարգավորման նպատակները եւ սկզբունքները պետական (մունիցիպալ) գնումների ոլորտում

1. Անդամ պետությունները պետական (մունիցիպալ) գնումների ոլորտում (այսուհետ՝ գնումներ) սահմանում են կարգավորման հետեւյալ նպատակները եւ սկզբունքները՝

գնումների ոլորտում հարաբերությունների կարգավորում անդամ պետության՝ գնումների մասին օրենսդրությամբ եւ անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրերով.

անդամ պետություններում գնումների նպատակով օգտագործվող միջոցների օպտիմալ եւ արդյունավետ ծախսման ապահովում.

անդամ պետություններին գնումների ոլորտում ազգային ռեժիմի տրամադրում.

գնումների ոլորտում երրորդ երկրներին անդամ պետություններին տրամադրվող ռեժիմից ավելի բարենպաստ ռեժիմի տրամադրման անթույլատրելիություն.

գնումների մասին բաց եւ թափանցիկ տեղեկությունների ապահովում.

էլեկտրոնային ձեռնարկով իրականացվող գնումներին հնարավոր մատակարարների եւ անդամ պետությունների մատակարարների մասնակցության անխոչընդոտ հասանելիության ապահովում՝ մեկ անդամ պետության կողմից մեկ այլ անդամ պետության օրենսդրությանը համապատասխան պատրաստված էլեկտրոնային թվային ստորագրությունը փոխադարձ ճանաչման միջոցով.

գնումների ոլորտում անդամ պետության իշխանության՝ կարգավորող եւ վերահսկող լիազոր մարմինների առկայության ապահովում (թույլատրվում է այդ ֆունկցիաների իրականացումը մեկ մարմնի կողմից).

անդամ պետությունների՝ գնումների մասին օրենսդրությունը խախտելու համար պատասխանատվության սահմանում.

գնումների ոլորտում մրցակցության խթանում, ինչպես նաեւ կոռուպցիայի եւ այլ չարաշահումների կանխարգելում:

2. Սույն Պայմանագրի գործողությունը չի տարածվում այն գնումների վրա, որոնց մասին տեղեկությունները անդամ պետությունների օրենսդրությամբ համարվում են պետական գաղտնիք , (պետական գաղտնիքներ):

3. Գնումներն անդամ պետություններում իրականացվում են սույն Պայմանագրի թիվ 25 հավելվածի համաձայն:

4. Սույն բաժնի գործողությունը չի տարածվում անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերի կողմից իրականացվող գնումների վրա՝ հաշվի առնելով սույն կետի երկրորդից չորրորդ պարբերությունների դրույթները:

Անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերը գնումներ են իրականացնում վարչատնտեսական կարիքներն ապահովելու, շինարարական աշխատանքներ եւ կապիտալ վերանորոգում կատարելու համար՝ գնումներ իրականացնելու իրենց ներքին կանոններին (այսուհետ՝ գնումների մասին կանոնակարգ) համապատասխան: Գնումների մասին հիմնադրույթը չպետք է հակասի սույն հոդվածում շարադրված նպատակներին եւ սկզբունքներին, այդ թվում՝ պետք է հավասար հասանելիություն ապահովի անդամ պետությունների հավանական մատակարարների համար: Բացառիկ դեպքերում ազգային (կենտրոնական) բանկի բարձրագույն մարմնի որոշմամբ կարող են բացառումներ սահմանվել նշված սկզբունքներից:

Գնումների մասին հիմնադրույթը պետք է պարունակեն գնումների նկատմամբ պահանջներ, այդ թվում՝ գնումների ընթացակարգերը պատրաստելու եւ իրականացնելու կարգը (ներառյալ գնման եղանակները) եւ դրանք կիրառելու պայմանները, պայմանագրեր կնքելու կարգը:

Ընդ որում, գնումների մասին հիմնադրույթը եւ անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերի կողմից պլանավորվող եւ իրականացված գնումների մասին տեղեկությունները հրապարակվում են անդամ պետությունների ազգային (կենտրոնական) բանկերի համացանցային պաշտոնական կայքերում, գնումների մասին հիմնադրույթով սահմանված կարգով:

Բաժին XXIII
ՄՏԱՎՈՐ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 89

Ընդհանուր դրույթներ

1. Անդամ պետությունները համագործակցում են մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության եւ պաշտպանության ոլորտում եւ իրենց տարածքում ապահովում են դրանց նկատմամբ իրավունքների պահպանությունն ու պաշտպանությունը՝ Միության իրավունքը կազմող միջազգային իրավունքի նորմերին, միջազգային պայմանագրերին ու ակտերին եւ անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:

Անդամ պետությունների համագործակցությունն իրականացվում է հետեւյալ հիմնական խնդիրները լուծելու համար՝

անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցում մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության եւ պաշտպանության ոլորտում.

անդամ պետությունների՝ մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունք ունեցող անձանց շահերի պաշտպանություն:

2. Անդամ պետությունների համագործակցությունն իրականացվում է հետեւյալ հիմնական ուղղություններով՝

1) աջակցություն գիտական եւ նորարարական զարգացմանը.

2) առեւտրայնացման եւ մտավոր սեփականության օբյեկտների օգտագործման մեխանիզմների կատարելագործում.

3) բարենպաստ պայմանների տրամադրում անդամ պետությունների՝ հեղինակային իրավունք կամ հարակից իրավունքներ կրող անձանց համար.

4) Եվրասիական տնտեսական միության ապրանքային նշանների եւ սպասարկման նշանների ու Եվրասիական տնտեսական միության ապրանքների ծագման վայրի անվանումների գրանցման համակարգի ներդրում.

5) մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության ապահովում, այդ թվում՝ համացանցում.

6) մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների արդյունավետ մաքսային պաշտպանության ապահովում, այդ թվում՝ անդամ պետությունների մտավոր սեփականության օբյեկտների միասնական մաքսային ռեեստր վարելու միջոցով.

7) կեղծված արտադրանքի շրջանառությունը կանխելուն եւ կանխարգելելուն ուղղված համակարգված միջոցների իրականացում:

3. Մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների արդյունավետ պահպանություն եւ պաշտպանություն ապահովելու նպատակներով իրականացվում է անդամ պետությունների՝ Հանձնաժողովի կողմից կազմակերպված խորհրդատվություն:

Խորհրդատվության արդյունքների հիման վրա մշակվում են առաջարկություններ՝ ուղղված անդամ պետությունների համագործակցության ընթացքում հայտնաբերված խնդրահարույց հարցերի լուծմանը:

Հոդված 90

Մտավոր սեփականության օբյեկտների իրավական ռեժիմը

1. Մեկ անդամ պետության անձանց մեկ այլ անդամ պետության տարածքում տրամադրվում է ազգային ռեժիմ այն մասով, որը վերաբերում է մտավոր սեփականության օբյեկտների իրավական ռեժիմին: Դատական եւ վարչական ընթացակարգերի առումով անդամ պետության

օրենսդրությամբ կարող են նախատեսվել ազգային ռեժիմից բացառություններ՝ ներառյալ նամակագրական կապի համար հասցեի նշումը եւ ներկայացուցչի նշանակումը:

2. Անդամ պետությունները կարող են իրենց օրենսդրությամբ նախատեսել այնպիսի նորմեր, որոնք ապահովում են մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության եւ պաշտպանության ավելի բարձր մակարդակ, քան նախատեսված է անդամ պետությունների նկատմամբ կիրառելի միջազգային իրավական ակտերով, ինչպես նաեւ Միության իրավունքը կազմող միջազգային պայմանագրերով եւ ակտերով:

3. Մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության եւ պաշտպանության ոլորտում անդամ պետությունները իրականացնում են գործունեություն՝ հետեւյալ հիմնարար միջազգային պայմանագրերին համապատասխան՝

Գրական եւ գեղարվեստական ստեղծագործությունների պահպանության մասին 1886 թվականի սեպտեմբերի 9-ի Բեռնի կոնվենցիա (1971 թվականի խմբագրությամբ),

Արտոնագրային գործընթացի նպատակով միկրոօրգանիզմների ավանդադրման միջազգային ճանաչման մասին 1977 թվականի ապրիլի 28-ի Բուդապեշտի պայմանագիր,

Հեղինակային իրավունքի մասին Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպության 1996 թվականի դեկտեմբերի 20-ի պայմանագիր,

Կատարումների եւ հնչյունագրերի մասին Մտավոր սեփականության համաշխարհային կազմակերպության 1996 թվականի դեկտեմբերի 20-ի պայմանագիր,

Արտոնագրային իրավունքի մասին 2000 թվականի հունիսի 1-ի պայմանագիր,

Արտոնագրային համագործակցության մասին 1970 թվականի հունիսի 19-ի պայմանագիր,

Հնչյունագրեր արտադրողների շահերն իրենց հնչյունագրերն անօրինական վերարտադրությունից պահպանելու մասին 1971 թվականի հոկտեմբերի 29-ի կոնվենցիա,

Նշանների միջազգային գրանցման մասին 1891 թվականի ապրիլի 14-ի Մադրիդի համաձայնագիր եւ Նշանների միջազգային գրանցման մասին 1891 թվականի ապրիլի 14-ի Մադրիդի համաձայնագրի 1989 թվականի հունիսի 28-ի արձանագրություն,

Կատարողների, հնչյունագրեր արտադրողների եւ հեռարձակող կազմակերպությունների իրավունքների պաշտպանության մասին 1961 թվականի հոկտեմբերի 26-ի միջազգային կոնվենցիա,

Արդյունաբերական սեփականության պահպանության մասին 1883 թվականի մարտի 20-ի Փարիզի կոնվենցիա,

Ապրանքային նշանների վերաբերյալ օրենքների մասին 2006 թվականի մարտի 27-ի Սինգապուրի պայմանագիր:

Նշված միջազգային պայմանագրերի մասնակից չհանդիսացող անդամ պետությունները ստանձնում են դրանց միանալու պարտավորություն:

4. Մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պահպանության եւ պաշտպանության ոլորտում հարաբերությունների կարգավորումը՝ ներառյալ մտավոր սեփականության օբյեկտների առանձին տեսակների նկատմամբ կիրառելի իրավական ռեժիմի առանձնահատկությունների սահմանումը, իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 26 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 91

Իրավակիրառությունը

1. Անդամ պետություններն իրականացնում են իրավակիրառ միջոցներ՝ ուղղված մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների արդյունավետ պաշտպանություն ապահովելուն:

2. Անդամ պետություններն իրականացնում են մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված գործողություններ, այդ թվում՝ Եվրասիական տնտեսական միության Մաքսային օրենսգրքին, ինչպես նաև Միության իրավունքը կազմող այն միջազգային պայմանագրերին եւ ակտերին համապատասխան, որոնցով կարգավորվում են մաքսային իրավահարաբերությունները:

3. Անդամ պետությունների՝ մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության ոլորտում լիազորություններով օժտված լիազոր մարմինները համագործակցում եւ փոխգործակցում են՝ անդամ պետությունների տարածքներում մտավոր սեփականության օբյեկտների նկատմամբ իրավունքների խախտումները կանխելուն, հայտնաբերելուն եւ կանխարգելելուն ուղղված գործողությունները համակարգելու նպատակով:

Բաժին XXIV
ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հոդված 92

Արդյունաբերական քաղաքականությունը եւ համագործակցությունը

1. Անդամ պետություններն ինքնուրույն մշակում, ձեւավորում եւ իրականացնում են ազգային արդյունաբերական քաղաքականությունը, այդ թվում՝ ձեռնարկում են արդյունաբերության զարգացման ազգային ծրագրեր եւ արդյունաբերական քաղաքականության այլ միջոցներ, ինչպես նաեւ սահմանում են արդյունաբերական սուբսիդիաների տրամադրման այնպիսի եղանակներ, ձեւեր եւ ուղղություններ, որոնք չեն հակասում սույն Պայմանագրի 93-րդ հոդվածին:

Միության շրջանակներում անդամ պետությունները ձեւավորվում են արդյունաբերական քաղաքականությունն ըստ արդյունաբերական համագործակցության՝ Միջկառավարական խորհրդի կողմից հաստատվող հիմնական ուղղությունների, եւ իրականացնում են այն Հանձնաժողովի կողմից տրամադրվող խորհրդատվական աջակցության եւ իրականացվող համակարգման միջոցով:

2. Միության շրջանակներում անդամ պետություններն իրականացնում են արդյունաբերական քաղաքականությունը հետեւյալ սկզբունքների հիման վրա՝

- 1) իրավահավասարություն եւ անդամ պետությունների ազգային շահերի հաշվի առնում,
- 2) փոխշահավետություն,
- 3) բարեխիղճ մրցակցություն,
- 4) անխտրականություն,
- 5) թափանցիկություն:

3. Միության շրջանակներում արդյունաբերական քաղաքականություն իրականացնելու նպատակներն են արդյունաբերական զարգացման արագացումը եւ կայունության բարձրացումը, անդամ պետությունների արդյունաբերական համալիրների մրցունակության բարձրացումը, նորարարական ակտիվության բարձրացմանն ուղղված արդյունավետ համագործակցության իրականացումը, արդյունաբերական ոլորտում, այդ թվում՝ անդամ պետությունների արդյունաբերական ապրանքների շարժման ճանապարհին խոչընդոտների վերացումը:

4. Միության շրջանակներում արդյունաբերական քաղաքականություն իրականացնելու նպատակներին հասնելու համար անդամ պետությունները կարող են՝

1) իրականացնել արդյունաբերության զարգացման պլանների վերաբերյալ փոխտեղեկատվություն.

2) կազմակերպել անդամ պետությունների՝ ազգային արդյունաբերական քաղաքականության մշակման եւ իրականացման համար պատասխանատու լիազոր մարմինների ներկայացուցիչների կանոնավոր հանդիպումներ (խորհրդատվություններ), այդ թվում՝ Հանձնաժողովի հարթակում.

3) մշակել եւ իրականացնել տնտեսական գործունեության՝ արդյունաբերական համագործակցության համար առաջնահերթություն հանդիսացող տեսակների զարգացման համատեղ ծրագրեր.

4) մշակել եւ համաձայնեցնել զգայուն ապրանքների ցանկը.

5) իրականացնել համատեղ նախագծեր, այդ թվում՝ ենթակառուցվածքի զարգացման ուղղությամբ, որն անհրաժեշտ է անդամ պետությունների արդյունաբերական համագործակցության արդյունավետությունը բարձրացնելու եւ արդյունաբերական կոոպերացիան խորացնելու համար.

6) զարգացնել տեխնոլոգիական եւ տեղեկատվական ռեսուրսներն արդյունաբերական համագործակցության նպատակներով.

7) իրականացնել գիտահետազոտական եւ փորձակոնստրուկտորային համատեղ աշխատանքներ բարձր տեխնոլոգիական արտադրությունները խթանելու նպատակով:

8) իրականացնել խոչընդոտների վերացմանը եւ փոխշահավետ համագործակցության զարգացմանն ուղղված այլ միջոցներ:

5. Անհրաժեշտության դեպքում մշակվում են սույն հոդվածի 4-րդ կետում նշված միջոցների իրականացման համապատասխան կարգեր՝ համաձայն Միջկառավարական խորհրդի որոշման:

6. Անդամ պետությունները մշակում են Միության շրջանակներում արդյունաբերական համագործակցության Հիմնական ուղղությունները (այսուհետ՝ Հիմնական ուղղություններ), որոնք հաստատվում են Միջկառավարական խորհրդի կողմից, եւ որոնցում, ի թիվս այլոց, ներառված են տնտեսական գործունեության՝ արդյունաբերական համագործակցության համար առաջնահերթություն հանդիսացող տեսակները եւ զգայուն ապրանքները:

Հանձնաժողովը կատարում է Հիմնական ուղղությունների իրականացման տարեկան դիտանցում եւ վերլուծություն եւ, անհրաժեշտության դեպքում, անդամ պետությունների հետ համաձայնեցնելով, պատրաստում է առաջարկություններ Հիմնական ուղղությունները ճշգրտելու վերաբերյալ:

7. Առետրային, մաքսասակագնային, մրցակցային, պետական գնումների, տեխնիկական կանոնակարգման, ձեռնարկատիրական գործունեության, տրանսպորտի ու ենթակառուցվածքի եւ այլ ոլորտներում քաղաքականություն մշակելիս եւ իրականացնելիս հաշվի են առնվում անդամ պետությունների արդյունաբերության զարգացման շահերը:

8. Զգայուն ապրանքների առումով՝ նախքան արդյունաբերական քաղաքականության միջոցներ ձեռնարկելն անդամ պետությունները խորհրդատվություն են իրականացնում միմյանց շահերը փոխադարձաբար հաշվի առնելու համար:

Անդամ պետություններն ապահովում են ազգային արդյունաբերական քաղաքականության իրականացման պլանավորված ուղղությունների մասին նախնական փոխտեղեկատվությունը զգայուն ապրանքների հաստատված ցանկի մասով:

Անդամ պետությունները Հանձնաժողովի հետ համատեղ մշակում են նշված խորհրդատվությունների եւ (կամ) փոխադարձ տեղեկատվության իրականացման կարգը, որը հաստատվում է Հանձնաժողովի խորհրդի կողմից:

9. Միության շրջանակներում արդյունաբերական համագործակցություն իրականացնելու համար անդամ պետությունները Հանձնաժողովի կողմից տրամադրվող խորհրդատվական աջակցության եւ իրականացվող համակարգման միջոցով կարող են մշակել եւ կիրառել հետեւյալ գործիքները՝

1) փոխշահավետ արդյունաբերական կոոպերացիայի խթանում բարձր տեխնոլոգիական, նորարարական եւ մրցունակ արտադրանք ստեղծելու նպատակով:

2) համատեղ ծրագրեր եւ նախագծեր անդամ պետությունների՝ փոխշահավետ հիմունքներով մասնակցությամբ:

3) համատեղ տեխնոլոգիական հարթակներ եւ արդյունաբերական խմբավորումներ:

4) այլ գործիքներ, որոնք նպաստում են արդյունաբերական համագործակցության զարգացմանը:

10. Սույն հոդվածը կատարելու համար անդամ պետությունները Հանձնաժողովի մասնակցությամբ կարող են մշակել լրացուցիչ փաստաթղթեր եւ մեխանիզմներ:

11. Հանձնաժողովն իրականացնում է արդյունաբերական համագործակցության հիմնական ուղղություններով անդամ պետությունների գործունեության խորհրդատվական աջակցություն եւ համակարգում սույն Պայմանագրով սահմանված լիազորությունների շրջանակներում՝ համաձայն սույն Պայմանագրի թիվ 27 հավելվածի:

Սույն հոդվածի նպատակներով կիրառվում են հասկացություններ՝ սույն Պայմանագրի թիվ 27 հավելվածին համապատասխան:

Հոդված 93

Արդյունաբերական սուբսիդիաներ

1. Անդամ պետությունների տնտեսությունների կայուն եւ արդյունավետ զարգացման համար պայմաններ, ինչպես նաեւ անդամ պետությունների միջեւ փոխադարձ առեւտրի զարգացմանը եւ բարեխիղճ մրցակցությանը նպաստող պայմաններ ապահովելու նպատակով անդամ պետությունների տարածքներում միասնական կանոններ են գործում արդյունաբերական ապրանքների հետ կապված սուբսիդիաների տրամադրման համար, այդ թվում՝ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի համաձայն՝ արդյունաբերական ապրանքների արտադրության, իրացման եւ սպառման հետ անմիջականորեն կապված ծառայությունների մատուցման կամ ստացման դեպքում:

2. Սույն հոդվածից եւ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածից բխող՝ անդամ պետությունների պարտավորությունները չեն տարածվում անդամ պետությունների՝ երրորդ երկրների հետ իրավահարաբերությունների վրա:

3. Սույն հոդվածի նպատակներով՝ սուբսիդիա ասելով պետք է հասկանալ՝

ա) անդամ պետության սուբսիդավորող մարմնի (կամ անդամ պետության կողմից լիազորված կառույցի) կողմից տրամադրվող ֆինանսական աջակցություն, որի արդյունքում ստեղծվում (ապահովվում) են առավելություններ եւ որն իրականացվում է՝

դրամական միջոցների ուղղակի փոխանցման (օրինակ՝ անվերադարձ տրամադրվող փոխատվությունների, վարկերի) կամ կանոնադրական կապիտալում մասնաբաժին ձեռք բերելու կամ այն մեծացնելու կամ այդպիսի միջոցներ փոխանցելու պարտավորության (օրինակ՝ վարկային երաշխիքների) միջոցով.

այն վճարների գանձումից ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն հրաժարվելու միջոցով, որոնք պետք է մուտքագրվեին անդամ պետության եկամուտների կազմի մեջ (օրինակ՝ հարկային արտոնություններ, պարտքի դուրսգրում): Ընդ որում, արտահանվող արդյունաբերական ապրանքն այն տուրքերից եւ հարկերից ազատելը, որոնք գանձվում են ներքին սպառման համար նախատեսված նույնանման ապրանքի համար, կամ այդպիսի տուրքերը եւ հարկերը նվազեցնելը, կամ այդպիսի տուրքերը եւ հարկերը վերադարձնելը՝ փաստացի հաշվեգրված գումարը չգերազանցող չափով, չի դիտարկվում որպես սուբսիդիա.

ապրանքների կամ ծառայությունների տրամադրման միջոցով (բացառությամբ ընդհանուր ենթակառուցվածքի պահպանման եւ զարգացման համար նախատեսված ապրանքների կամ ծառայությունների).

արդյունաբերական ապրանքներ ձեռք բերելու միջոցով.

բ) եկամուտների կամ գների պահպանման ցանկացած այլ ձեւ, որն (ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն) ազդում է ցանկացած անդամ պետության տարածքից արդյունաբերական ապրանքի ներմուծման ծավալների կրճատման կամ ցանկացած անդամ պետության տարածք արդյունաբերական ապրանքի արտահանման ծավալների մեծացման վրա, որի արդյունքում առավելություն է տրամադրվում:

Սուբսիդիաների տեսակները նախատեսվում են սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածով:

4. Սուբսիդավորող մարմինը ցանկացած այլ կազմակերպության կարող է հանձնարարել կամ պատվիրակել իրեն վերապահված մեկ կամ մի քանի՝ սուբսիդիաների տրամադրման հետ կապված գործառույթների իրականացումը: Նման կազմակերպության գործողությունները դիտարկվում են որպես սուբսիդավորող մարմնի գործողություններ:

Անդամ պետության ղեկավարի՝ սուբսիդիաների տրամադրմանն ուղղված ակտերը դիտարկվում են որպես սուբսիդավորող մարմնի գործողություններ:

5. Անդամ պետության տարածքում տրամադրվող սուբսիդիաների՝ սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի դրույթների հետ համապատասխանության վերլուծության նպատակով քննությունն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածով նախատեսված կարգով:

6. Հանձնաժողովն ապահովում է սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի դրույթների իրականացման նկատմամբ հսկողությունը եւ օժտվում է հետեւյալ լիազորություններով՝

1) անդամ պետությունների օրենսդրության՝ սուբսիդիաների տրամադրման առնչությամբ սույն Պայմանագրի դրույթների հետ համապատասխանության մասով մոնիթորինգի իրականացում եւ համեմատական-իրավական վերլուծության անցկացում, ինչպես նաեւ տարեկան հաշվետվությունների կազմում անդամ պետությունների կողմից սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի դրույթների կատարման վերաբերյալ.

2) աջակցության տրամադրում սուբսիդիաների տրամադրման բնագավառում անդամ պետությունների օրենսդրության ներդաշնակեցման եւ միասնականացման հարցերի շուրջ անդամ պետությունների խորհրդակցությունների կազմակերպման գործընթացում.

3) անդամ պետությունների կողմից պարտադիր կատարման ենթակա՝ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածով նախատեսված որոշումների ընդունում՝ ըստ տրամադրման համար նախատեսվող եւ տրամադրված սուբսիդիաների կամավոր համաձայնեցման գործընթացի արդյունքների, այդ թվում՝

հատուկ սուբսիդիաների թույլատրելիության կամ անթույլատրելիության վերաբերյալ որոշման ընդունում՝ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի 6-րդ կետի համաձայն եւ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածով նախատեսված՝ Միության շրջանակներում առկա միջազգային պայմանագրով սահմանված չափորոշիչների հիման վրա,

քննության անցկացում հատուկ սուբսիդիաների տրամադրման փաստերով եւ դրանց վերաբերյալ պարտադիր որոշումների ընդունում՝ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի 7-րդ կետով նախատեսված՝ Միության շրջանակներում առկա միջազգային պայմանագրով սահմանված դեպքերում,

սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի դրույթների կատարման հետ կապված հարցերի շուրջ տարաձայնությունների լուծում եւ դրանց կիրառման վերաբերյալ պարզաբանումների տրամադրում,

4) սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի 7-րդ կետով նախատեսված՝ Միության շրջանակներում առկա միջազգային պայմանագրով սահմանվող կարգով ու պայմաններով տրամադրվող սուբսիդիաների վերաբերյալ հարցումների ուղարկում եւ տեղեկությունների ստացում:

Սույն կետի 3-րդ եւ 4-րդ ենթակետերի կիրառումն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 105-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված անցումային դրույթները:

7. Սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի դրույթների հետ կապված վեճերն առաջին հերթին լուծվում են բանակցությունների եւ խորհրդակցությունների անցկացման միջոցով: Եթե վեճը բանակցությունների եւ խորհրդակցությունների միջոցով չի լուծվում վեճը հարուցած անդամ պետության կողմից պատասխանող պետությանն ուղարկված՝ դրանց անցկացման վերաբերյալ պաշտոնական գրավոր դիմում-խնդրանքի ամսաթվից հետո 60 օրացուցային օրվա ընթացքում, ապա հայցվոր պետությունն իրավունք ունի դիմել Միության դատարան:

Եթե Միության դատարանի որոշումները չեն կատարվում սահմանված ժամկետում, կամ եթե Միության դատարանը որոշում է, որ այն միջոցները, որոնց մասին տեղեկացրել է պատասխանող պետությունը, չեն համապատասխանում սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի դրույթներին, ապա հայցվոր պետությունն իրավունք ունի համաչափ պատասխան միջոցներ ձեռնարկել:

8. Այն ժամկետը, որի ընթացքում անդամ պետությունները կարող են վիճարկել սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելվածի խախտմամբ տրամադրված հատուկ սուբսիդիան, կազմում է 5 տարի՝ սկսած հատուկ սուբսիդիայի տրամադրման ամսաթվից:

Բաժին XXV ԱԳՐԱՐԳՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԻՐ

Հոդված 94

Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության նպատակները եւ խնդիրները

1. Յուրաքանչյուր անդամ պետության եւ ընդհանուր առմամբ Միության բնակչության շահերից ելնելով՝ ագրոարդյունաբերական համալիրի եւ գյուղական տարածքների զարգացման, ինչպես նաեւ Միության շրջանակներում տնտեսական ինտեգրման նպատակներով իրականացվում է համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականություն, ինչը ենթադրում է նաեւ սույն Պայմանագրով եւ ագրոարդյունաբերական համալիրի ոլորտում Միության շրջանակներում միջազգային այլ պայմանագրերով նախատեսված կարգավորման մեխանիզմների կիրառում, անդամ պետությունների կողմից փոխադարձաբար միմյանց եւ Հանձնաժողովին՝ արտադրության զարգացման նախագծերի (ծրագրերի) տրամադրում՝ «զգային» գյուղատնտեսական ապրանքներից յուրաքանչյուրի համար, որոնց ցանկը կազմվում է անդամ պետությունների առաջարկների հիման վրա եւ հաստատվում Հանձնաժողովի խորհրդի կողմից:

2. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության հիմնական նպատակն է մրցունակ գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի արտադրության ծավալների օպտիմալացման համար անդամ պետությունների ռեսուրսային ներուժի արդյունավետ իրացումը, ընդհանուր ագրարային շուկայի կարիքների բավարարումը, ինչպես նաեւ գյուղատնտեսական արտադրանքի ու պարենի արտահանման ավելացումը:

3. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության իրականացմամբ ապահովվում է հետեւյալ խնդիրների իրագործումը՝

1) գյուղատնտեսական ապրանքների եւ պարենի արտադրության եւ շուկաների հավասարակշռված զարգացում,

2) անդամ պետությունների սուբյեկտների միջեւ արդար մրցակցության, ինչպես նաեւ ագրարային շուկա մուտքի հավասար պայմանների ապահովում,

3) գյուղատնտեսական ապրանքների եւ պարենի շրջանառության հետ կապված պահանջների միասնականացում,

4) ներքին եւ արտաքին շուկաներում անդամ պետությունների արտադրողների շահերի պաշտպանություն:

Հոդված 95

Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները եւ գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցները

1. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության խնդիրների իրագործումը ենթադրում է միջպետական համագործակցության մեխանիզմների կիրառում հետեւյալ հիմնական ուղղություններով՝

- 1) կանխատեսում ագրոարդյունաբերական համալիրում,
- 2) գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցություն,
- 3) ընդհանուր ագրարային շուկայի կարգավորում,
- 4) ընդհանուր պահանջներ արտադրանքի արտադրության եւ շրջանառության ոլորտում,
- 5) գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի արտահանման զարգացում,
- 6) ագրոարդյունաբերական համալիրի գիտական եւ նորարարական զարգացում,
- 7) ագրոարդյունաբերական համալիրի ինտեգրացված տեղեկատվական ապահովում:

2. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության միջոցների իրականացման համար անդամ պետությունների ներկայացուցիչների հետ անցկացվում են Հանձնաժողովի կողմից տարին մեկ անգամից ոչ պակաս կազմակերպվող կանոնավոր խորհրդակցություններ, այդ թվում՝ «զգայուն» գյուղատնտեսական ապրանքների առնչությամբ: Խորհրդակցությունների արդյունքում սույն հոդվածի 1 կետում սահմանված հիմնական ուղղությունների շրջանակներում մշակվում են համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության իրականացման հետ կապված առաջարկություններ:

3. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականությունն իրականացնելիս անդամ պետությունները հաշվի են առնում գյուղատնտեսության ոլորտում գործունեության առանձնահատուկ բնույթը, որը պայմանավորված է ոչ միայն ճյուղի արդյունաբերական, տնտեսական, այլեւ սոցիալական նշանակությամբ, անդամ պետությունների շրջանների եւ տարածքների միջեւ կառուցվածքային ու բնակլիմայական տարբերություններով:

4. Ինտեգրացիոն փոխգործակցության այլ ոլորտներում, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի նկատմամբ սանիտարական, բուսասանիտարական եւ անասնաբուժական (անասնաբուժասանիտարական) միջոցների ապահովման ոլորտում քաղաքականությունն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության նպատակները, խնդիրները եւ ուղղությունները:

5. Միության շրջանակներում գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցությունն իրականացվում է սույն Պայմանագրի թիվ 29 հավելվածի մոտեցումներին համապատասխան:

6. Սույն հոդվածի եւ սույն Պայմանագրի թիվ 29 հավելվածի հետ կապված վեճերը նախ եւ առաջ լուծվում են Հանձնաժողովի մասնակցությամբ բանակցությունների ու խորհրդակցությունների անցկացման միջոցով: Եթե վեճը բանակցությունների եւ խորհրդակցությունների միջոցով չի կարգավորվում դրանց անցկացման վերաբերյալ վեճը հարուցած անդամ պետության կողմից որպես պատասխանող հանդես եկող անդամ պետությանն ուղարկված պաշտոնական գրավոր դիմում-խնդրանքի ամսաթվից 60 օրացուցային օրվա ընթացքում, ապա հայցվոր հանդիսացող անդամ պետությունը իրավունք ունի դիմելու Միության դատարան:

Բանակցություններ եւ խորհրդակցություններ անցկացնելու վերաբերյալ պաշտոնական գրավոր դիմում-խնդրանք ուղարկելու դեպքում հայցվոր հանդիսացող անդամ պետությունը նման դիմում-խնդրանքն ուղարկելու օրվանից 10 օրացուցային օրվա ընթացքում այդ մասին տեղեկացնում Հանձնաժողովին:

7. Համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության իրագործման համար Հանձնաժողովն իրականացնում է հետեւյալը՝

1) համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության հիմնական ուղղությունների՝ անդամ պետությունների հետ համատեղ մշակում, համակարգում եւ իրագործում վերապահված լիազորությունների շրջանակներում.

2) ագրոարդյունաբերական համալիրի զարգացման, գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենի պահանջարկի եւ առաջարկի վերաբերյալ համատեղ կանխատեսումներն անդամ պետությունների կողմից նախապատրաստելու ժամանակ գործունեության համակարգումը.

3) անդամ պետությունների կողմից ագրոարդյունաբերական համալիրի եւ դրա առանձին ճյուղերի զարգացման ծրագրերի փոխադարձ տրամադրման համակարգում.

4) անդամ պետությունների ագրոարդյունաբերական համալիրների զարգացման, անդամ պետությունների կողմից ագրոարդյունաբերական համալիրների պետական կարգավորման միջոցների, այդ թվում՝ գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցների կիրառման մոնիթորինգ.

5) արտադրվող արտադրանքի գնային մոնիթորինգ եւ մրցունակության վերլուծություն՝ ըստ անդամ պետությունների կողմից համաձայնեցված անվանացանկի.

6) աջակցություն ագրոարդյունաբերական համալիրի ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության, այդ թվում՝ գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ոլորտում օրենսդրության ներդաշնակեցման, ինչպես նաեւ գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ոլորտում պարտականությունների կատարման հետ կապված վեճերի լուծման հարցերով խորհրդակցությունների եւ բանակցությունների կազմակերպման գործում.

7) գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ոլորտում անդամ պետությունների օրենսդրության մոնիթորինգ եւ համեմատական-իրավական վերլուծության իրականացում՝ Միության շրջանակներում պարտավորություններին դրա համապատասխանության առումով.

8) ագրոարդյունաբերության համալիրի եւ անդամ պետություններում գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ոլորտում պետական քաղաքականության վերաբերյալ համառոտ ակնարկների, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական աջակցության արդյունավետության բարձրացման վերաբերյալ առաջարկությունների պատրաստում եւ տրամադրում անդամ պետություններին.

9) անդամ պետություններին գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության ծավալների հաշվարկման հետ կապված հարցերում օժանդակության ցուցաբերում.

10) անդամ պետությունների հետ համատեղ ագրոարդյունաբերական համալիրի ոլորտում արտահանման ներուժի զարգացմանն ուղղված համաձայնեցված գործողությունների իրականացման վերաբերյալ առաջարկությունների պատրաստում.

11) ագրոարդյունաբերական համալիրի ոլորտում անդամ պետությունների կողմից համատեղ գիտանորարարական գործունեություն իրականացնելիս, այդ թվում՝ անդամ պետությունների կողմից միջպետական ծրագրերի իրագործման շրջանակներում գործողությունների համակարգում.

12) տոհմային կենդանիներից ստացվող արտադրանքի ներմուծման, արտահանման եւ Միության մաքսային տարածքով տեղափոխման պայմանների, տոհմային կենդանիների տոհմային արժեքի սահմանման մեթոդների, ինչպես նաեւ տոհմային վկայականների (սերտիֆիկատների, անձնագրերի) ձեւանմուշների հետ կապված միասնականացված պահանջների մշակման եւ կատարման համակարգում անդամ պետությունների կողմից.

13) գյուղատնտեսական բույսերի սորտափորձարկման եւ սերմնաբուծության, ինչպես նաեւ անդամ պետությունների կողմից՝ սերմերի սորտային եւ ցանքային որակը հաստատող փաստաթղթերի փոխադարձ ճանաչման ոլորտում միասնականացված պահանջների մշակման եւ կատարման համակարգում.

14) համաձայնեցված (համակարգված) ագրոարդյունաբերական քաղաքականության հիմնական ուղղությունների շրջանակներում հավասար մրցակցային պայմանների ապահովման հարցում օժանդակության ցուցաբերում:

Բաժին XXVI **ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՄԻԳՐԱՑԻԱ**

Հոդված 96

Աշխատանքային միգրացիայի ոլորտում անդամ պետությունների համագործակցությունը

1. Անդամ պետությունները համագործակցում են Միության շրջանակներում աշխատանքային միգրացիայի կարգավորման ոլորտում քաղաքականության համաձայնեցման, ինչպես նաև անդամ պետություններում աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու նպատակով անդամ պետությունների աշխատավորների կազմակերպված հավաքագրման եւ ներգրավման հարցում աջակցություն ցուցաբերելու առումով:

2. Աշխատանքային միգրացիայի ոլորտում անդամ պետությունների համագործակցությունն իրականացվում է անդամ պետությունների պետական մարմինների փոխգործակցության միջոցով, որոնց իրավասությանն են վերապահվում համապատասխան հարցերը:

3. Միության շրջանակներում աշխատանքային միգրացիայի ոլորտում անդամ պետությունների համագործակցությունն իրականացվում է հետևյալ ձևով.

1) աշխատանքային միգրացիայի ոլորտում ընդհանուր մոտեցումների եւ սկզբունքների համաձայնեցում,

2) նորմատիվ իրավական ակտերի փոխանակում,

3) տեղեկությունների փոխանակում,

4) ոչ հավաստի տեղեկությունների տարածման կանխարգելմանն ուղղված միջոցների իրականացում,

5) փորձի փոխանակում, ստաժավորումների, սեմինարների եւ կրթական դասընթացների իրականացում,

6) խորհրդատվական մարմինների շրջանակներում համագործակցություն:

4. Անդամ պետությունների համաձայնեցմամբ միգրացիայի ոլորտում կարող են սահմանվել համագործակցության այլ ձևեր:

5. Սույն բաժնում գործածվող հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստները՝

«մուտքի պետություն»՝ անդամ պետություն, որի տարածք մեկնում է այլ անդամ պետության քաղաքացի.

«մշտական բնակության պետություն»՝ անդամ պետություն, որի քաղաքացի է համարվում անդամ պետության աշխատավորը.

«աշխատանքի տեղավորման պետություն»՝ անդամ պետություն, որի տարածքում իրականացվում է աշխատանքային գործունեությունը.

«կրթության վերաբերյալ փաստաթղթեր»՝ կրթության վերաբերյալ պետական նմուշի փաստաթղթեր, ինչպես նաև կրթության վերաբերյալ փաստաթղթեր, որոնք ճանաչվում են կրթության վերաբերյալ պետական փաստաթղթերի մակարդակով.

«աշխատանքի (ծառայությունների) պատվիրատու»՝ իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ, որն անդամ պետության աշխատավորին տրամադրում է աշխատանք աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով եւ պայմաններով նրա հետ կնքված քաղաքացիաիրավական պայմանագրի հիման վրա կնքվել է .

«միգրացիոն քարտ (թերթիկ)»՝ փաստաթուղթ, որը տեղեկություններ է պարունակում այլ անդամ պետության տարածք մուտք գործող անդամ պետության քաղաքացու մասին, եւ

օգտագործվում է հաշվառման եւ մուտքի պետության տարածքում նրա ժամանակավոր գտնվելու նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու համար.

«գործատու»՝ իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձ, որն անդամ պետության աշխատավորին տրամադրում է աշխատանք աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով եւ պայմաններով նրա հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրի հիման վրա..

«սոցիալական ապահովություն (սոցիալական ապահովագրություն)»՝ ժամանակավոր անաշխատունակության եւ մայրանալու հետ կապված դեպքերի պարտադիր ապահովագրություն, արտադրական դժբախտ պատահարների եւ մասնագիտական հիվանդությունների դեպքերի պարտադիր ապահովագրություն եւ պարտադիր բժշկական ապահովագրություն.

«աշխատանքային գործունեություն»՝ աշխատանքային պայմանագրի վրա հիմնված գործունեություն կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրի վրա հիմնված աշխատանքների կատարման (ծառայությունների մատուցման) հետ կապված գործունեություն, որորն իրականացվում է աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում՝ տվյալ պետության օրենսդրությանը համապատասխան.

«անդամ պետության աշխատավոր»՝ անդամ պետության քաղաքացի հանդիսացող անձ, որն օրինական հիմքով գտնվում է եւ օրինական հիմքով աշխատանքային գործունեություն է իրականացնում աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում, սակայն այդ պետության քաղաքացի չէ եւ այդ պետությունում մշտական բնակություն չի հաստատել.

«ընտանիքի անդամ»՝ անձ, ով ամուսնացած է անդամ պետության աշխատավորի հետ, ինչպես նաեւ նրա խնամքի տակ գտնվող երեխաները եւ այլ անձինք, ովքեր համարվում են ընտանիքի անդամներ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրության համաձայն:

Հոդված 97

Անդամ պետությունների աշխատավորների աշխատանքային գործունեությունը

1. Անդամ պետության գործատուները եւ (կամ) աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուներն իրավունք ունեն անդամ պետությունների աշխատավորներին ներգրավել աշխատանքային գործունեության իրականացման մեջ՝ առանց հաշվի առնելու աշխատանքի ազգային շուկայի պաշտպանության առումով սահմանափակումները: Ընդ որում, անդամ պետությունների աշխատավորներից չի պահանջվում ստանալ աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու թույլտվություն աշխատանքի տեղավորման պետությունում:

2. Անդամ պետությունները չեն սահմանում եւ չեն կիրառում աշխատանքի ազգային շուկայի պաշտպանության նպատակով իրենց օրենսդրությամբ սահմանված սահմանափակումները՝ բացառությամբ սույն Պայմանագրով եւ անդամ պետությունների օրենսդրությամբ սահմանված սահմանափակումների, որոնց նպատակն է ապահովել ազգային անվտանգությունը (այդ թվում՝ ռազմավարական նշանակություն ունեցող տնտեսության ճյուղերում) եւ հասարակական կարգը՝ անդամ պետության աշխատավորների կողմից իրականացվող աշխատանքային գործունեության, գործունեության տեսակի եւ գտնվելու տարածքի առումով:

3. Աշխատանքի տեղավորման պետությունում անդամ պետությունների աշխատավորների կողմից աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու նպատակով ճանաչվում են կրթության վերաբերյալ այն փաստաթղթերը, որոնք տրված են անդամ պետությունների կրթական կազմակերպությունների (կրթական հաստատությունների, կրթության ոլորտում գործող կազմակերպությունների) կողմից՝ առանց աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ սահմանված կրթության վերաբերյալ փաստաթղթերի ճանաչման ընթացակարգերի անցկացման:

Մեկ անդամ պետության այն աշխատավորների նկատմամբ որոնք այլ անդամ պետությունում հավակնում են զբաղվել մանկավարժական, իրավաբանական, բժշկական կամ դեղագործական գործունեությամբ, կիրառվում է աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ սահմանված կրթության վերաբերյալ փաստաթղթերի ճանաչման ընթացակարգը, եւ նրանց կարող է թույլատրվել զբաղվել համապատասխանաբար մանկավարժական, իրավաբանական, բժշկական կամ դեղագործական գործունեությամբ՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

Անդամ պետությունների լիազոր մարմինների կողմից տրված գիտական աստիճանների եւ գիտական կոչումների վերաբերյալ փաստաթղթերը ճանաչվում են աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

Գործատուները (աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուները) իրավունք ունեն պահանջել կրթության վերաբերյալ փաստաթղթի՝ աշխատանքի տեղավորման պետության լեզվով նոտարական թարգմանությունը, ինչպես նաեւ անհրաժեշտության դեպքում անդամ պետության աշխատավորի կրթության վերաբերյալ փաստաթղթերի ստուգման նպատակներով հարցումներ ուղարկել , այդ թվում՝ տվյալների տեղեկատվական բազաներ, կրթության վերաբերյալ փաստաթուղթ տրամադրած կրթական կազմակերպություններ (կրթական հաստատություններ, կրթության ոլորտում գործող կազմակերպություններ) դիմելու միջոցով, եւ ստանալ համապատասխան պատասխանները:

4. Անդամ պետության աշխատավորի աշխատանքային գործունեությունը կարգավորվում է աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի դրույթները:

5. Աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում անդամ պետության աշխատավորի եւ ընտանիքի անդամների ժամանակավոր գտնվելու (բնակության) ժամկետը որոշվում է աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրի գործողության ժամկետով, որն անդամ պետության աշխատավորը կնքել է գործատուի կամ աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուի հետ:

6. Աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու կամ աշխատանքի տեղավորվելու նպատակներով այլ անդամ պետության տարածք ժամանած անդամ պետության քաղաքացիները եւ նրանց ընտանիքների անդամները մուտք գործելու ամսաթվից սկսած 30 օրվա ընթացքում ազատվում են գրանցման (հաշվառման կանգնելու) պարտավորությունից:

Եթե անդամ պետության քաղաքացիները մեկ այլ անդամ պետության տարածքում գտնվում են մուտք գործելու ամսաթվից սկսած 30 օրից ավելի ժամկետով, ապա այդ քաղաքացիները պետք է գրանցվեն (հաշվառման կանգնեն) մուտքի պետության օրենսդրության համաձայն, եթե նման պարտավորությունը սահմանվում է մուտքի պետության օրենսդրությամբ:

7. Անդամ պետության քաղաքացիները մուտքի պետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում մեկ այլ անդամ պետության տարածք մուտք գործելիս օգտագործում են միգրացիոն քարտեր (թերթիկներ), եթե այլ բան նախատեսված չէ անդամ պետությունների առանձին միջազգային պայմանագրերով:

8. Եթե անդամ պետության քաղաքացիները մուտք են գործում մեկ այլ անդամ պետության տարածք սահմանային մարմնի կողմից պետական սահմանը հատելու վերաբերյալ նշում կատարելը թույլատրող գործող փաստաթղթերից որեւէ մեկով ապա նրանք ազատվում են միգրացիոն քարտ (թերթիկ) օգտագործելուց, եթե նման պարտավորություն սահմանված է մուտքի պետության օրենսդրությամբ՝ պայմանով, որ նրանց գտնվելու ժամկետը չի գերազանցում մուտք գործելու ամսաթվից սկսած 30-օրյա ժամկետը:

9. Աշխատանքի տեղավորման պետության տարածք մուտք գործելու ամսաթվից սկսած 90-օրյա ժամկետը լրանալուց հետո աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագրի վաղաժամկետ լուծման դեպքում անդամ պետության աշխատողը իրավունք ունի 15 օրվա ընթացքում կնքել նոր աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագիր՝ առանց աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքից դուրս գալու:

Հոդված 98

Անդամ պետության աշխատավորի իրավունքները եւ պարտականությունները

1. Անդամ պետության աշխատավորն իրավունք ունի զբաղվել մասնագիտական գործունեությամբ սույն Պայմանագրի եւ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրության համաձայն ճանաչված՝ կրթության մասին փաստաթղթերում, գիտական աստիճան տալու եւ (կամ) գիտական կոչում շնորհելու մասին փաստաթղթերում նշված մասնագիտության եւ որակավորման համաձայն:

2. Անդամ պետության աշխատավորը եւ նրա ընտանիքի անդամները, աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իրականացնում են հետեւյալ իրավունքները՝

1) իրեն պատկանող գույքի տիրապետման, օգտագործման եւ տնօրինման իրավունք.

2) սեփականության պաշտպանության իրավունք.

3) դրամական միջոցները անխոչընդոտ փոխանցելու իրավունք:

3. Անդամ պետությունների աշխատավորների եւ նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովությունը (սոցիալական ապահովագրությունը) (բացի կենսաթոշակայինից) իրականացվում է աշխատանքի տեղավորման պետության քաղաքացիների նկատմամբ կիրառվող նույն պայմաններով եւ նույն կարգով:

Անդամ պետությունների աշխատավորների աշխատանքային (ապահովագրական) ստաժը գումարվում է ընդհանուր աշխատանքային (ապահովագրական) ստաժին՝ սոցիալական ապահովության (սոցիալական ապահովագրության) նպատակներով (բացի կենսաթոշակայինից)՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրության համաձայն:

Անդամ պետությունների աշխատավորների եւ նրանց ընտանիքների անդամների կենսաթոշակային ապահովությունը կարգավորվում է մշտական բնակության պետության օրենսդրությամբ, ինչպես նաեւ անդամ պետությունների միջեւ առանձին միջազգային պայմանագրին համապատասխան:

4. Անդամ պետությունների աշխատավորների եւ նրանց ընտանիքների անդամների՝ շտապ բժշկական օգնություն (արտակարգ եւ անհետաձգելի վիճակներում) եւ այլ բժշկական օգնություն ստանալու իրավունքը կարգավորվում է թիվ 30 հավելվածով, ինչպես նաեւ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ եւ միջազգային պայմանագրերով սահմանված կարգով, որոնց մասնակիցն է այդ պետությունը:

5. Անդամ պետությունների աշխատավորն իրավունք ունի անդամագրվել արհեստակցական միություններին՝ աշխատանքի տեղավորման պետության քաղաքացիներին հավասար հիմունքներով:

6. Անդամ պետության աշխատավորն իրավունք ունի աշխատանքի տեղավորման պետության պետական մարմինների (որոնց իրավասության շրջանակում են համապատասխան խնդիրները) եւ գործատուի (աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուի) կողմից ստանալ տեղեկություններ, որոնք վերաբերում են իր կացության կարգին, աշխատանքային գործունեության իրականացման պայմաններին, ինչպես նաեւ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ նախատեսված իրավունքներին եւ պարտականություններին:

7. Անդամ պետության աշխատավորի (այդ թվում՝ նախկին աշխատավորի) պահանջով գործատուն (աշխատանքների (ծառայությունների) պատվիրատուն) պարտավոր է անհատույց նրան տրամադրել տեղեկանք (տեղեկանքներ) եւ (կամ) տեղեկանքի (տեղեկանքների) հաստատված պատճենը՝ նշելով մասնագիտության (մասնագիտացման, որակավորման եւ պաշտոնի), աշխատանքի ժամանակահատվածի եւ աշխատավարձի չափի մասին՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում:

8. Անդամ պետության աշխատավորի երեխաները, որոնք նրա հետ համատեղ բնակվում են աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում, իրավունք ունեն հաճախելու նախադպրոցական հաստատություններ, ստանալու կրթություն՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

9. Անդամ պետության աշխատավորները եւ նրանց ընտանիքների անդամները պարտավոր են պահպանել աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրության պահանջները, հարգել աշխատանքի տեղավորման պետության ազգերի մշակույթն ու ավանդույթները, պատասխանատվություն կրել իրավախախտումներ կատարելու համար՝ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրությանը համապատասխան:

10. Անդամ պետության աշխատավորի եկամուտները, որոնք նա ստացել է աշխատանքի տեղավորման պետության տարածքում աշխատանքային գործունեություն իրականացնելու համար, ենթակա են հարկման միջազգային պայմանագրերի եւ աշխատանքի տեղավորման պետության օրենսդրության համաձայն՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի դրույթները:

ՄԱՍ ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎ ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ԲԱԺԻՆ XXVII ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 99

Ընդհանուր անցումային դրույթներ

1. Անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրերը, որոնք կնքվել են Մաքսային միության եւ Միասնական տնտեսական տարածքի իրավապայմանագրային բազայի ձեւավորման շրջանակներում եւ գործում են սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի դրությամբ, Միության իրավունքի մաս են կազմում որպես Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրեր եւ կիրառվում են այնքանով, որքանով չեն հակասում սույն Պայմանագրին:

2. Պետությունների ղեկավարների մակարդակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի ընդունած որոշումները, կառավարությունների ղեկավարների մակարդակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի եւ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի ընդունած որոշումները, որոնք գործում են սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի դրությամբ, պահպանում են իրենց իրավաբանական ուժը եւ կիրառվում են այնքանով, որքանով չեն հակասում սույն Պայմանագրին:

3. Սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու ամսաթվից՝

պետությունների ղեկավարների մակարդակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի եւ կառավարությունների ղեկավարների մակարդակով Եվրասիական տնտեսական բարձրագույն խորհրդի գործառույթներն ու լիազորությունները, որոնք գործել են՝ «Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի մասին» 2011 թվականի նոյեմբերի 18-ի պայմանագրին

համապատասխան, իրականացվում են սույն Պայմանագրին համապատասխան գործող Բարձրագույն խորհրդի եւ Միջկառավարական խորհրդի կողմից՝ համապատասխանաբար.

«Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի մասին» 2011 թվականի նոյեմբերի 18-ի պայմանագրին համապատասխան ստեղծված Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովն իրականացնում է իր գործունեությունը՝ սույն Պայմանագրին համապատասխան.

Հանձնաժողովի կոլեգիայի անդամները, որոնք նշանակվել են սույն պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելուց առաջ, շարունակում են իրականացնել իրենց գործառույթները մինչեւ իրենց լիազորությունների ժամկետի ավարտը, որի համար նրանք նշանակվել են.

դեպարտամենտների տնօրենները եւ տնօրենների տեղակալները, որոնց հետ աշխատանքային պայմանագրերը կնքվել են մինչեւ սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը, շարունակում են կատարել իրենց վերապահված պարտականությունները մինչեւ աշխատանքային պայմանագրերով նախատեսված ժամկետի ավարտը.

Հանձնաժողովի կառուցվածքային ստորաբաժանումներում թափուր հաստիքների համալրումն իրականացվում է սույն Պայմանագրով նախատեսված կարգով:

4. Միության շրջանակներում գործում են նաեւ սույն Պայմանագրի թիվ 31 հավելվածում նշված միջազգային պայմանագրերը:

Հոդված 100

VII բաժնին առնչվող անցումային դրույթները

1. Միության շրջանակներում դեղամիջոցների ընդհանուր շուկան սկսում է գործել 2016 թվականի հունվարի 1-ից Միության շրջանակներում՝ դեղամիջոցների շրջանառության ընդհանուր սկզբունքներ եւ կանոններ սահմանող միջազգային պայմանագրին համապատասխան, որը պետք է կնքվի անդամ պետությունների կողմից 2015 թվականի հունվարի 1-ից ոչ ուշ:

2. Միության շրջանակներում բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) ընդհանուր շուկան սկսում է գործել 2016 թվականի հունվարի 1-ից Միության շրջանակներում՝ բժշկական արտադրատեսակների (բժշկական նշանակության արտադրատեսակների եւ բժշկական տեխնիկայի) շրջանառության ընդհանուր սկզբունքներ եւ կանոններ սահմանող միջազգային պայմանագրին համապատասխան, որը պետք է կնքվի անդամ պետությունների կողմից 2015 թվականի հունվարի 1-ից ոչ ուշ:

Հոդված 101

VIII բաժնին առնչվող անցումային դրույթները

1. Մինչեւ Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային օրենսգիրքն ուժի մեջ մտնելը Միության սահմաններում մաքսային կարգավորումն իրականացվում է՝ «Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի մասին» 2009 թվականի նոյեմբերի 27-ի պայմանագրին եւ անդամ պետությունների այլ միջազգային պայմանագրերին համապատասխան, որոնցով կարգավորվում են Մաքսային միության եւ Միասնական տնտեսական տարածքի իրավապայմանագրային բազայի ձեւավորման շրջանակներում կնքված մաքսային իրավահարաբերությունները, եւ որոնք, սույն Պայմանագրի 99-րդ հոդվածի համաձայն, Միության իրավունքի մաս են կազմում՝ հաշվի առնելով սույն հոդվածի դրույթները:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված միջազգային պայմանագրերի կիրառման նպատակներով՝ դրանցում կիրառված հասկացությունները ունեն հետեւյալ իմաստը՝

«Մաքսային միության անդամ պետություններ»՝ անդամ պետություններ՝ սույն Պայմանագրով սահմանված իմաստով.

«Մաքսային միության միասնական մաքսային տարածք (Մաքսային միության մաքսային տարածք)՝ Միության մաքսային տարածք.

«Մաքսային միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկ (Արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկ)՝ Եվրասիական տնտեսական միության արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկ.

«Մաքսային միության միասնական մաքսային սակագին»՝ Եվրասիական տնտեսական միության միասնական մաքսային սակագին.

«Մաքսային միության հանձնաժողով»՝ Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողով.

«Մաքսային միության անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրեր»՝ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրեր, այդ թվում՝ անդամ պետությունների միջազգային պայմանագրեր, որոնք, սույն Պայմանագրի 99-րդ հոդվածի համաձայն, Միության իրավունքի մաս են կազմում.

«Մաքսային միության մաքսային սահման (մաքսային սահման)»՝ Եվրասիական տնտեսական միության մաքսային սահման.

«Մաքսային միության ապրանք»՝ Եվրասիական տնտեսական միության ապրանք:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված միջազգային պայմանագրերի կիրառման նպատակով՝ արգելքներ եւ սահմանափակումներ են համարվում Միության մաքսային սահմանով տեղափոխվող ապրանքների դեպքում կիրառվող ոչ սակագնային կարգավորման միջոցները (այդ թվում՝ ընդհանուր բացառությունների, արտաքին ֆինանսական վիճակի պաշտպանության եւ վճարային հաշվեկշռի հավասարակշռության միակողմանի ապահովման նկատառումներով ներմուծվող միջոցները), տեխնիկական կարգավորման միջոցները, արտահանման վերահսկողության միջոցները եւ ռազմական նշանակության արտադրանքի դեպքում կիրառվող միջոցները, ինչպես նաեւ սանիտարական, անասնաբուժասանիտարական եւ կարանտինային բուսասանիտարական միջոցները եւ ճառագայթաբանական պահանջները:

Ընդ որում, ոչ սակագնային կարգավորման միջոցների, այդ թվում՝ ընդհանուր բացառությունների, արտաքին ֆինանսական վիճակի պաշտպանության եւ վճարային հաշվեկշռի հավասարակշռության միակողմանի ապահովման նկատառումներով ներմուծվող միջոցների թվին են պատկանում սույն Պայմանագրի 46-րդ եւ 47-րդ հոդվածներով սահմանված միջոցները:

Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված միջազգային պայմանագրերի դրույթները՝ բացառությամբ Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 3-րդ հոդվածի 3-րդ եւ 4-րդ կետերի, որոնք վերաբերում են արգելքներ եւ սահմանափակումներ սահմանելուն եւ կիրառելուն (չկիրառելուն), չեն կիրառվում:

Միության մաքսային սահմանով ապրանքների, այդ թվում՝ անձնական օգտագործման ապրանքների տեղափոխման դեպքում, եւ (կամ) ապրանքները մաքսային ընթացակարգով ձեւակերպելիս, արգելքների եւ սահմանափակումների պահպանումը հաստատվում է Հանձնաժողովի կողմից կամ անդամ պետությունների նորմատիվ իրավական ակտերով՝ սույն Պայմանագրին համապատասխան, կամ անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան սահմանված դեպքերում եւ կարգով արգելքների եւ սահմանափակումների պահանումը հաստատող փաստաթղթեր եւ (կամ) տեղեկություններ ներկայացնելու միջոցով:

Միության մաքսային սահմանով ապրանքներ տեղափոխելիս՝ անասնաբուժասանիտարական, կարանտինային բուսասանիտարական, սանիտարահամաճարակաբանական, ճառագայթաբանական եւ պետական հսկողության (վերահսկողության) մյուս ձեւերն իրականացվում եւ ձեւակերպվում են՝ սույն Պայմանագրին կամ Պայմանագրի համաձայն ընդունված՝ Հանձնաժողովի ակտերին կամ անդամ պետությունների նորմատիվ իրավական ակտերին կամ անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:

4. Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 51-րդ հոդվածը Մաքսային միության արտաքին տնտեսական գործունեության միասնական ապրանքային անվանացանկը վարելու մասով կիրառվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 45-րդ հոդվածի դրույթները:

5. Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 7-րդ գլուխը կիրառվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 37-րդ հոդվածի դրույթները:

6. Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 70-րդ հոդվածի 2-րդ կետը չի կիրառվում:

Հատուկ, հակազնազցման, փոխհատուցման տուրքերը սահմանվում են սույն Պայմանագրի դրույթներին համապատասխան եւ գանձվում են Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքով նախատեսված կարգով ներմուծման մաքսատուրք գանձելու նպատակով՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 48-րդ եւ 49-րդ հոդվածների դրույթները, ինչպես նաեւ հաշվի առնելով հետեւյալը:

Հատուկ, հակազնազցման, փոխհատուցման տուրքերը ենթակա են վճարման ապրանքները մաքսային ընթացակարգերով ձեւակերպելիս, որոնց պայմաններով, սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված միջազգային պայմանագրերի համաձայն, նախատեսվում են սահմանափակումներ՝ հատուկ պաշտպանական, հակազնազցման, փոխհատուցման միջոցներ կիրառելիս:

Հատուկ, հակազնազցման, փոխհատուցման տուրքերի հաշվարկը, այդ տուրքերի վճարման պարտավորությունների ծագումը եւ մարումը, դրանց վճարման կարգի եւ ժամկետների սահմանումն իրականացվում է Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքով՝ ներմուծման մաքսատուրքերի համար նախատեսված կարգով՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրով սահմանված առանձնահատկությունները:

«Երրորդ երկրների նկատմամբ հատուկ պաշտպանական, հակազնազցման եւ փոխհատուցման միջոցների կիրառման մասին» արձանագրության 104-րդ եւ 169-րդ կետերի համաձայն (սույն Պայմանագրի թիվ 8 հավելված) հակազնազցման կամ փոխհատուցման տուրքեր կիրառելիս՝ հակազնազցման, փոխհատուցման տուրքերն ենթակա են վճարման «Հակազնազցման կամ փոխհատուցման տուրքերի կիրառման մասին» Հանձնաժողովի որոշումն ուժի մեջ մտնելու օրվանից 30 աշխատանքային օրվանից ոչ ուշ, ինչպես նաեւ հաշվեգրման եւ բաշխման՝ նշված Արձանագրության հավելվածով սահմանված կարգով :

Հատուկ, հակազնազցման, փոխհատուցման տուրքերի վճարման ժամկետների փոփոխություն ժամկետի երկարաձգման կամ տարաժամկետ վճարման ձեռով չի թույլատրվում:

Սահմանված ժամկետում հատուկ, հակազնազցման, փոխհատուցման տուրքերը չվճարելու կամ ոչ ամբողջությամբ վճարելու դեպքում դրանց գանձումն իրականացվում է այն անդամ պետության՝ ներմուծման մաքսատուրքերի համար նախատեսված օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, որի մաքսային մարմինն իրականացնում է մաքսատուրքերի, հարկերի գանձում՝ տույժերի հավելագրմամբ: Ընդ որում, տուժանքների հաշվարկման, վճարման, գանձման եւ վերադարձման կարգը նույնանման է այն կարգին, որը սահմանված է ներմուծման մաքսատուրքերը չվճարելու կամ ոչ ամբողջությամբ վճարելու հետ կապված վճարվող, գանձվող տուժանքների համար:

Սույն կետի դրույթները տարածվում են ժամանակավոր հատուկ, ժամանակավոր հակազնազցման, ժամանակավոր փոխհատուցման տուրքերի հաշվարկման, վճարման եւ գանձման վրա:

7. Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 74-րդ հոդվածը սակագնային արտոնությունների մասով կիրառվում է՝ հաշվի առնելով սույն Պայմանագրի 43-րդ հոդվածի դրույթները:

8. Մաքսային միության մաքսային օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 2-րդ կետի երկրորդ մասը չի կիրառվում:

Արտահանման մաքսատուրքերի հաշվարկման նպատակով կիրառվում են այն անդամ պետության օրենսդրությամբ սահմանված դրույքաչափերը, որի տարածքում ապրանքները

ձեռակերպվում են մաքսային ընթացակարգով, կամ որի տարածքում հայտնաբերվել է Միության մաքսային սահմանով ապրանքների անօրինական տեղափոխման փաստ, եթե այլ բան սահմանված չէ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով եւ (կամ) անդամ պետությունների միջեւ երկկողմ միջազգային պայմանագրերով:

Հոդված 102

IX բաժնին առնչվող անցումային դրույթներ

1. Անկախ սույն Պայմանագրի 35-րդ հոդվածի դրույթներից՝ անդամ պետություններն իրավունք ունեն երրորդ կողմի հետ առետրում միակողմանի առանձնաշնորհումներ տրամադրելու՝ այդ անդամ պետության կողմից այդպիսի երրորդ կողմի հետ մինչեւ 2015 թվականի հունվարի 1-ը կնքված միջազգային պայմանագրի կամ այն միջազգային պայմանագրի հիման վրա, որի մասնակիցներ են բոլոր անդամ պետությունները:

Անդամ պետություններն իրականացնում են այն պայմանագրերի միասնականացումը, որոնց հիման վրա տրամադրվում են առանձնաշնորհումները:

2. Անդամ պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան գործող հատուկ, պաշտպանական, հակազնագցման եւ փոխհատուցման միջոցների վերանայման միջոցով՝ Միության մաքսային տարածք ներմուծվող ապրանքների նկատմամբ սահմանված հատուկ, պաշտպանական, հակազնագցման եւ փոխհատուցման միջոցները կիրառվում են նախքան նշված միջոցների գործողության ժամկետի ավարտը, որը սահմանվել է Հանձնաժողովի որոշման համաձայն, եւ կարող են վերանայման ենթարկվել սույն Պայմանագրի IX բաժնի դրույթներին եւ դրան կից թիվ 8 հավելվածին համապատասխան:

3. Սույն Պայմանագրի 36-րդ հոդվածի դրույթները կատարելու նպատակով՝ նախքան զարգացող երկրներից եւ (կամ) առավել թույլ զարգացած երկրներից ծագող ապրանքների նկատմամբ սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգերի կիրառման պայմաններն ու կարգը սահմանող՝ Հանձնաժողովի որոշումն ուժի մեջ մտնելը կիրառվում է 2008 թվականի դեկտեմբերի 12-ի «Մաքսային միության սակագնային առանձնաշնորհումների միասնական համակարգի մասին» արձանագրությունը:

4. Նախքան սույն Պայմանագրի 37-րդ հոդվածի 2-րդ կետով նախատեսված ապրանքների ծագումը որոշող կանոններ սահմանող՝ Հանձնաժողովի որոշումն ուժի մեջ մտնելը կիրառվում է «Ապրանքների ծագման երկիրը որոշելու միասնական կանոնների մասին» 2008 թվականի հունվարի 25-ի Համաձայնագիրը:

5. Նախքան սույն Պայմանագրի 37-րդ հոդվածի 3-րդ կետով նախատեսված ապրանքների ծագումը որոշող կանոններ սահմանող՝ Հանձնաժողովի որոշումն ուժի մեջ մտնելը կիրառվում է «Զարգացող կամ առավել թույլ զարգացած երկրներից ծագող ապրանքների երկրի որոշման միասնական կանոնների մասին» 2008 թվականի դեկտեմբերի 12-ի Համաձայնագիրը:

Հոդված 103

XVI բաժնին առնչվող անցումային դրույթները

1. Սույն Պայմանագրի 70-րդ հոդվածի 1-ին կետում շարադրված նպատակներին հասնելու համար անդամ պետությունները մինչեւ 2025 թվականը կիրականացնեն ֆինանսական շուկայի ոլորտում իրենց օրենսդրությունների ներդաշնակեցում՝ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերին եւ «Ֆինանսական ծառայությունների վերաբերյալ» արձանագրությանը համապատասխան (սույն Պայմանագրի թիվ 17 հավելված):

2. Ֆինանսական շուկաների ոլորտում օրենսդրության ներդաշնակեցումն ավարտելուց հետո անդամ պետություններն որոշում կընդունեն ֆինանսական շուկայի կարգավորման գծով

վերագրային մարմնի լիազորությունների եւ գործառույթների վերաբերյալ, 2025 թվականին կատեղծեն այն եւ դրա գտնվելու վայրը կլինի Ալմաթի քաղաքը:

Հոդված 104

XX բաժնին առնչվող անցումային դրույթները

1. Էներգետիկ ամբողջական ներուժի օգտագործմանը եւ ջերմաէներգետիկական ռեսուրսների միջպետական մատակարարումների օպտիմալացմանը նպաստող՝ Միության գազի, նավթի եւ նավթամթերքի ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռների մշակումը ապահովելու համար անդամ պետությունների լիազոր մարմինները մինչեւ 2015 թվականի հուլիսի 1-ը մշակում եւ հաստատում են գազի, նավթի եւ նավթամթերքի ինդիկատիվ (կանխատեսվող) հաշվեկշիռների կազմման մեթոդաբանությունը:

2. Միության՝ ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկ շուկայի ձեւավորման նպատակով Բարձրագույն խորհուրդը մինչեւ 2015 թվականի հուլիսի 1-ը հաստատում է հայեցակարգ, իսկ մինչեւ 2016 թվականի հուլիսի 1-ը՝ Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկ շուկայի ձեւավորման ծրագիր՝ այդ ծրագրով կատարվող միջոցառումները կատարման համար ժամկետը սահմանելով մինչեւ 2018 թվականի հուլիսի 1-ը:

3. Միության՝ ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկ շուկայի ձեւավորման միջոցառումների կատարումն ավարտվելուն պես անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կկնքեն «Միության ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկ շուկայի ձեւավորման մասին» միջազգային պայմանագիր, որը, մասնավորապես, կպարունակի էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիությունն ապահովող կանոններ, եւ կապահովեն դրա ուժի մեջ մտնելը 2019 թվականի հուլիսի 1-ից ոչ ուշ:

4. Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման նպատակով Բարձրագույն խորհուրդը մինչեւ 2016 թվականի հունվարի 1-ը կհաստատի հայեցակարգը, իսկ մինչեւ 2018 թվականի հունվարի 1-ը Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման ծրագիրը՝ ծրագրի միջոցառումների կատարման ժամկետը նախատեսելով մինչեւ 2024 թվականի հունվարի 1-ը:

5. Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման միջոցառումների կատարումն ավարտելուն պես անդամ պետությունները Միության շրջանակներում կկնքեն «Միության՝ գազի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման մասին» միջազգային պայմանագիր, որը, մասնավորապես, կպարունակի անդամ պետությունների տարածքներում տեղակայված գազափոխադրման համակարգերի հասանելիությունն ապահովող կանոններ, եւ կապահովեն դրա ուժի մեջ մտնելը 2025 թվականի հունվարի 1-ից ոչ ուշ:

6. Նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկաների ձեւավորման նպատակով Բարձրագույն խորհուրդը մինչեւ 2016 թվականի հունվարի 1-ը կհաստատի հայեցակարգը, իսկ մինչեւ 2018 թվականի հունվարի 1-ը Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման ծրագիրը՝ ծրագրի միջոցառումների կատարման ժամկետը սահմանելով մինչեւ 2024 թվականի հունվարի 1-ը:

7. Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկաների ձեւավորման ծրագրի միջոցառումների կատարումն ավարտելուն պես անդամ պետությունները կկնքեն «Միության՝ նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկայի ձեւավորման մասին» միջազգային պայմանագիր, որը, մասնավորապես, կպարունակի անդամ պետությունների տարածքներում տեղակայված նավթի եւ նավթամթերքի փոխադրման համակարգերի հասանելիությունն ապահովող միասնական կանոններ, եւ կապահովեն դրա ուժի մեջ մտնելը 2025 թվականի հունվարի 1-ից ոչ ուշ:

8. «Էլեկտրաէներգետիկայի ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիությունն ապահովելու՝ ներառյալ գնագոյացման եւ սակագնային

քաղաքականության հիմունքների մասին» արձանագրությունը (սույն Պայմանագրի թիվ 21 հավելված) գործում է մինչև սույն հոդվածի 3-րդ կետով նախատեսված միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը:

9. «Գազափոխադրման համակարգերով գազի փոխադրման ոլորտում բնական մենաշնորհի սուբյեկտների ծառայությունների հասանելիության՝ ներառյալ գնագոյացման եւ սակագնային քաղաքականության հիմունքների վերաբերյալ կանոնների մասին» արձանագրությունը (սույն Պայմանագրի թիվ 22 հավելված), գործում է մինչև սույն հոդվածի 5-րդ կետով նախատեսված միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը:

10. «Նավթի եւ նավթամթերքի ընդհանուր շուկաների կազմակերպման, կառավարման, գործունեության եւ զարգացման կարգի մասին» արձանագրությունը (սույն Պայմանագրի թիվ 23 հավելված) գործում է մինչև սույն հոդվածի 7-րդ կետով նախատեսված միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը:

Հոդված 105

XXIV բաժնին առնչվող անցումային դրույթները

1. Անդամ պետությունները կապահովեն Միության շրջանակներում մինչև 2017 թվականի հունվարի 1-ը «Արդյունաբերական սուբսիդիաներ տրամադրելու միասնական կանոնների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելված) 7-րդ կետով նախատեսված միջազգային պայմանագրի ուժի մեջ մտնելը:

Նշված միջազգային պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու օրվանից ուժի մեջ են մտնում սույն Պայմանագրի 93-րդ հոդվածի 6-րդ կետի 3-րդ եւ 4-րդ ենթակետերի, «Արդյունաբերական սուբսիդիաներ տրամադրելու միասնական կանոնների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելված) 6-րդ, 15-րդ, 20-րդ, 87-րդ եւ 97-րդ կետերի դրույթները:

2. Սույն Պայմանագրի 93-րդ հոդվածի եւ «Արդյունաբերական սուբսիդիաներ տրամադրելու միասնական կանոնների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի թիվ 28 հավելված) դրույթները չեն տարածվում անդամ պետությունների տարածքներում մինչև 2012 թվականի հունվարի 1-ը տրամադրված սուբսիդիաների վրա:

Հոդված 106

XXV բաժնին առնչվող անցումային դրույթները

1. «Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի թիվ 29 հավելված) 8-րդ կետի առաջին պարբերության դրույթների առնչությամբ Բելառուսի Հանրապետության համար մինչև 2016 թվականը սահմանվում է անցումային ժամանակաշրջան, որի ընթացքում Բելառուսի Հանրապետությունը պարտավորվում է նվազեցնել գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության թույլատրելի ծավալը հետեւյալ կերպ՝

2015 թվականին՝ 12 տոկոսով,

2016 թվականին՝ 10 տոկոսով:

2. Առետրի վրա խաթարող ազդեցություն ունեցող միջոցների թույլատրված մակարդակի հաշվարկի մեթոդաբանությունը, որը նախատեսված է «Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի թիվ 29 հավելված) 8-րդ կետի երկրորդ պարբերությամբ, մշակվում եւ հաստատվում է մինչև 2016 թվականի հունվարի 1-ը:

3. «Գյուղատնտեսությանը տրամադրվող պետական աջակցության միջոցների մասին» արձանագրության (սույն Պայմանագրի թիվ 29 հավելված) 8-րդ կետի երրորդ պարբերությամբ

նախատեսված պարտավորությունները Բելառուսի Հանրապետության համար ուժի մեջ են մտնում 2025 թվականի հունվարի 1-ից ոչ ուշ:

XXVIII բաժին ԵՐԱՓՈՒԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 107

Սոցիալական երաշխիքները, արտոնություններն ու անձեռնմխելիությունները

Անդամ պետություններից յուրաքանչյուրի տարածքում Միությունը, Հանձնաժողովի խորհրդի եւ կոլեգիայի անդամները, Միության դատարանի դատավորները, Հանձնաժողովի եւ Միության դատարանի պաշտոնատար անձինք եւ աշխատակիցներն օգտվում են իրենց վերապահված լիազորություններն ու պաշտոնական (ծառայողական) պարտավորությունները կատարելու համար անհրաժեշտ սոցիալական երաշխիքներից, արտոնություններից եւ անձեռնմխելիություններից: Նշված սոցիալական երաշխիքների, արտոնությունների եւ անձեռնմխելիությունների ծավալը որոշվում է սույն Պայմանագրի թիվ 32 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 108

Միություն մտնելը

1 Միություն կարող է մտնել Միության նպատակները եւ սկզբունքները կիսող ցանկացած պետություն՝ անդամ պետությունների կողմից համաձայնեցված պայմաններով:

2. Միություն մտնելու համար թեկնածու պետության կարգավիճակ ստանալու համար շահագրգիռ պետությունը Բարձրագույն խորհրդի նախագահի անունով համապատասխան դիմում է ուղարկում:

3. Միություն մտնելու համար պետությանը թեկնածու պետության կարգավիճակ տրամադրելու մասին որոշումն ընդունվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից՝ կոնսենսուսով:

4. Բարձրագույն խորհրդի որոշման հիման վրա ձեւավորվում է թեկնածու պետության, անդամ պետությունների եւ Միության մարմինների ներկայացուցիչներից կազմված աշխատանքային խումբ (այսուհետ՝ աշխատանքային խումբ)՝ Միության իրավունքից բխող պարտավորությունները ստանձնելու նպատակով թեկնածու պետության պատրաստվածության աստիճանն ուսումնասիրելու, թեկնածու պետության՝ Եվրասիական տնտեսական միություն մտնելուն ուղղված գործողությունների ծրագրի նախագիծը, ինչպես նաեւ՝ համապատասխան պետության՝ Միություն մտնելու մասին միջազգային պայմանագրի նախագիծը մշակելու համար, որով սահմանվում են թեկնածու պետության իրավունքների եւ պարտականությունների ծավալը, նաեւ՝ Միության մարմինների աշխատանքում դրա մասնակցության ձեւաչափը:

5. Թեկնածու պետության՝ Եվրասիական տնտեսական միություն մտնելուն ուղղված գործողությունների ծրագիրը հաստատվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից:

6. Աշխատանքային խումբը կանոնավոր կերպով Բարձրագույն խորհրդի քննարկմանն է ներկայացնում զեկույց՝ թեկնածու պետության՝ Եվրասիական տնտեսական միություն մտնելուն ուղղված գործողությունների ծրագրի՝ թեկնածու պետության կողմից իրականացման ընթացքի մասին: Աշխատանքային խմբի այն եզրակացության հիման վրա, համաձայն որի թեկնածու պետությունն ամբողջությամբ կատարել է Միության իրավունքից բխող պարտավորությունները, Բարձրագույն խորհուրդն ընդունում է թեկնածու պետության հետ Միություն մտնելու մասին միջազգային պայմանագիր կնքելու վերաբերյալ որոշում: Նշված միջազգային պայմանագիրը ենթակա է վավերացման:

Հոդված 109

Դիտորդ պետությունները

1. Ցանկացած պետություն իրավասու է դիմել Բարձրագույն խորհրդի նախագահին՝ իրեն՝ Միությանն առընթեր դիտորդ պետության կարգավիճակ շնորհելու դիմում-խնդրանքով:

2. Միությանն առընթեր դիտորդ պետության կարգավիճակ շնորհելու կամ նման կարգավիճակի շնորհումը մերժելու մասին որոշումն ընդունվում է Բարձրագույն խորհրդի կողմից՝ հաշվի առնելով ինտեգրացիայի զարգացման շահերը եւ սույն Պայմանագրի նպատակների ապահովումը:

3. Միությանն առընթեր դիտորդ պետության լիազորված ներկայացուցիչները հրավերով կարող են ներկա գտնվել Միության մարմինների նիստերին, ստանալ Միության մարմինների կողմից ընդունվող՝ գաղտնի չհամարվող փաստաթղթերը:

4. Միությանն առընթեր դիտորդ պետության կարգավիճակը չի տալիս Միության մարմիններում որոշումներ կայացնելու գործընթացին մասնակցելու իրավունք:

5. Միությանն առընթեր դիտորդ պետության կարգավիճակ ստացող պետությունը պարտավոր է ձեռնպահ մնալ ցանկացած այնպիսի գործողությունից, որը կարող է վնաս հասցնել Միության եւ անդամ պետությունների շահերին, սույն Պայմանագրի առարկային եւ նպատակներին:

Հոդված 110

Միության մարմինների աշխատանքային լեզուն: Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերի եւ Հանձնաժողովի որոշումների լեզուն

1. Միության մարմինների աշխատանքային լեզուն ռուսերենն է:

2. Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերը եւ Հանձնաժողովի որոշումները, որոնք պարտադիր են անդամ պետությունների համար, ընդունվում են ռուսերեն՝ հետագայում թարգմանվելով անդամ պետությունների պետական լեզուներով, եթե դա նախատեսված է իրենց օրենսդրությամբ՝ Հանձնաժողովի կողմից սահմանվող կարգով:

Անդամ պետությունների պետական լեզուներով թարգմանությունն իրականացվում է Միության բյուջեում այդ նպատակի համար նախատեսված միջոցների հաշվին:

3. Այն դեպքում, եթե սույն հոդվածի 2-րդ կետում նշված միջազգային պայմանագրերը եւ որոշումները մեկնաբանելու առումով տարածայնություններ են առաջացել, ապա կիրառվում է ռուսերեն տեքստը:

Հոդված 111

Հասանելիությունը եւ հրապարակումը

1. Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերը, երրորդ կողմի հետ միջազգային պայմանագրերը եւ Միության մարմինների որոշումները ենթակա են համացանցում՝ Միության պաշտոնական կայքէջում պաշտոնական հրապարակման՝ Միջկառավարական խորհրդի կողմից սահմանված կարգով:

Համացանցում Միության պաշտոնական կայքէջում Միության մարմնի որոշումը հրապարակելու ամսաթիվը համարվում է տվյալ որոշման պաշտոնական հրապարակման ամսաթիվը:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված ոչ մի որոշում չի կարող ուժի մեջ մտնել նախքան դրա պաշտոնական հրապարակումը:

3. Միության մարմինների որոշումներն ուղարկվում են անդամ պետություններին որոշում կայացնելու օրվանից սկսած օրացուցային 3 օրվանից ոչ ուշ:

4. Միության մարմինները համացանցում՝ Միության պաշտոնական կայքէջում, ապահովում են որոշումների նախագծերի նախնական հրապարակումն այն ամսաթվից առնվազն 30 օրացուցային օր առաջ, երբ նախատեսվում է ընդունել տվյալ որոշումը: Միության մարմինների՝ բացառիկ դեպքերում ընդունվող, օպերատիվ արձագանք պահանջող որոշումների նախագծերը կարող են հրապարակվել այլ ժամկետներում:

Շահագրգիռ անձինք կարող են տվյալ մարմին ներկայացնել իրենց մեկնաբանությունները եւ առաջարկությունները:

Նման մեկնաբանությունները եւ առաջարկությունները հավաքելու, վերլուծելու եւ հաշվառելու կարգը սահմանվում է Միության համապատասխան մարմնի աշխատանքային կանոնակարգով:

5. Պաշտոնական հրապարակման ենթակա չեն Միության մարմինների այն որոշումները, որոնք պարունակում են տարածման սահմանափակում ունեցող տեղեկություններ, եւ նման որոշումների նախագծերը:

6. Սույն հոդվածի դրույթները չեն կիրառվում Միության դատարանի այն որոշումների համար, որոնց ուժի մեջ մտնելու եւ հրապարակելու կարգը սահմանվում է Եվրասիական տնտեսական միության դատարանի կանոնադրությամբ (սույն Պայմանագրի 2-րդ հավելված):

7. Սույն հոդվածի 4-րդ կետի դրույթները չեն կիրառվում Միության մարմինների որոշումների համար այն դեպքերում, երբ նման որոշումների նախագծերի նախնական հրապարակումը կարող է խանգարել դրանց կատարմանը կամ այլ կերպ հակասել հանրային շահերին:

Հոդված 112

Վեճերի կարգավորումը

Սույն Պայմանագրի դրույթների մեկնաբանման եւ (կամ) կիրառման հետ կապված վեճերը կարգավորվում են բանակցությունների եւ խորհրդակցությունների միջոցով:

Համաձայնության չգալու դեպքում խորհրդակցություններ ու բանակցություններ անցկացնելու վերաբերյալ պաշտոնական գրավոր դիմում-խնդրանքը վեճի մի Կողմից վեճի մյուս Կողմին ուղարկելու օրվանից հետո 3 ամսվա ընթացքում, եթե Եվրասիական տնտեսական միության դատարանի կանոնադրությամբ (սույն Պայմանագրի թիվ 2 հավելված) այլ ժամկետ նախատեսված չէ, վեճի ցանկացած Կողմ վեճը կարող է փոխանցել Միության դատարանի քննությանը, եթե վեճի Կողմերը պայմանավորվածություն ձեռք չեն բերել դրա լուծման այլ մեխանիզմներ կիրառելու շուրջ:

Հոդված 113

Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելը

Սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ է մտնում այն օրվանից, երբ ավանդապահն ստանում է այն ուժի մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ ներպետական ընթացակարգերն անդամ պետությունների կողմից կատարելու մասին վերջին գրավոր ծանուցումը:

Սույն Պայմանագիրն ուժի մեջ մտնելու պարագայում դադարեցվում է Մաքսային միության եւ Միասնական տնտեսական տարածքի ձեավորման շրջանակներում միջազգային պայմանագրերի գործողությունը՝ սույն Պայմանագրի թիվ 33 հավելվածի համաձայն:

Հոդված 114

Սույն Պայմանագրի փոխադարձ կապը՝ միջազգային այլ պայմանագրերի հետ

1. Սույն Պայմանագիրը չի խոչընդոտում անդամ պետությունների կողմից միջազգային այնպիսի պայմանագրեր կնքելը, որոնք չեն հակասում սույն Պայմանագրի նպատակներին եւ սկզբունքներին:

2. Անդամ պետությունների միջեւ երկկողմանի միջազգային պայմանագրերը, որոնցով նախատեսվում է ինտեգրման առավել խորը մակարդակ՝ սույն Պայմանագրի կամ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերի դրույթների համեմատությամբ, կամ որոնցով հոգուտ ֆիզիկական եւ (կամ) իրավաբանական անձանց ապահովվում են լրացուցիչ առավելություններ, կիրառվում են դրանք կնքած պետությունների միջեւ հարաբերություններում եւ կարող են կնքվել՝ պայմանով, որ դրանցով չի շոշափվում այդ եւ այլ անդամ պետությունների կողմից սույն Պայմանագրով եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերով նախատեսված իրենց իրավունքների եւ պարտավորությունների կատարումը:

Հոդված 115

Պայմանագրում փոփոխություններ կատարելը

Սույն Պայմանագրում կարող են կատարվել փոփոխություններ եւ լրացումներ, որոնք ձեւակերպվում են առանձին արձանագրություններով եւ կազմում են սույն Պայմանագրի անբաժանելի մասը:

Հոդված 116

Պայմանագրի գրանցումը Միավորված ազգերի կազմակերպության քարտուղարությունում

Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրության 102-րդ հոդվածի համաձայն՝ սույն Պայմանագիրը ենթակա է գրանցման Միավորված ազգերի կազմակերպության քարտուղարությունում:

Հոդված 117

Վերապահումները

Սույն Պայմանագրի նկատմամբ որեւէ վերապահում կատարել չի թույլատրվում:

Հոդված 118

Պայմանագրից դուրս գալը

1. Ցանկացած անդամ պետություն իրավունք ունի դուրս գալու սույն Պայմանագրից՝ դիվանագիտական ուղիներով սույն Պայմանագրի ավանդապահին ուղարկելով գրավոր ծանուցում սույն Պայմանագրից դուրս գալու իր մտադրության մասին: Սույն Պայմանագրի գործողությունը այդ պետության նկատմամբ դադարեցվում է սույն Պայմանագրի ավանդապահի կողմից նման ծանուցումն ստանալու օրվանից սկսած 12 ամիսը լրանալուն պես:

2. Սույն հոդվածի 1-ին կետի համաձայն սույն Պայմանագրից դուրս գալու իր մտադրության մասին ծանուցումն ուղարկած անդամ պետությունը պարտավոր է կարգավորել սույն Պայմանագրին իր մասնակցության առնչությամբ ծագած ֆինանսական պարտավորությունները: Տվյալ պարտավորությունն ուժի մեջ է մնում ընդհուպ մինչեւ այն ամբողջովին կատարելը՝ անկախ սույն Պայմանագրից պետության դուրս գալու հանգամանքից:

3. Սույն հոդվածի 1-ին կետում նշված ծանուցման հիման վրա Բարձրագույն խորհուրդն ընդունում է որոշում սույն Պայմանագրին անդամ պետության մասնակցության առնչությամբ ծագած ֆինանսական պարտավորությունները կարգավորելու գործընթացը սկսելու մասին:

4. Սույն Պայմանագրից դուրս գալն ինքնաբերաբար հանգեցնում է Միությունում անդամակցությունը դադարեցնելուն եւ Միության շրջանակներում միջազգային պայմանագրերից դուրս գալուն:

Կատարված է Աստանա քաղաքում 2014 թվականի մայիսի 29-ին, մեկ օրինակից՝ բելառուսերեն, ղազախերեն եւ ռուսերեն, ընդ որում, բոլոր տեքստերն էլ հավասարազոր են:

Այն դեպքում, երբ սույն Պայմանագիրը մեկնաբանելու առումով տարաձայնություններ են առաջացել, ապա կիրառվում է ռուսերեն տեքստը:

Սույն Պայմանագրի բնօրինակը պահվում է Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովում, որը, որպես սույն Պայմանագրի ավանդապահ, յուրաքանչյուր Կողմին կտրամադրի դրա վավերացված օրինակը:

**Բելառուսի
Հանրապետության
կողմից**

**Ղազախստանի
Հանրապետության
կողմից**

**Ռուսաստանի
Դաշնության
կողմից**